Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 18.03.1999.
Stājas spēkā: 15.04.1999.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 104/105, 01.04.1999.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 9, 06.05.1999.

Attēlotā redakcija: 16.07.2025. - ...

Grozījumi:

22.11.2001. likums / LV, 180, 12.12.2001.; Ziņotājs, 1, 10.01.2002. / Stājas spēkā 26.12.2001.
16.04.2003. likums / LV, 67, 07.05.2003. / Stājas spēkā 01.02.2004.
29.04.2004. likums / LV, 74, 12.05.2004.; Ziņotājs, 11, 10.06.2004. / Stājas spēkā 26.05.2004.
27.10.2005. likums / LV, 181, 11.11.2005.; Ziņotājs, 24, 22.12.2005. / Stājas spēkā 25.11.2005.
22.03.2007. likums / LV, 56, 04.04.2007.; Ziņotājs, 9, 10.05.2007. / Stājas spēkā 11.08.2007.
17.05.2007. likums / LV, 85, 29.05.2007.; Ziņotājs, 12, 28.06.2007. / Stājas spēkā 12.06.2007.
19.06.2008. likums / LV, 104, 09.07.2008.; Ziņotājs, 15, 14.08.2008. / Stājas spēkā 23.07.2008.
21.05.2009. likums / LV, 89, 09.06.2009.; Ziņotājs, 13, 09.07.2009. / Stājas spēkā 23.06.2009.
26.11.2009. likums / LV, 194, 10.12.2009. / Stājas spēkā 24.12.2009.
28.10.2010. likums / LV, 183, 17.11.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
20.12.2010. likums / LV, 206, 30.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
09.06.2011. likums / LV, 96, 21.06.2011. / Stājas spēkā 22.06.2011.
19.09.2013. likums / LV, 193, 03.10.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
24.04.2014. likums / LV, 92, 14.05.2014. / Stājas spēkā 28.05.2014.
18.09.2014. likums / LV, 189, 24.09.2014. / Stājas spēkā 25.09.2014.
19.02.2015. likums / LV, 42, 01.03.2015. / Stājas spēkā 01.03.2015.
28.05.2015. likums / LV, 118, 18.06.2015. / Stājas spēkā 01.01.2016.
18.06.2015. likums / LV, 127, 02.07.2015. / Stājas spēkā 09.07.2015.
09.06.2016. likums / LV, 123, 29.06.2016. / Stājas spēkā 01.08.2016.
04.10.2018. likums / LV, 204, 16.10.2018. / Stājas spēkā 01.01.2019.
21.11.2019. likums / LV, 248A, 10.12.2019. / Stājas spēkā 24.12.2019.
15.04.2021. likums / LV, 79A, 26.04.2021. / Stājas spēkā 23.06.2021.
20.05.2021. likums / LV, 104, 01.06.2021. / Stājas spēkā 15.06.2021.
17.02.2022. likums / LV, 43, 02.03.2022. / Stājas spēkā 15.03.2022.
15.06.2023. likums / LV, 123, 28.06.2023. / Stājas spēkā 15.07.2023.
14.09.2023. likums / LV, 190, 02.10.2023. / Stājas spēkā 15.10.2023.
06.12.2023. likums / LV, 246, 20.12.2023. / Stājas spēkā 01.01.2024.
15.02.2024. likums / LV, 38, 22.02.2024. / Stājas spēkā 23.02.2024.
30.05.2024. likums / LV, 107, 04.06.2024. / Stājas spēkā 05.06.2024.
19.06.2025. likums / LV, 124, 02.07.2025. / Stājas spēkā 16.07.2025.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Patērētāju tiesību aizsardzības likums

I nodaļa
Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **lietošanas noteikumi** — ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja norādījumi, kurus ievērojot prece vai pakalpojums saglabā lietošanas (izmantošanas) īpašības un pienācīgu kvalitāti, kā arī nerada apdraudējumu

patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi;

2) **pakalpojums** — personas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros par atlīdzību vai bez tās izpildīts patērētāja pasūtījums vai tāda ar patērētāju noslēgta līguma pildīšana, saskaņā ar kuru tiek iznomāta kāda lieta, uzlabota vai pārveidota esoša lieta vai tās īpašības vai veikts darbs, vai gūts nematerializēts darba rezultāts;

2^1) **pastāvīgs informācijas nesējs** — jebkurš instruments, kas patērētājam dod iespēju uzglabāt viņam personiski adresētu informāciju tā, lai šīs informācijas sniegšanai nepieciešamajā laikposmā nodrošinātu tās pieejamību, izmantošanu un pavairošanu nemainītā veidā;

3) **patērētājs** — fiziskā persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību;

4) **pakalpojuma sniedzējs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros sniedz pakalpojumu patērētājam, arī izmantojot citu personu starpniecību, kuras rīkojas pakalpojuma sniedzēja vārdā vai uzdevumā;

5) **pārdevējs** — fiziskā vai juridiskā persona (arī importētājs), kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros piedāvā vai pārdod preci patērētājam, arī izmantojot citu personu starpniecību, kuras rīkojas pārdevēja vārdā vai uzdevumā;

6) **prece** — jebkura lieta, ko piedāvā vai pārdod patērētājam, izņemot lietu, kuru pārdod tiesas nolēmuma vai tiesneša lēmuma izpildes procesā vai saskaņā ar valstij piekritīgās mantas uzskaiti, novērtēšanu, realizāciju, nodošanu bez maksas, iznīcināšanu un realizācijas ieņēmumu ieskaitīšanu valsts budžetā, vai saskaņā ar komercķīlu regulējošiem normatīvajiem aktiem. Ūdens, gāze un elektrība uzskatāma par preci, ja to piedāvā vai pārdod ierobežotā tilpumā vai noteiktā daudzumā. Digitālais saturs kopā ar materiālo datu nesēju un jebkādi materiāli kustami priekšmeti, kas ietver digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu vai ir savstarpēji saistīti ar to tādā veidā, ka minētā digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neesība neļautu precēm pildīt savas funkcijas, uzskatāmi par preci (turpmāk — prece ar digitāliem elementiem);

7) **ražotājs** — persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros izgatavo vai atjauno preci pārdošanai vai uzrāda sevi kā ražotāju, norādot (marķējot) uz preces vai tās iesaiņojuma vai preces tehniskajā pasē savu nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu, preču zīmi vai citu atšķirības zīmi;

8) **digitālais saturs** — dati, kas radīti un piegādāti digitālā formātā;

8^1) **digitālais pakalpojums** — pakalpojums, kas patērētājam dod iespēju sagatavot, apstrādāt un uzglabāt datus vai piekļūt tiem digitālā veidā, vai pakalpojums, kas ļauj kopīgot datus vai jebkā citādi digitālā veidā mijiedarboties ar datiem, kurus augšupielādējis vai radījis patērētājs vai citi minētā pakalpojuma lietotāji;

8^2) **digitālā vide** — aparatūra, programmatūra un jebkurš tīkla savienojums, kuru izmanto patērētājs, lai lietotu digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu vai piekļūtu tam;

9) **kredīta kopējās izmaksas patērētājam** — visas izmaksas, tajā skaitā procenti, komisijas nauda, nodevas un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kreditēšanas līgumu un kas ir kredīta devējam zināmi (izņemot zvērināta notāra izmaksas). Kredīta kopējās izmaksās iekļauj arī izmaksas par papildu pakalpojumiem saistībā ar kreditēšanas līgumu, tajā skaitā apdrošināšanas prēmijas, ja papildu pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, lai saņemtu kredītu vai lai to saņemtu ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Ja kredīta atmaksa nodrošināta ar nekustamo īpašumu vai kredīta mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu, kredīta kopējās izmaksās patērētājam iekļauj arī īpašuma vērtēšanas izmaksas, ja šāda vērtēšana ir vajadzīga kredīta saņemšanai, bet neietver maksu, kas saistīta ar nekustamā īpašuma ierakstīšanu un ar to saistīto tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā;

10) **kredīta starpnieks** — fiziskā vai juridiskā persona, kura darbojas nevis kā kredīta devējs, bet gan savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros par maksu, kas saskaņā ar noslēgto vienošanos var būt naudas veidā vai jebkurā citā finansiālas atlīdzības veidā, un veic kādu no šādām darbībām:

a) piedāvā kreditēšanas līgumus patērētājiem vai iepazīstina ar tiem,

b) kredīta devēja vārdā slēdz kreditēšanas līgumus ar patērētājiem,

c) sniedz palīdzību patērētājiem, veicot ar kreditēšanas līgumiem saistītus sagatavošanas darbus (ja kredīta atmaksa nodrošināta ar nekustamo īpašumu, arī citus pirmslīguma administratīvus darbus);

11) **kredīta starpnieka pārstāvis** — fiziskā vai juridiskā persona, kas veic kredīta starpnieka pienākumus, rīkojas tikai viena kredīta starpnieka vārdā un par to uzņemas pilnu atbildību;

12) **personāls** — fiziskā persona:

a) kuru nodarbina kredīta devējs vai kredīta starpnieks un kura kontaktējas ar patērētājiem vai veic darbības, uz kurām attiecas patērētāja kreditēšanu regulējošie normatīvie akti,

b) kura strādā kredīta starpnieka pārstāvja labā un kontaktējas ar patērētājiem, veicot darbības, uz kurām attiecas patērētāja kreditēšanu regulējošie normatīvie akti,

c) kura tieši vada vai uzrauga šā punkta "a" un "b" apakšpunktā minētās fiziskās personas.

13) **tiešsaistes saskarne** — Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 12. decembra regulas (ES) 2017/2394 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ regulu (EK) Nr. 2006/2004 (turpmāk — regula Nr. 2017/2394) 3. panta 15. punktā minētā tiešsaistes saskarne.

14) **saderība** — preču, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma spēja funkcionēt ar aparatūru vai programmatūru, ar kuru parasti izmanto tāda paša veida preces, digitālo saturu vai digitālos pakalpojumus, bez nepieciešamības šīs preces, digitālo saturu, digitālos pakalpojumus, aparatūru vai programmatūru pārveidot;

15) **funkcionalitāte** — preču, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma spēja pildīt savas funkcijas, ņemot vērā mērķi, kādam tās paredzētas;

16) **sadarbspēja** — preču, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma spēja darboties ar aparatūru vai programmatūru, kas atšķiras no tās, ar kuru parasti izmanto tāda paša veida preces, digitālo saturu vai digitālos pakalpojumus;

17) **ilgizturība** — preču spēja saglabāt vajadzīgās funkcijas un izpildījumu normālas lietošanas laikā;

18) **integrēšana** — digitālā satura vai digitālā pakalpojuma sasaistīšana ar patērētāja digitālās vides komponentiem un iekļaušana tajos, lai digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu izmantotu atbilstoši šā likuma prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001., 27.10.2005., 19.06.2008., 28.10.2010., 24.04.2014., 28.05.2015., 09.06.2016., 20.05.2021. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt patērētājiem iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, kā arī aizsargāt patērētāju kolektīvās intereses.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 13.06.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

2.[1] pants. Likuma piemērošanas joma

(1) Šā likuma noteikumus piemēro, ja patērētāju tiesību aizsardzību regulējošās speciālajās normās nav noteikts citādi.

(2) Šā likuma noteikumi neskar līgumiskās attiecības, it īpaši līguma spēkā esamību, slēgšanu un sekas, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(3) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas nodrošina augstāku patērētāja tiesību aizsardzību, nekā noteikts šajā likumā.

(4) Šo likumu piemēro arī gadījumos, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs piegādā vai apņemas piegādāt patērētājam digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu un patērētājs sniedz vai apņemas sniegt pārdevējam vai

pakalpojuma sniedzējam personas datus, izņemot gadījumu, kad patērētāja sniegtos personas datus pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apstrādā tikai tādēļ, lai piegādātu digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu saskaņā ar šo likumu vai lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs varētu izpildīt tam normatīvajos aktos noteiktās prasības, un kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs minētos datus neapstrādā nekādos citos nolūkos.

(5) Šo likumu piemēro arī gadījumos, kad digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir izstrādāts saskaņā ar patērētāja specifikācijām.

(6) Šā likuma noteikumus attiecībā uz jebkādiem personas datiem līgumos, atbilstoši kuriem pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs piegādā vai apņemas piegādāt patērētājam digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu un patērētājs maksā vai apņemas maksāt cenu vai sniedz vai apņemas sniegt personas datus, piemēro, ja personas datu aizsardzību regulējošās speciālajās normās nav noteikts citādi.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

3.pants. Patērētāja tiesību pārkāpums

Patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja:

1) iegādājoties preci vai saņemot pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu nav ievērota patērētāja izvēles brīvība un viņa izteiktā griba;

2) nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi;

3) nav nodrošināta iespēja saņemt vispusīgu un pilnīgu informāciju par preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, vai preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma cenu;

4) patērētājam pārdota nedroša vai līguma noteikumiem neatbilstoša prece vai sniegts nedrošs vai līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums, digitālais saturs vai digitālais pakalpojums;

5) samaksa par pirkumu un svars vai mērs nav noteikti pareizi, kā arī nav nodrošināta iespēja pārliecināties par to;

6) līgumsaistības nav pienācīgi izpildītas;

7) patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma tiesības, noslēgta līguma atcelšanas, noslēgta līguma nosacījumu grozīšanas vai citas likumīgās vai līgumiskās tiesības;

8) nav izsniegts darījumu apliecinošs dokuments.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

3.[1] pants. Atšķirīgas attieksmes aizliegums

(1) Piedāvājot preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, pārdodot preci vai sniedzot pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, aizliegta atšķirīga attieksme patērētāja dzimuma, rases, etniskās piederības vai invaliditātes dēļ.

(2) Atšķirīga attieksme pret patērētāju pieļaujama, ja preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piedāvāšana, preces pārdošana vai pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma sniegšana tikai vai galvenokārt viena dzimuma, noteiktas rases vai etniskās piederības personām vai personām ar invaliditāti ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi. Atšķirīga attieksme pret patērētāju invaliditātes dēļ pieļaujama, ja tā ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi, vai ja pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana uzliek nesamērīgu slogu.

(3) Atšķirīgas attieksmes aizliegums neskar līgumu slēgšanas brīvību, izņemot gadījumu, kad līgumslēdzējas puses izvēle tiek pamatota ar personas dzimumu, invaliditāti, rasi vai etnisko piederību.

(4) Ja atšķirīgas attieksmes aizliegums tiek pārkāpts, patērētājs var aizstāvēt savas tiesības Tiesībsarga likumā noteiktajā kārtībā, kā arī vēršoties tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja strīda gadījumā patērētājs norāda uz apstākļiem, kas varētu būt par pamatu viņa tiešai vai netiešai diskriminācijai dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir pierādīt, ka atšķirīgas attieksmes aizliegums nav pārkāpts.

(6) Tieša diskriminācija ir tāda attieksme pret personu, kas tās dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ salīdzināmā situācijā ir, bija vai varētu būt mazāk labvēlīga nekā pret citu personu. Netieša diskriminācija ir šķietami neitrāls noteikums, kritērijs vai prakse, kas rada vai var radīt nelabvēlīgas sekas personas dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ, izņemot gadījumu, kad šāds noteikums, kritērijs vai prakse ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi.

(7) Par diskrimināciju uzskatāma arī personas aizskaršana vai norādījums to diskriminēt.

(8) Aizskaršana ir personas pakļaušana tās dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ tādai no šīs personas viedokļa nevēlamai rīcībai (tai skaitā seksuāla rakstura rīcībai), kuras mērķis vai rezultāts ir šīs personas cieņas aizskaršana un iebiedējošas, naidīgas, pazemojošas vai degradējošas vides radīšana.

(9) Par diskrimināciju dzimuma dēļ uzskatāma arī mazāk labvēlīga attieksme pret sievieti grūtniecības laikā vai pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, — visā barošanas laikā.

(10) Aizliegts tieši vai netieši radīt patērētājam nelabvēlīgas sekas, ja viņš šajā pantā noteiktajā kārtībā aizstāv savas tiesības.

(11) Ja atšķirīgas attieksmes aizliegums vai aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas tiek pārkāpts, patērētājam ir tiesības prasīt līguma izpildi, kā arī zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu. Strīda gadījumā atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

4.pants. Patērētāja izvēles brīvība un griba

(1) Stājoties līgumattiecībās ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, patērētājam jādod iespēja pilnībā realizēt savu izvēli un gribu, iegādājoties tieši tādu preci vai saņemot tieši tādu pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, kādu patērētājs vēlas, izņemot likumā noteiktos ierobežojumus. Pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir respektēt šo gribu. Izvēle un griba paužama līguma noteikumos, vai arī tai jābūt redzamai pēc lietas apstākļiem.

(2) Pirms patērētājs iegādājas preci vai saņem pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, patērētājam nepieciešams dot iespēju novērtēt attiecīgās preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma derīgumu un atbilstību. Patērētājam nepieciešams saņemt pilnīgu informāciju par preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, norēķināšanās veidu, līguma izpildījumu un atbildību, ja līgumsaistības tiek pārkāptas.

(3) Patērētājam nav pienākuma pieņemt preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu un samaksāt cenu vai citu maksājumu par preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, ja prece ir piegādāta vai pakalpojums, digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir sniegts, patērētājam neizdarot pasūtījumu. Ja patērētājs neatbild uz šādu pasūtījumu, tas nenozīmē, ka viņš pasūtījumam piekrīt.

(4) Pirms līguma noslēgšanas pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs prasa patērētāja skaidri paustu piekrišanu jebkuram maksājumam papildus samaksai, kas paredzēta par līguma galveno saistību. Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav saņēmis patērētāja skaidri paustu piekrišanu šādam maksājumam, bet piekrišanu ir ieguvis, izmantojot iepriekš aktivizētas izvēles iespējas, kuras patērētājam ir jānoraida, lai nebūtu jāveic papildu maksājumi, tad patērētājam ir tiesības saņemt šāda papildu maksājuma atmaksu.

(5) Ja pakalpojuma sniegšanas laikā rodas nepieciešamība veikt papildu darbu, par ko nav bijusi vienošanās ar patērētāju, pakalpojuma sniedzējs prasa patērētāja skaidri paustu piekrišanu papildu darbam. Ja pakalpojuma sniedzējs nav saņēmis patērētāja skaidri paustu piekrišanu šādam papildu darbam, tad patērētājam nav pienākuma maksāt par papildu darbu.

(6) Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums, nododot preci patērētājam, nodrošināt viņam iespēju apskatīt vai pārbaudīt preci. Ja patērētājam šāda iespēja netiek nodrošināta, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pierādīt, ka nodošanas brīdī precei nebija trūkumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014., 18.06.2015. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

4.[1] pants. Atsevišķu likuma normu piemērošana

(1) Šā likuma III un IV nodaļas noteikumi piemērojami tādām tiesiskajām attiecībām, kuras tiek nodibinātas starp pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un patērētāju, kā arī jebkuru citu tiesību subjektu, kurš izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties preci vai izmantot pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu nolūkam, kas nav saistīts ar šā tiesību subjekta saimniecisko vai profesionālo darbību.

(2) Šā likuma 5. un 6.panta noteikumi piemērojami arī tādām tiesiskajām attiecībām, kuras uz līguma pamata tiek nodibinātas starp fizisko personu un ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar patērētāju, tajā skaitā par patērētāja līgumsaistību izpildes nodrošināšanu ar ķīlu vai galvojumu, ja šādu attiecību nodibināšana nav saistīta ar minētās fiziskās personas saimniecisko vai profesionālo darbību.

(3) Šā likuma 4.panta ceturto daļu, 9., 10., 12.pantu un 17.panta pirmo daļu nepiemēro:

1) kompleksiem tūrisma pakalpojumiem;

2) brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgumiem, brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgumiem, brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgumiem un brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgumiem;

3) pasažieru transporta pakalpojumiem (izņemot šā likuma 4. panta ceturto daļu un 31.[2] panta pirmo, otro un trešo daļu);

4) līgumiem par tādu pārtikas preču, dzērienu vai citu tūlītējam patēriņam mājsaimniecībā paredzētu preču piegādi, kuras pārdevējs bieži un regulāri piegādā patērētāja dzīvesvietā, uzturēšanās vietā vai darbavietā;

5) līgumiem, kas noslēgti, izmantojot tirdzniecības automātu vai automatizētu tirdzniecības vietu;

6) līgumiem, kas noslēgti ar elektronisko sakaru komersantu, izmantojot publisko taksofonu, par publiskā taksofona izmantošanu vai noslēgti, lai izmantotu patērētāja veiktu vienu savienojumu pa tālruni vai internetu;

7) finanšu pakalpojumiem (izņemot šā likuma 10.pantu un 12.panta pirmo daļu);

8) līgumiem par nekustamā īpašuma iegādi vai ar to saistīto tiesību nodošanu;

9) līgumiem par jaunu ēku būvniecību vai esošu ēku būtisku pārbūvi un dzīvojamo telpu īres līgumiem;

10) līgumiem, ko sagatavojis notārs, tiesu izpildītājs vai cita valsts amatpersonai pielīdzināma persona;

11) azartspēlēm;

12) veselības aprūpes pakalpojumiem;

13) sociālajiem pakalpojumiem.

(3[1]) Šā likuma noteikumus par digitālo saturu un digitālajiem pakalpojumiem nepiemēro par:

1) tādu pakalpojumu sniegšanu, kas nav digitālie pakalpojumi, neatkarīgi no tā, vai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs izmanto digitālos līdzekļus, lai radītu pakalpojuma rezultātu vai nodotu to patērētājam;

2) elektronisko sakaru pakalpojumiem, izņemot starppersonu sakaru pakalpojumus, neizmantojot numerāciju;

3) veselības aprūpes pakalpojumiem;

4) azartspēļu pakalpojumiem;

5) finanšu pakalpojumiem;

6) programmatūru, ko pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs piedāvā saskaņā ar bezmaksas atklātā pirmkoda licenci, par kuru patērētājs nemaksā un saistībā ar kuru patērētāja sniegtos personas datus pārdevējs vai

pakalpojuma sniedzējs apstrādā tikai tādēļ, lai uzlabotu šīs konkrētās programmatūras drošumu, saderību vai sadarbspēju;

7) digitālā satura piegādi, ja digitālais saturs tiek darīts pieejams plašai sabiedrībai citā veidā, nevis ar signāla pārraidi — priekšnesuma vai organizēta pasākuma ietvaros;

8) digitālo saturu, kuru nodrošina valsts pārvaldes iestādes.

(4) Šā likuma 14.[1] pantu piemēro pakalpojumiem, kuru rezultātā tiek uzlabota vai pārveidota kustama ķermeniska lieta vai tās īpašības.

(5) Šā likuma 13., 14., 16., 17., 19., 20., 21., 27., 28., 30. un 33.panta ietvaros par preci uzskatāma kustama ķermeniska lieta, kā arī pakalpojuma sniegšanas rezultātā izgatavota kustama ķermeniska lieta.

(6) Līgumiem par ūdens, gāzes vai elektrības piegādi, izņemot gadījumus, kad ūdeni, gāzi vai elektrību piedāvā vai pārdod ierobežotā tilpumā vai noteiktā daudzumā, kā arī līgumiem par centralizētu siltumapgādi piemēro šā likuma noteikumus par pakalpojumiem, ciktāl sabiedrisko pakalpojumu vai patērētāju tiesību aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

(7) Šā likuma noteikumi, kuri regulē pakalpojuma sniegšanu, tiek piemēroti digitālajam saturam, kas netiek piegādāts materiālajā datu nesējā, ja patērētāju tiesību aizsardzību regulējošās speciālajās normās nav noteikts citādi.

(8) Šā likuma noteikumus nepiemēro precēm, kuras tiesībaizsardzības iestāde pārdod, izpildot tiesas lēmumu vai citā veidā.

(9) Šā likuma noteikumi, kas attiecināmi uz digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, izņemot šā likuma 16.[3] un 30.[2] pantu, ir attiecināmi arī uz materiālo datu nesēju, kas darbojas tikai kā digitālā satura nesējs.

(10) Šā likuma VI[5] nodaļas noteikumus piemēro patērētāju kolektīvajām prasībām, arī pārrobežu pārkāpumu gadījumos, tostarp tad, ja minētie pārkāpumi izbeigti pirms patērētāju kolektīvās prasības iesniegšanas vai izskatīšanas vai izbeigts administratīvais process par pārkāpuma novēršanu.

(27.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009., 24.04.2014., 18.09.2014., 09.06.2016., 17.02.2022. un 14.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

4.[2] pants. Dažādu valstu tiesību normu piemērošanas nosacījumi

(1) *(Izslēgta ar 09.06.2016. likumu)*

(2) Ja tiesiskajām attiecībām piemērojamas tādas valsts tiesību normas, kura nav Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts, patērētājs nezaudē šajā likumā un citos tiesību aktos noteiktās tiesības attiecībā uz brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgumu, brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgumu, brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgumu un brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgumu, ja:

1) attiecīgais nekustamais īpašums atrodas kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm;

2) pārdevējs veic saimniecisko vai profesionālo darbību Eiropas Savienības dalībvalstī vai vērš minēto darbību uz Eiropas Savienības dalībvalsti un līgums ir noslēgts šīs darbības ietvaros.

(26.11.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. un 09.06.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

II nodaļa
Līgumi

5.pants. Līgumslēdzēju pušu tiesiskā vienlīdzība

(1) Līgumos, ko patērētājs slēdz ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, līgumslēdzējām pusēm ir vienlīdzīgas tiesības.

(2) Līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie:

1) samazina ar likumu noteikto pušu atbildību;

2) ierobežo patērētāja tiesības slēgt līgumus ar trešajām personām;

3) nosaka priekšrocības ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam un ierobežojumus patērētājam;

4) *(izslēgts no 13.06.2014. ar 24.04.2014. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 22.punktu)*;

5) patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

6.pants. Netaisnīgi līguma noteikumi

(1) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs iepriekš sagatavotos līguma projektos nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

(1^1) Līguma noteikums, kas paredz, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām, uzskatāms par netaisnīgu un nav spēkā.

(2) Līguma noteikumi formulējami vienkāršā un saprotamā valodā.

(2^1) Neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tiek tulkoti par labu patērētājam.

(2^2) Šā panta noteikumi neattiecas uz tādiem līguma noteikumiem, kas definē līguma priekšmetu un cenu vai atlīdzības atbilstību precei, pakalpojumam, digitālajam saturam vai digitālajam pakalpojumam, ja tie ir formulēti vienkāršā un saprotamā valodā.

(3) Līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas:

1) ir pretrunā ar šā likuma 5.pantu;

2) samazina ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbildību vai atbrīvo tos no atbildības gadījumos, kad patērētājs guvis kaitējumu veselībai, vai patērētāja nāves gadījumā, kuram par cēloni bijusi ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja darbība vai bezdarbība;

3) nepamatoti ierobežo vai izslēdz iespēju patērētājam izmantot savas likumīgās prasījuma tiesības gadījumā, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav izpildījis līgumsaistības vai ir tās izpildījis daļēji, ieskaitot arī ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja prasījuma dzēšanu ar patērētāja pretprasījumu;

4) uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus;

5) paredz preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma cenas noteikšanu piegādes brīdī vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielināt cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu;

6) ierobežo ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākumu pildīt saistības, ko uzņēmies viņa pārstāvis, vai pakārto šīs saistības kādai formalitātei;

7) izslēdz patērētājam iespēju vai kavē viņu vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā vai izmantot tiesību aizsardzības līdzekļus, īpaši tādus, kuri paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā, nepamatoti ierobežo patērētājam pieejamo pierādījumu izmantošanu vai uzliek patērētājam pierādīšanas pienākumu, kurš saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir citas līgumslēdzējas puses pienākums;

8) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji atkāpties no līguma, izņemot gadījumu, kad šāda iespēja ir nodrošināta arī patērētājam;

8^1) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izbeigt beztermiņa līgumu bez pienācīga brīdinājuma, izņemot gadījumu, kad tam ir pamatots iemesls;

9) paredz automātiski pagarināt noteikta termiņa līgumu, ja patērētājs neinformē par līguma nepagarināšanu, un nosaka patērētāja pienākumu sniegt šo informāciju nepamatoti agri pirms līguma termiņa beigām;

10) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam paturēt patērētāja samaksāto summu, ja patērētājs atkāpjas no līguma, bet neparedz patērētājam tādu pašu iespēju, proti, saņemt ekvivalentu summu, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atkāpjas no līguma;

11) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam nodot citai personai savas tiesības un pienākumus, ja tādējādi bez patērētāja piekrišanas var tikt samazināts viņam dotās komercgarantijas apjoms;

12) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji grozīt līguma noteikumus, izņemot gadījumu, kad tam ir līgumā paredzēts pamatots iemesls;

13) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam bez pamatota iemesla vienpusēji mainīt preces vai pakalpojuma raksturojumu;

14) atļauj pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam paturēt patērētāja samaksāto naudas summu par vēl nesniegtu pakalpojumu, ja no līguma atkāpjas pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs;

15) padara patērētājam saistošu līgumu, kurā preču pārdošana vai pakalpojuma sniegšana tiek pakļauta nosacījumam, kura izpilde ir atkarīga tikai no paša ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja gribas;

16) padara patērētājam saistošu tādu līguma noteikumu, ar kuru patērētājam nav bijusi reāla iespēja iepazīties pirms līguma noslēgšanas;

17) paredz ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam tiesības vienpusēji noteikt, vai piegādātās preces vai pakalpojumi atbilst līguma noteikumiem, vai paredz ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ekskluzīvas tiesības interpretēt jebkurus līguma noteikumus;

18) uzliek patērētājam pienākumu izpildīt visas līgumsaistības, bet ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs savas līgumsaistības neizpilda.

(3^1) Šā panta trešās daļas 5.punkta nosacījums neattiecas uz noteikumiem, kas paredz likumīgu cenas indeksāciju, ja līgumā ir skaidri paredzēta cenas izmaiņu noteikšanas metode.

(3^2) Šā panta trešās daļas $8.^1$ punkta nosacījums neattiecas uz finanšu pakalpojumu līgumu noteikumiem, saskaņā ar kuriem pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs bez brīdinājuma izbeigt beztermiņa līgumu, ja tam ir pamatots iemesls un ja pakalpojuma sniedzējs ievēro pienākumu par līguma izbeigšanu nekavējoties informēt patērētāju.

(3^3) Šā panta trešās daļas 12.punkta nosacījums neattiecas uz:

1) finanšu pakalpojumu līgumu noteikumiem, saskaņā ar kuriem pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs bez brīdinājuma mainīt procentu likmes, kas jāmaksā patērētājam vai ir izmaksājamas patērētājam, vai citus maksājumus par finanšu pakalpojumiem, ja tam ir pamatots iemesls un pakalpojuma sniedzējs ievēro pienākumu informēt par to patērētāju pēc iespējas ātrāk, kā arī patērētājam ir paredzētas tiesības nekavējoties izbeigt līgumu;

2) noteikumiem, saskaņā ar kuriem pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs vienpusēji grozīt beztermiņa līguma noteikumus, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ievēro pienākumu pienācīgi informēt par to patērētāju un patērētājs ir tiesīgs atkāpties no līguma.

(3[4]) Šā panta trešās daļas 5., 8.[1] un 12.punkta nosacījumi neattiecas uz darījumiem ar pārvedamiem vērtspapīriem, finanšu instrumentiem un citiem produktiem vai pakalpojumiem, kuru cena ir saistīta ar biržas cenu vai biržas cenu indeksa vai finanšu tirgus likmes svārstībām, kuras pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs neietekmē, kā arī uz līgumiem par ārvalstu valūtas, ceļojumu čeku vai starptautisku naudas pārvedumu ārvalstu valūtā pirkšanu vai pārdošanu.

(4) Novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus.

(5) Līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja tas sastādīts iepriekš un līdz ar to patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā noteikuma saturu; īpaši tas attiecas uz iepriekš sagatavotiem tipveida līgumiem.

(6) Ja ir apspriesti līguma atsevišķi noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi.

(7) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt.

(8) Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

(9) *(Izslēgta ar 19.06.2008. likumu)*

(10) *(Izslēgta ar 18.06.2015. likumu)*

(10[1]) Ja netaisnīgo līguma noteikumu dēļ patērētājam rodas zaudējumi, savu likumisko tiesību un interešu aizsardzībai patērētājs ir tiesīgs vērsties ar prasību tiesā.

(11) Tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001., 19.06.2008., 21.05.2009., 28.10.2010., 24.04.2014., 18.06.2015. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

7.pants. Līgumi, kuros patērētājs ir trešā persona

(1) Līgumos, kuros ražotājs vai pārdevējs apsola piegādāt preces vai pakalpojuma sniedzējs apsola sniegt pakalpojumus, digitālo saturu vai digitālos pakalpojumus par labu patērētājam kā trešajai personai, tai līgumslēdzējai pusei, kam šāds apsolījums dots, ir pienākums iepazīstināt patērētāju ar noslēgto līgumu un dot iespēju noteiktā termiņā pievienoties tam, lai patērētājs iegūtu patstāvīgas tiesības prasīt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja šāda līguma izpildījumu un zaudējumu atlīdzību par nepienācīgu izpildījumu vai kavējumu.

(2) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma sniedzējs nedrīkst atteikties noslēgt līgumu vai atteikties pildīt noslēgtu līgumu par preces piegādi vai pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma sniegšanu patērētājam kā trešajai personai tikai tāpēc, ka ar personu, kam apsolījums dots, nav nokārtotas citas iepriekšējas saistības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

8.pants. Patērētāja kreditēšana

(1) Saskaņā ar patērētāja kreditēšanas līgumu persona, kas nodarbojas ar patērētāja kreditēšanu (turpmāk — kredīta devējs), piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā. Par patērētāja kreditēšanas līgumu šā likuma izpratnē nav uzskatāms līgums par ilglaicīgu pakalpojumu, digitālā satura vai digitālo pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi, ja patērētājs par precēm vai pakalpojumiem, digitālo saturu vai digitālajiem pakalpojumiem maksā līguma darbības laikā, norēķinoties pa daļām.

(1^1) Kreditēšanas pakalpojumu patērētājam drīkst sniegt kapitālsabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai [turpmāk — speciālā atļauja (licence)] un kuras apmaksājamā pamatkapitāla minimālais lielums ir 425 000 *euro*. Šīs prasības neattiecina uz:

1) kapitālsabiedrību, kura uzskatāma par kredītiestādi saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē kredītiestāžu darbību;

2) ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, kas piedāvā norēķināties par preču, pakalpojumu, digitālā satura vai digitālo pakalpojumu iegādi atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā, nepiesaistot trešās personas finansējumu;

3) komersantu, kurš saskaņā ar līgumu, kas noslēgts starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, preču, pakalpojumu, digitālā satura vai digitālo pakalpojumu iegādei piedāvā slēgt tikai tādus patērētāja kreditēšanas līgumus, saskaņā ar kuriem netiek maksāti procenti vai citi papildu maksājumi;

4) krājaizdevu sabiedrību;

5) pārvaldnieku atbilstoši Segto obligāciju likumam;

6) vērtspapīrošanas sabiedrību un parādus apkalpojošo sabiedrību, ja parādus apkalpojošā sabiedrība ir iniciators, kurš pirms aktīvu atsavināšanas vērtspapīrošanas sabiedrībai atbilda šīs daļas 1., 2., 3. vai 4. punktam.

(1^2) Par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu patērētāja kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, kā arī par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību kapitālsabiedrība maksā valsts nodevu.

(1^3) Speciālā atļauja (licence) tiek izsniegta uz nenoteiktu laiku. Speciālās atļaujas (licences) izsniegšanas, anulēšanas un darbības apturēšanas kārtību, prasības, kādām jāatbilst kapitālsabiedrībai, lai tā varētu saņemt speciālo atļauju (licenci), tajā skaitā prasības par pamatkapitālu, kā arī prasības attiecībā uz kapitālsabiedrības padomes un valdes locekļiem, valsts nodevas apmēru par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu un ikgadējās valsts nodevas apmēru par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību un maksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(1^4) Par patērētāju kreditēšanas pakalpojumiem uzskatāmi arī tādi pakalpojumi, kuru ietvaros no patērētāja tiek pieņemta patērētāja lieta pārdošanai vai glabāšanai un samaksa par lietu tiek veikta lietas nodošanas brīdī, ja līgumā paredzētas patērētāja tiesības atkāpties no līguma, par to paredzot maksu.

(2) Patērētāja kreditēšanas līgums sastādāms rakstveidā (papīra formātā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju), un katrai līgumslēdzējai pusei izsniedzams viens šā līguma eksemplārs. Samaksa par preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu nosakāma naudā.

(2^1) Aizliegts noslēgt patērētāja kreditēšanas līgumu laikā no pulksten 23.00 līdz 7.00, ja vien normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu nav paredzēti stingrāki patērētāju kreditēšanas pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi.

(2^2) Patērētāja kreditēšanas līguma izmaksas ir samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei. Kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktajā kārtībā.

(2^3) Par šā panta $2.^2$ daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,07 procentus dienā no kredīta summas. Kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu patērētājam nepiemēro tādiem patērētāju kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu.

(2^4) Patērētāja kreditēšanas līgumā, kurš paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, jebkuru ar kredītu saistīto izdevumu summa, tajā skaitā procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanu un citu ar kredīta līguma izpildi saistīto maksājumu summa, nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu. Šis noteikums neattiecas uz:

1) kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;

2) līgumiem par pārsnieguma kredītu;

3) līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu.

(2^5) Ja patērētāja kreditēšanas līgums noslēgts, izmantojot distances saziņas līdzekļus, kredītu atmaksā pa daļām proporcionāli līguma termiņam, kā arī procentu un pamatsummas apmēram ne retāk kā reizi mēnesī, izņemot patērētāja kreditēšanas līgumus:

1) kuru kredīta atmaksas termiņš nav garāks par vienu mēnesi;

2) kurus noslēdzot kredīta devējs piešķir patērētājam pārsnieguma kredītu vai tādu kredītu, kura saņemšanai izmantojama kredīta devēja izdota maksājumu karte.

(2^6) Patērētāja kreditēšanas līguma noteikums, kurš paredz iespēju pieprasīt no patērētāja nokavējuma procentus, nav spēkā, ja šo procentu apmērs ir lielāks par 36 procentpunktiem virs aizņēmuma likmes gadā. Šis nosacījums netiek piemērots tādam patērētāja kreditēšanas līgumam, kurā kredīta atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kuru noslēdzis šā panta $4.^3$ daļas 10.punktā minētais tiesību subjekts.

(2^7) Patērētāja kreditēšanā par norēķināšanās līdzekli aizliegts noteikt vekseļus.

(2^8) Patērētāja kreditēšanas līgumā, kas noslēgts uz laiku līdz 30 dienām un paredz kredīta atmaksu vienā maksājumā:

1) aizdevuma summa nedrīkst pārsniegt 50 procentus no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra. Šis noteikums neattiecas uz kredīta līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;

2) aizliegts pagarināt kredīta atmaksas termiņu vairāk nekā divas reizes. Šis noteikums neattiecas uz gadījumiem, kad tiek piedāvāts tāds maksājumu grafiks, saskaņā ar kuru kredīta pamatsumma jāatmaksā pa daļām.

(3) Patērētājam ir tiesības jebkurā laikā pilnīgi vai daļēji izpildīt savas saistības pirms patērētāja kreditēšanas līgumā noteiktā termiņa. Šajā gadījumā viņam ir tiesības uz to, lai taisnīgi tiek samazinātas kopējās kredīta izmaksas, kas sastāv no procentiem un citām izmaksām līguma atlikušajā termiņā. Minētās patērētāja tiesības neattiecas uz šā likuma $12.^1$ panta astotās daļas 2. un 4.punktā minētajiem kreditēšanas līgumiem.

(4) Ministru kabinets nosaka:

1) pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas sniedzamās informācijas saturu un sniegšanas kārtību;

2) papildu pakalpojumu sniegšanas nosacījumus;

3) patērētāja kreditēšanas līgumam izvirzāmās prasības un tajā ietveramo informāciju;

4) gada procentu likmes aprēķināšanas metodi;

5) ārvalstu valūtas un mainīgās procentu likmes kredītu nosacījumus;

6) patērētāja informēšanu kreditēšanas līguma darbības laikā;

7) kredīta pirmstermiņa atmaksu un kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu;

8) atsevišķiem kreditēšanas līgumu veidiem piemērojamās prasības;

9) padoma došanai izvirzāmās prasības;

10) kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju pienākumus;

11) tiesisko regulējumu patērētāja kreditēšanai pret kustamas lietas ķīlu;

12) hipotekārās pārkreditēšanas procesa īstenošanas kārtību un termiņus.

(4[1]) Pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta devējs izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas saņemta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām no atbilstoši normatīvajiem aktiem personas datu apstrādei izveidotām datubāzēm (turpmāk — datubāze) par personas ienākumiem un maksājumu saistību izpildi, kuras iegūtas normatīvajos aktos par fizisko personu datu aizsardzību un piekļuvi datubāzēm noteiktajā kārtībā. Ja atteikumu izsniegt kredītu pamato ar datubāzē iegūtajām ziņām, kredīta devējs nekavējoties un bez maksas informē patērētāju par datubāzes izmantošanas rezultātiem un sniedz ziņas par izmantoto datubāzi.

(4[2]) Pirms patērētājs un kredīta devējs vienojas par kredīta kopējās summas būtisku palielināšanu patērētāja kreditēšanas līguma darbības laikā, kredīta devējs atjauno savā rīcībā esošo finanšu informāciju par patērētāju un atkārtoti novērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Ja atteikumu palielināt kredīta kopējo summu pamato ar datubāzē iegūtajām ziņām, kredīta devējs nekavējoties un bez maksas informē patērētāju par datubāzes izmantošanas rezultātiem un sniedz ziņas par izmantoto datubāzi.

(4[3]) Šā panta 4.[1], 4.[2], 4.[4] un 4.[7] daļā noteiktos pienākumus neattiecina uz patērētāja kreditēšanas līgumiem:

1) *(izslēgts no 01.07.2014. ar 24.04.2014. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 21.punktu)*;

2) saskaņā ar kuriem kredīta devējs piešķir patērētājam tiesības izmantot līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu (turpmāk — pārsnieguma kredīts) un kas jāatmaksā laikposmā, kurš nepārsniedz vienu mēnesi;

3) saskaņā ar kuriem kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu;

4) kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;

5) kurus noslēdzis darba devējs un darbinieks, ja kredīts piešķirts bez procentiem vai ar gada procentu likmi, kas ir zemāka par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm un ko parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā, un ja kredītu izsniegšana nav darba devēja pamatdarbības veids;

6) kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām vai ar kredītiestādēm, lai dotu ieguldītājam iespēju veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem instrumentiem, ko regulē atbilstoši normatīvajiem aktiem par finanšu instrumentu tirgu, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;

7) kuri ir tiesā vai citā normatīvajos aktos noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;

8) kuri attiecas uz parāda segšanu atliktu maksājumu veidā, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;

9) par aizdevumiem, kurus vispārējo interešu labā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai piešķir ierobežotam personu lokam ar procentu likmēm, kas ir zemākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm, vai bez procentiem, vai saskaņā ar citiem noteikumiem, kuri būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi, un ar procentu likmēm, kas nav augstākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm;

10) kurus noslēdzis ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs par preču vai pakalpojumu iegādi atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā un saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;

11) kuri paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, un saskaņā ar kuriem par kredīta izmantošanu tiek prasīti nenozīmīgi papildu maksājumi salīdzinājumā ar kredīta kopējo summu un kreditēšanas līguma darbības termiņu;

12) kuri slēgti, veicot hipotekāro pārkreditēšanu, ja ikmēneša maksājums patērētājam nemainās vai samazinās.

(4[4]) Izpildot šā panta 4.[1] un 4.[2] daļā noteikto pienākumu, kredīta devējam ir pienākums pieprasīt, iegūt un izvērtēt

informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem pienākuma izpildei atbilstošā apjomā. Patērētājam ir pienākums pēc kredīta devēja pieprasījuma sniegt informāciju par saviem ienākumiem un izdevumiem. Kredīta devējs var balstīties uz informāciju, kas saņemta tikai no patērētāja, ja tā ir pietiekama un dokumentāri pamatota. Kredīta devējs ir tiesīgs piešķirt kredītu tikai pēc tam, kad tas izvērtējis patērētāja spēju atmaksāt kredītu un izvērtējums liecina, ka kredīta saistības, visticamāk, tiks izpildītas saskaņā ar līguma noteikumiem. Ja kredīta pieteikums tiek noraidīts, kredīta devējs nekavējoties informē patērētāju par šādu noraidījumu un attiecīgā gadījumā arī par to, ka lēmuma pieņemšanas process ir automatizēts.

(4^5) Ja kredīta devējs piešķir kredītu patērētājam, neizvērtējot patērētāja spēju atmaksāt kredītu, tad kredīta devējs nav tiesīgs prasīt, lai patērētājs par kreditēšanas līgumā piešķirtās naudas lietošanas atvēlējumu maksātu vairāk par likumiskajiem procentiem, un piemērot patērētājam saistību pastiprinājuma līdzekļus vai kompensāciju. Šajā daļā minētais attiecas tikai uz tādiem saistību pastiprinājuma līdzekļiem vai kompensāciju, kas saistīti ar maksājumu kavējumu, ja kavējuma iemesls ir kredīta piešķiršanas brīdī neatbilstoši šā panta prasībām novērtēta patērētāja spēja atmaksāt kredītu. Šajā daļā minētais neatbrīvo patērētāju no pienākuma atmaksāt atlikušo kredīta kopējo summu saskaņā ar kreditēšanas līgumu.

(4^6) Prasība par kreditēšanas līguma procentu maksājuma samazinājumu atbilstoši šā panta $4.^5$ daļai ir ceļama tiesā triju gadu laikā no kreditēšanas līguma noslēgšanas dienas vai kredīta kopējās summas būtiskas palielināšanas dienas Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Prasībās par naudas piedziņu, kurās pieteikumu iesniedzis kredīta devējs, patērētājam ir tiesības lūgt tiesu samazināt kreditēšanas līguma procentu maksājumu atbilstoši šā panta $4.^5$ daļai. Strīda gadījumā uzskatāms, ka kredīta devējs nav izpildījis šā panta $4.^1$, $4.^2$ un $4.^4$ daļā noteikto pienākumu izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu, ja vien kredīta devējs nepierāda pretējo.

(4^7) Lai kredīta devēji atbilstoši šā likuma prasībām varētu izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu gadījumos, kad tā iesniegtā informācija nav pietiekama un dokumentāri pamatota, kā arī galvinieka spēju izpildīt no galvojuma līguma izrietošās saistības, kredīta devējiem ir pienākums ar kredītinformācijas biroju starpniecību savstarpēji apmainīties ar ziņām par patērētāju vai galvinieku, to saistībām un saistību izpildes gaitu apjomā, kas ir pietiekams izvērtējuma veikšanai.

(4^8) Lai, izpildot šā panta $4.^1$, $4.^2$ un $4.^4$ daļā noteiktos pienākumus, kredīta devējam būtu pieejama informācija, kas iekļauta visu kredītinformācijas biroju datubāzēs, kredītinformācijas birojs, ar kuru kredīta devējs noslēdzis līgumu, pēc kredīta devēja pieprasījuma viņa uzdevumā pieprasa un saņem no pārējiem kredītinformācijas birojiem to datubāzēs esošās ziņas par patērētāju vai galvinieku, to saistībām un saistību izpildes gaitu.

(5) Lai saskaņā ar šā panta $4.^4$ daļu izvērtētu patērētāja spēju atmaksāt kredītu vai galvinieka spēju izpildīt no galvojuma līguma izrietošās saistības, kredīta devējam ir tiesības pieprasīt un ar kredītinformācijas biroja starpniecību normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņemt:

1) Valsts ieņēmumu dienesta izziņu par patērētāja vai galvinieka ienākumiem;

2) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras rīcībā esošo informāciju par patērētājam vai galviniekam izmaksāto pensiju, pabalstu un atlīdzību.

(6) *(Izslēgta ar 19.06.2008. likumu)*

(7) *(Izslēgta ar 28.10.2010. likumu)*

(8) Valsts ieņēmumu dienesta izsniedzamās izziņas par kredīta ņēmēja ienākumiem saturu, kā arī izziņas pieprasīšanas un izsniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(8^1) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras šā panta piektās daļas 2. punktā noteiktās informācijas par patērētājam vai galviniekam izmaksāto pensiju, pabalstu un atlīdzību saturu un apjomu, periodu, par kuru tiek sniegta informācija, tās pieprasīšanas un izsniegšanas kārtību, kā arī pakalpojuma maksas apmēru un maksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(9) Šā panta piektās daļas noteikumi nav attiecināmi uz tādu darījumu kreditēšanu, kuri tiek veikti ar finanšu instrumentiem.

(10) Kredīts, kura summa ir vienāda ar 100 minimālajām mēnešalgām vai lielāka, izsniedzams:

1) ne vairāk kā 90 procentu apmērā no attiecīgā nekustamā īpašuma tirgus vērtības, ja atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku;

2) ne vairāk kā 95 procentu apmērā no attiecīgā nekustamā īpašuma iegādes darījuma summas vai plānotajām būvniecības izmaksām, ja atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku un valsts galvojumu atbilstoši likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" paredzētajai valsts palīdzībai mājokļa iegādei vai būvniecībai.

(10^1) Patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem tiek finansēta konkrētas preces iegāde par summu, kas pārsniedz 1400 *euro*, kredīts izsniedzams ne vairāk kā 90 procentu apmērā no attiecīgās preces cenas. Šīs daļas noteikumus neattiecina uz patērētāja kreditēšanas līgumiem par kredītu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku.

(11) Šā panta piektās un desmitās daļas noteikumus nepiemēro patērētāja kreditēšanas līgumiem, kas tiek slēgti ar citu valstu iedzīvotājiem, ja kredīta piešķiršanas mērķis nav nekustamā īpašuma vai cita Latvijas Republikas publiskajos reģistros reģistrējama īpašuma iegāde vai izmantošana.

(12) Ja noslēgts kreditēšanas līgums, kuru noslēdzot patērētājam kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuru patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu, kredīta devējs iegūst tiesības uz neizpirktas ķīlas realizāciju patērētāja kredītsaistību dzēšanai septītajā dienā pēc kreditēšanas līgumā norādītā kredīta atmaksas termiņa beigām.

(13) Ja šā panta divpadsmitajā daļā minētā ķīla netiek izpirkta līdz kreditēšanas līgumā norādītā atmaksas termiņa beigām, patērētājam ir tiesības to izpirkt līdz brīdim, kad kredīta devējs minēto lietu realizē patērētāja parādsaistību dzēšanai. Par ķīlas izpirkšanu pēc kreditēšanas līgumā noteiktā izpirkšanas termiņa beigām pieprasītā maksa par kredīta lietošanu vai administratīvajiem izdevumiem (ja tādi ir bijuši paredzēti pušu noslēgtajā kreditēšanas līgumā) nedrīkst pārsniegt maksu vai izdevumus, kas tika piemēroti kreditēšanas līguma darbības laikā.

(14) Pēc šā panta trīspadsmitajā daļā minētās ieķīlātās lietas pārdošanas izbeidzas kredīta devēja prasījuma tiesības pret patērētāju arī tad, ja no lietas realizācijas saņemtie ieņēmumi nav pietiekami patērētāja kredītsaistību segšanai.

(15) Izstrādājot patērētāju kreditēšanas pakalpojumus, piešķirot kredītus, sniedzot kredīta starpniecības pakalpojumus, dodot padomu, sniedzot papildu pakalpojumus saistībā ar kreditēšanas pakalpojumu patērētājiem vai izpildot kreditēšanas līgumā minētās saistības, kredīta devējs, kredīta starpnieks vai kredīta starpnieka pārstāvis rīkojas godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli, ņemot vērā patērētāja tiesības un intereses. Ar padoma došanu patērētāja kreditēšanu regulējošos normatīvajos aktos saprot individuālu ieteikumu sniegšanu patērētājam par vienu darījumu vai vairākiem darījumiem, kas saistīti ar kreditēšanas līgumu un kas ir no kredīta piešķiršanas un kredīta starpniecības darbībām atsevišķi nodalīta darbība.

(16) Iestādes atbilstoši savai kompetencei un piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros sadarbībā ar patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām veicina patērētāju izglītošanu patērētāju kreditēšanas jomā, it sevišķi jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parāda saistību pārvaldīšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2007., 19.06.2008., 28.10.2010., 20.12.2010., 09.06.2011., 19.09.2013., 24.04.2014., 18.09.2014., 28.05.2015., 18.06.2015., 09.06.2016., 04.10.2018., 20.05.2021., 15.04.2021., 17.02.2022., 15.06.2023. un 15.02.2024. likumu, kas stājas spēkā 23.02.2024.)

8.[1] pants. Īpaši noteikumi attiecībā uz kredītiem, kuru atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kuru mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu

(1) Šā likuma 8.panta piecpadsmitajā daļā minētajām darbībām ir jābūt balstītām uz informāciju par patērētāja apstākļiem un vajadzībām, par kurām patērētājs ir informējis kredīta devēju, un pamatotiem pieņēmumiem par iespējamiem riskiem, kas patērētājam var rasties kreditēšanas līguma darbības laikā.

(2) Veids, kādā kredīta devējs atalgo savu personālu un kredīta starpniekus, kā arī veids, kādā kredīta starpnieks atalgo savu personālu un kredīta starpnieka pārstāvjus, nedrīkst būt par šķērsli šā likuma 8.panta piecpadsmitajā daļā minētā pienākuma ievērošanai.

(3) Kredīta devējs, izstrādājot un piemērojot atalgojuma politiku personālam, kas izvērtē patērētāja spējas atmaksāt kredītu, atbilstoši kredīta devēja darbības apjomam, iekšējai darba organizācijai, darbības raksturam un sarežģītībai nodrošina, ka:

1) atalgojuma politika veicina pamatotu un efektīvu riska pārvaldību un ir savienojama ar to, kā arī nemudina uzņemties riskus, kas pārsniedz kredīta devēja pieļaujamā riska robežu;

2) atalgojuma politika atbilst kredīta devēja darbības stratēģijai, mērķiem, vērtībām un ilgtermiņa interesēm un ietver pasākumus interešu konfliktu un korupcijas risku novēršanai, it īpaši paredzot, ka atalgojums nav atkarīgs no pieņemto kredīta pieteikumu skaita vai īpatsvara.

(4) Ja kredīta devēji, kredīta starpnieki vai kredīta starpnieku pārstāvji dod patērētājam padomus, padomu došanā iesaistītā personāla atalgojuma struktūra nekaitē tā spējai rīkoties patērētāju interesēs un it īpaši nav atkarīga no pārdošanas mērķiem.

(5) Pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta starpniekam vai kredīta starpnieka pārstāvim ir aizliegts pieprasīt no patērētāja jebkādus maksājumus, kas tieši saistīti ar patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanu.

(6) Kredīta devēja, kredīta starpnieka un kredīta starpnieka pārstāvja pienākums ir uzturēt personālam tā pienākumiem atbilstošu zināšanu un kompetences līmeni attiecībā uz:

1) patērētāja kreditēšanas līgumu izstrādāšanu, piedāvāšanu vai piešķiršanu;

2) kredīta starpniecības darbību veikšanu, ja attiecināms;

3) padoma došanu patērētājam, ja attiecināms;

4) papildu pakalpojumiem, ja patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšana ietver papildu pakalpojumu.

(7) Kredīta devējs, kredīta starpnieks vai kredīta starpnieka pārstāvis izstrādā politiku sava personāla zināšanu un kompetences līmeņa uzturēšanai, personāla profesionālo kvalifikāciju nodrošinot ar prasībām attiecībā uz personāla izglītību, personāla apmācības programmām vai regulārām kompetenču pārbaudēm. Šā panta sestajā daļā minētajās prasībās attiecībā uz zināšanu un kompetences līmeni ir jāietver vismaz atbilstošas zināšanas:

1) par kreditēšanas pakalpojumiem un, ja nepieciešams, papildu pakalpojumiem, kurus parasti piedāvā kopā ar tiem;

2) par patērētāju tiesību aizsardzības un citiem tiesību aktiem, kas piemērojami patērētāja kreditēšanas līgumiem;

3) par nekustamā īpašuma iegādes procesu, nodrošinājuma novērtēšanu, nekustamā īpašuma ierakstīšanu un ar to saistīto tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā;

4) par kreditēšanas tirgu;

5) par saimnieciskās darbības ētiku;

6) par procesu, kādā izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, vai konkrētā gadījumā — kompetenci izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu;

7) par finanšu un ekonomikas jautājumiem.

(8) Kredīta devējam, kas saņēmis no patērētāja kredīta pieprasījumu, ir pienākums piedāvāt viņam izvēlei vismaz divus atšķirīgus patērētāja kreditēšanas līguma noteikumus, no kuriem viens paredz, ka nekustamais īpašums, kura iegādei tiek ņemts kredīts, kalpo par pietiekamu nodrošinājumu tam, lai saistības pret kredīta devēju varētu dzēst pilnā apjomā.

(9) Kredīta devējs papildus šā likuma 8.panta $4.^{1}$ un $4.^{4}$ daļā minētajām prasībām izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu ņem vērā arī citus faktorus, kas ir būtiski, lai pārliecinātos par patērētāja spēju izpildīt no kreditēšanas līguma izrietošās saistības, tai skaitā informāciju, ko patērētājs sniedz kredīta starpniekam vai kredīta starpnieka pārstāvim kredīta pieteikuma procesā, kā arī galvinieka spēju izpildīt no galvojuma līguma izrietošās saistības. Iegūto informāciju kredīta devējs pienācīgi pārbauda, tai skaitā, ja nepieciešams, izmantojot neatkarīgi pārbaudāmu informāciju. Kredīta starpnieks vai kredīta starpnieka pārstāvis iesniedz attiecīgajam kredīta devējam no patērētāja saņemto informāciju, kas nepieciešama, lai izvērtētu patērētāja spēju atmaksāt kredītu.

(10) Pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta devējs skaidri un saprotami norāda, kāda informācija un neatkarīgi pārbaudāmi pierādījumi patērētājam ir jāiesniedz, lai izvērtētu tā spēju atmaksāt kredītu, un šīs informācijas iesniegšanas termiņu. Šāds informācijas pieprasījums ir samērīgs un nepārsniedz to, kas ir

nepieciešams, lai pienācīgi veiktu minēto izvērtējumu. Kredīta devējs var pieprasīt precizējumus attiecībā uz informāciju, kas saņemta no patērētāja, ja tas ir nepieciešams, lai izvērtētu patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Kredīta devējs, kredīta starpnieks un kredīta starpnieka pārstāvis brīdina patērētāju, ka kredīts netiks piešķirts, ja iesniegtās informācijas nepilnīguma dēļ nav iespējams izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu.

(11) Pirms galvojuma līguma noslēgšanas kredīta devējs informē patērētāja kreditēšanas līguma galvinieku par galvojuma saistību apjomu, būtību un sekām, kādas iestājas, ja patērētājs (galvenais parādnieks) neizpilda no patērētāja kreditēšanas līguma izrietošās saistības.

(12) Kredīta devējam ir pienākums izstrādāt, dokumentēt un saglabāt procedūras un informāciju, uz kuru balstīts izvērtējums par patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Izvērtējums nedrīkst būt balstīts tikai uz nekustamā īpašuma vērtību, kas pārsniedz kredīta summu, vai pieņēmumu, ka nekustamā īpašuma vērtība pieaugs. Izvērtējumu drīkst balstīt uz pieņēmumu, ka nekustamā īpašuma vērtība pieaugs gadījumā, ja patērētāja kreditēšanas līguma mērķis ir veikt būvdarbus nekustamajā īpašumā.

(13) Nekustamā īpašuma novērtējumu var veikt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sertificēts nekustamā īpašuma vērtētājs. Nekustamā īpašuma vērtētājam ir pienākums nodrošināt neatkarīgu un objektīvu nekustamā īpašuma novērtējumu. Nekustamā īpašuma novērtējumu saglabā papīra formā vai pastāvīgā informācijas nesējā. Dokumentāciju glabā kredīta devējs.

(14) Kredīta devējam nav tiesību pieprasīt patērētājam, kas nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu:

1) izsniegtā kredīta papildu nodrošinājumu, pamatojoties uz to, ka kredīta nodrošinājumā esošā nekustamā īpašuma vērtība ir samazinājusies nekustamā īpašuma tirgus izmaiņu dēļ;

2) jebkādas izmaksas par hipotekārā kredīta nodrošinājuma pārvērtēšanu līguma darbības laikā, izņemot gadījumu, kad kredīts piešķirts, balstoties uz pieņēmumu, ka nodrošinājumā esošā nekustamā īpašuma vērtība pieaugs;

3) izsniegtā kredīta pirmstermiņa atmaksu.

(15) Šā panta četrpadsmito daļu nepiemēro gadījumos, kad saskaņā ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu pret izsniegtā kredīta nodrošinājumu ir vērsta piedziņa par labu trešajām personām.

(16) Ja patērētājs, kas nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu, to lūdz, kredīta devējam ir pienākums izskatīt patērētāja priekšlikumu par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu vai kredīta valūtas maiņu. Atteikuma gadījumā kredīta devējs sniedz patērētājam motivētu atbildi 30 dienu laikā.

(17) Šā panta sešpadsmitajā daļā minētās līguma noteikumu izmaiņas nedrīkst būt patērētājam nelabvēlīgākas salīdzinājumā ar līgumā izdarāmo izmaiņu piedāvāšanas brīdī pastāvošajiem tirgus nosacījumiem. Patērētājs šā panta sešpadsmitajā daļā minēto izmaiņu veikšanu ir tiesīgs prasīt ne biežāk kā reizi gada laikā. Kredīta devējam nav tiesību prasīt jebkādu kompensāciju par šādu izmaiņu veikšanu, izņemot pamatotu un samērīgu maksu par pakalpojuma administratīvajiem izdevumiem.

(18) Par būtisku līguma pārkāpumu šā panta izpratnē uzskatāma:

1) kredīta atmaksas vai procentu samaksas maksājumu kavēšana ilgāk par 60 dienām vai biežāk nekā trīs reizes gada laikā, katru reizi ilgāk par 30 dienām;

2) kredīta neizmantošana kreditēšanas līgumā paredzētajam mērķim;

3) apzināti nepatiesas informācijas sniegšana kredīta saņemšanai.

(19) Patērētāja kreditēšanas līguma galviniekam ir tiesības pieprasīt un kredīta devējam ir pienākums sniegt informāciju par patērētāja veiktajiem maksājumiem saskaņā ar patērētāja kreditēšanas līgumu, termiņu, maksājuma grafiku un par atlikušo parādsaistību apjomu.

(20) Pirms patērētāja kreditēšanas līguma izbeigšanas un nekustamā īpašuma atsavināšanas uzsākšanas kredīta devējs, ja iespējams, piedāvā patērētājam risinājumus, kas ļautu turpināt pildīt no patērētāja kreditēšanas līguma izrietošās saistības, kā arī informē galvinieku par patērētāja parādu, par iespēju galviniekam to samaksāt vai pārņemt patērētāja saistības.

(21) Kredīta devējam ir pienākums glabāt informāciju par nekustamā īpašuma veidiem, kas tiek izmantoti kā

nodrošinājums, kā arī piemērotajām kredītriska izvērtēšanas politikām un procedūrām.

(09.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

8.[2] pants. Kārtība, kādā reģistrē kredīta starpnieku un kredīta starpnieka pārstāvi, kas piedāvā patērētājam kredītu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kura mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu

(1) Kredīta starpnieka un kredīta starpnieka pārstāvja pakalpojumus, piedāvājot patērētājam kredītu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kura mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu, patērētājam drīkst sniegt Kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju reģistrā vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestāžu reģistrā reģistrēti kredīta starpnieki un kredīta starpnieku pārstāvji. Par kredīta starpnieku nav uzskatāma persona, kas tikai tieši vai netieši iepazīstina patērētāju ar kredīta devēju vai kredīta starpnieku.

(2) Kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju reģistru uztur Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(3) Kārtību, kādā kredīta starpnieki un kredīta starpnieku pārstāvji tiek reģistrēti reģistrā un izslēgti no reģistra, reģistrā iekļaujamo ziņu apjomu un to aktualizēšanas kārtību, profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas nosacījumus, reģistrācijas valsts nodevas un ikgadējās uzraudzības valsts nodevas apmēru un tās samaksas kārtību, kārtību, kādā notiek sadarbība ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kā arī prasības kredīta starpniekiem un kredīta starpnieku pārstāvjiem nosaka Ministru kabinets.

(09.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2016. Pirmā daļa stājas spēkā 01.03.2017. Otrā un trešā daļa stājas spēkā 01.01.2017. Sk. pārejas noteikumu 32. un 33. punktu)

8.[3] pants. Patērētāju kreditēšanas reklāmas ierobežojumi

(1) Aizliegts reklamēt kreditēšanas pakalpojumus, izņemot gadījumus, kad:

1) to īsteno kredīta devējs vai kredīta starpnieks telpās, kurās tas veic saimniecisko darbību;

2) to īsteno kredīta devēja vai kredīta starpnieka mājaslapā internetā vai tiešsaistes sistēmā, kuru pēc autentifikācijas veikšanas kredīta devējs izmanto pakalpojumu saņemšanai;

3) to īsteno kredīta devēja vai kredīta starpnieka mobilajā lietotnē, kuru pēc autentifikācijas veikšanas patērētājs izmanto kredīta devēja pakalpojumu saņemšanai;

4) to īsteno, personiski uzrunājot iespējamo klientu klātienē vai telefoniski, ja patērētājs tam piekrīt;

5) to īsteno pasta vai elektroniskos sūtījumos patērētājam, ja patērētājs nepārprotami iepriekš piekritis tos saņemt;

6) ar kreditēšanu nesaistītas preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma reklāmā, izņemot reklāmu televīzijā vai radio, persona, kas nav kredīta devējs vai kredīta starpnieks, sniedz informāciju par iespēju apmaksu finansēt ar kreditēšanas līguma starpniecību.

(2) Šā panta pirmā daļa neattiecas uz kredīta devēja un kredīta starpnieka preču zīmes reklāmu. Kredīta devēja un kredīta starpnieka preču zīmes (tai skaitā sponsorēšanas) reklāma ir aizliegta sabiedriskā pasūtījuma ietvaros radio vai televīzijā īstenotos projektos, kas finansēti no valsts vai pašvaldības budžeta līdzekļiem.

(3) Šā panta pirmā daļa neattiecas uz:

1) Augstskolu likumā noteikto studiju kredītu un studējošo kredītu;

2) kredītu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kura mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu, nekustamā īpašuma būvniecība vai energoefektivitātes paaugstināšana.

(04.10.2018. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021., 17.02.2022. un 15.02.2024. likumu, kas stājas spēkā 23.02.2024.)

8.[4] pants. Hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodeva

(1) Šis pants paredz nepieciešamu, sociāli atbildīgas valsts principam atbilstošu un mērķtiecīgu kredītu procentu kompensāciju hipotekāro kredītu ņēmējiem mājokļa iegādei vai būvniecībai nolūkā aizsargāt sabiedrības labklājību, ņemot vērā EURIBOR likmes kāpuma un inflācijas rezultātā pieaugušo kredīta maksājumu un patēriņa cenu radīto būtisko izmaksu slogu mājsaimniecībām.

(2) Nodevu maksā par patērētājiem (fiziskajām personām — kredītu ņēmējiem) izsniegtajiem kredītiem, kuru atmaksa ir nodrošināta ar Latvijā esoša nekustamā īpašuma hipotēku (turpmāk šajā pantā — hipotekārais kredīts).

(3) Nodevu maksā Latvijā reģistrētas kredītiestādes un kapitālsabiedrības, kuras saskaņā ar šā likuma 8. panta $1.^1$ daļu saņēmušas speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai, kā arī citu valstu kredītiestāžu un kapitālsabiedrību, kuras saskaņā ar šā likuma 8. panta $1.^1$ daļu saņēmušas speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai, pastāvīgās pārstāvniecības (filiāles) Latvijā, tostarp personas, kurām ir uzsākts maksātnespējas process vai likvidācija (arī pašlikvidācija), (turpmāk šajā pantā — nodevas maksātāji).

(4) Nodevu maksā par katru kalendāra gada ceturksni, un to nosaka ceturksnī 0,5 procentu apmērā no nodevas maksātāja kopējās izsniegto hipotekāro kredītu atlikumu summas uz 2023. gada 31. oktobri. Hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodevu neaprēķina un nemaksā par tiem hipotekārajiem kredītiem, kas izsniegti ar fiksētu procentu likmi visā hipotekārā kredīta atmaksas periodā.

(5) Nodevas maksātājs par katru kalendāra gada ceturksni ne vēlāk kā līdz pārskata ceturkšņa pirmā mēneša divdesmitajam datumam iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā nodevas deklarāciju, kurā norāda nodevas maksātāja izsniegto hipotekāro kredītu skaitu un hipotekāro kredītu atlikumu summu uz 2023. gada 31. oktobri, par kuru saskaņā ar šā panta ceturto daļu ir aprēķināta nodeva, un aprēķināto nodevas apmēru.

(6) Šā panta ceturtajā daļā aprēķināto nodevas summu nodevas maksātājs iemaksā valsts pamatbudžeta speciāli šim nolūkam izveidotā ieņēmumu kontā līdz pārskata ceturkšņa pirmā mēneša divdesmit trešajam datumam.

(7) Nodevu administrē Valsts ieņēmumu dienests. Kontrolējot šā panta piektajā daļā minētajā deklarācijā norādītās informācijas pilnīgumu un pareizību, Valsts ieņēmumu dienests var veikt nodokļu administrācijas pārbaudi. Ja pēc nodokļu administrācijas pārbaudes konstatēta nodevas aprēķina neatbilstība šajā pantā noteiktajam, Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par nodevas apmēra precizēšanu un aprēķina budžetā maksājamo nodevas summu, kā arī nokavējuma naudu likuma "Par nodokļiem un nodevām" 29. panta otrajā daļā noteiktajā apmērā par periodu no nodevas maksāšanas termiņa līdz nodokļu administrācijas pārbaudes uzsākšanas dienai. Lēmumā noteiktos maksājumus nodevas maksātājs samaksā 30 dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas. Ja minētajā termiņā nodevas maksātājs neveic lēmumā noteiktos maksājumus, Valsts ieņēmumu dienests likuma "Par nodokļiem un nodevām" 29. panta otrajā daļā noteikto nokavējuma naudu aprēķina ar nākamo dienu pēc maksāšanas termiņa iestāšanās.

(8) Ja nodevas maksātājs neveic nodevas maksājumu šajā likumā noteiktajā termiņā, par nokavējuma periodu tam aprēķina nokavējuma naudu un veic piedziņu saskaņā ar likumā "Par nodokļiem un nodevām" noteikto.

(9) Valsts ieņēmumu dienests kļūdaina aprēķina rezultātā pārmaksāto nodevas summu pēc nodevas maksātāja rakstveida pieprasījuma atmaksā.

(10) Šā panta piemērošanai atbilstīgais hipotekārā kredīta ņēmējs ir patērētājs, ar kuru nodevas maksātājs ir noslēdzis hipotekārā kredīta līgumu, ja izpildās abi turpmāk minētie nosacījumi:

1) hipotekārā kredīta līgums ir noslēgts līdz 2023. gada 31. oktobrim;

2) hipotekārā kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 *euro*.

(11) Nodevas maksātājam ir pienākums katram atbilstīgajam hipotekārā kredīta ņēmējam aprēķināt kredītu procentu kompensāciju 30 procentu apmērā no ceturksnī samaksātajiem procentu maksājumiem, kas aprēķināti saskaņā ar attiecīgo hipotekārā kredīta līgumu, bet ne vairāk kā divus procentpunktus no periodam noteiktās procentu likmes (kopējās aizņēmuma likmes). Kredītu procentu kompensāciju atbilstīgajam hipotekārā kredīta ņēmējam neaprēķina un nemaksā par tiem hipotekārajiem kredītiem, kas izsniegti ar fiksētu procentu likmi visā kredīta atmaksas periodā.

(12) Nodevas maksātājam ir pienākums ne vēlāk kā līdz pārskata ceturksnim sekojošā mēneša desmitajam datumam iesniegt Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā Valsts ieņēmumu dienesta

tīmekļvietnē publicētajā formātā šādu informāciju par katru atbilstīgo hipotekārā kredīta ņēmēju:

1) tā vārdu, uzvārdu, personas kodu;

2) hipotekārā kredīta ņēmēja maksājumu konta numuru, uz kuru veicama kredītu procentu kompensācijas izmaksa;

3) kredītu procentu kompensāciju, kas hipotekārā kredīta ņēmējam aprēķināta atbilstoši šā panta vienpadsmitajai daļai.

(13) Valsts ieņēmumu dienests no hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodevas ieņēmumiem vienu reizi ceturksnī ne vēlāk kā līdz ceturksnim sekojošā mēneša trīsdesmitajam datumam veic nodevas maksātāja saskaņā ar šā panta vienpadsmito daļu aprēķināto un saskaņā ar šā panta divpadsmito daļu paziņoto kredītu procentu kompensācijas izmaksu uz nodevas maksātāja norādīto konkrētā hipotekārā kredīta ņēmēja maksājumu kontu. Patērētāja un nodevas maksātāja strīdi saistībā ar kredītu procentu kompensācijas aprēķinu ir risināmi Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(14) Šā panta divpadsmitajā daļā noteiktajā kārtībā saņemtā informācija izmantojama vienīgi hipotekārā kredīta ņēmējam aprēķināto kredītu procentu kompensācijas izmaksas mērķiem. Šā panta trīspadsmitajā daļā noteiktā kredītu procentu kompensācija nav pakļauta ieturējumu veikšanai, citu maksājumu segšanai un parādu piedziņai.

(15) Nodevas maksātājs ne vēlāk kā līdz pārskata ceturksnim sekojošā mēneša desmitajam datumam paziņo katram atbilstīgajam hipotekārā kredīta ņēmējam informāciju, ko nodevas maksātājs saskaņā ar šā panta divpadsmito daļu par konkrēto hipotekārā kredīta ņēmēju nodevis Valsts ieņēmumu dienestam. Minēto informāciju nodevas maksātājs elektroniski nosūta attiecīgajam hipotekārā kredīta ņēmējam, izmantojot nodevas maksātāja ierasto saziņas veidu ar tā klientiem.

(06.12.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.05.2024. likumu, kas stājas spēkā 05.06.2024. Sk. pārejas noteikumu 45. punktu)

8.[5] pants. Hipotekārā pārkreditēšana

(1) Hipotekārā pārkreditēšana ir tāda patērētājam piešķirta kredīta, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku (turpmāk šajā pantā — hipotekārais kredīts), vienkāršota pāreja no viena kredīta devēja (turpmāk šajā pantā — iepriekšējais kredīta devējs) pie cita šāda kredīta devēja (turpmāk šajā pantā — iegūstošais kredīta devējs) pēc patērētāja pieprasījuma šajā pantā noteiktajā kārtībā. Hipotekārā kredīta vienkāršotas pārejas ietvaros, patērētājam noslēdzot jaunu hipotekārās kreditēšanas līgumu un jaunu ķīlas līgumu ar iegūstošo kredīta devēju, iegūstošais kredīta devējs pārņem iepriekšējā kredīta devēja labā nostiprināto ķīlas tiesību uz nekustamo īpašumu un šī ķīlas tiesība turpina nodrošināt no jaunā hipotekārās kreditēšanas līguma izrietošos iegūstošā kredīta devēja prasījumus.

(2) Veicot hipotekārā kredīta pārkreditēšanu, patērētājam ir tiesības uz vienkāršotu un standartizētu procesu.

(3) Hipotekārās pārkreditēšanas gadījumā iegūstošais kredīta devējs piešķir patērētājam jaunu hipotekāro kredītu, kas sedz patērētāja atlikušās attiecīgā hipotekārā kredīta saistības pret iepriekšējo kredīta devēju. Iepriekšējam kredīta devējam ir pienākums sadarboties un nekavēt hipotekārās pārkreditēšanas procesu.

(4) Hipotekārās pārkreditēšanas gadījumā iegūstošajam kredīta devējam nav pienākuma ievērot šā likuma 8. panta desmitās daļas 1. punktā noteikto kredīta summas attiecību pret nekustamā īpašuma tirgus vērtību un veikt ar hipotekāro kredītu saistītā ķīlas priekšmeta (nekustamā īpašuma) jaunu novērtējumu, ja darījums atbilst iegūstošā kredīta devēja definētajiem kritērijiem attiecībā uz kredīta apmēru, kredīta attiecību pret nodrošinājumu un ārējo avotu sniegtas uzticamas informācijas par nodrošinājuma vērtību pieejamību.

(5) Hipotekārās pārkreditēšanas gadījumā ar hipotekāro kredītu saistītā ķīlas tiesība un ar to saistītā aizlieguma atzīme pārgrozāma par labu iegūstošajam kredīta devējam. Šādas ķīlas tiesības pārgrozīšanas pamats ir patērētāja un iegūstošā kredīta devēja noslēgtais jaunais hipotekārās kreditēšanas līgums un ķīlas līgums, kā arī iepriekšējā kredīta devēja piekrišana ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma atzīmes pārgrozīšanai. Nostiprinājuma lūgumam nepievieno apliecinājumu par iegūstošā kredīta devēja piekrišanu.

(6) Patērētāja un iepriekšējā kredīta devēja noslēgtais hipotekārās kreditēšanas līgums un ar to saistītie prasījumi izbeidzas pēc tam, kad iepriekšējais kredīta devējs patērētāju kreditēšanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un termiņā ir saņēmis maksājumu no attiecīgā hipotekārās kreditēšanas līguma izrietošo patērētāja atlikušo saistību segšanai.

(7) Iepriekšējais kredīta devējs ir tiesīgs lūgt ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma atzīmes atgriešanu tādā stāvoklī, kādā tās bija pirms šā panta piektajā daļā minētās pārgrozīšanas, pusēm par to savstarpēji vienojoties vai vispārējā prasības kārtībā tiesā, ja no iegūstošā kredīta devēja nav saņemts šā panta sestajā daļā minētais maksājums. Šādā gadījumā iegūstošajam kredīta devējam par labu pārgrozīto ķīlas tiesību un ar to saistīto aizlieguma atzīmi var dzēst tikai ar iepriekšējā kredīta devēja piekrišanu vai pamatojoties uz tiesas nolēmumu. Ja iepriekšējais kredīta devējs ir saņēmis šā panta sestajā daļā minēto maksājumu ar nokavējumu, kura dēļ patērētāja atlikušās saistības, kas izriet no attiecīgā hipotekārās kreditēšanas līguma, ir palielinājušās, iepriekšējais kredīta devējs nevar prasīt ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma atzīmes pārgrozīšanu par labu sev, bet iegūstošais kredīta devējs nekavējoties pēc iepriekšējā kredīta devēja pieprasījuma sedz radušos starpību. Izdevumus par ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma atzīmes pārgrozīšanu sedz iegūstošais kredīta devējs.

(8) Iegūstošajam kredīta devējam ir pienākums atmaksāt patērētāja veiktos maksājumus saistībā ar jaunā hipotekārās kreditēšanas līguma un jaunā ķīlas līguma noslēgšanu un hipotekārā kredīta izsniegšanu un segt citus zaudējumus, kas hipotekārās pārkreditēšanas procesā patērētājam radušies iegūstošā kredīta devēja rīcības dēļ, ja iegūstošais kredīta devējs pēc ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma atzīmes pārgrozīšanas nav veicis šā panta sestajā daļā minēto maksājumu iepriekšējam kredīta devējam un pārgrozītā ķīlas tiesība un ar to saistītā aizlieguma atzīme šā panta septītajā daļā noteiktajā kārtībā tiek atgriezta iepriekšējā stāvoklī.

(9) Iegūstošais kredīta devējs nav tiesīgs atteikties veikt šā panta sestajā daļā minēto maksājumu, ja uz attiecīgo nekustamo īpašumu, uz kuru ir nostiprināta ķīlas tiesība, pēc ķīlas tiesības un ar to saistītās aizlieguma atzīmes pārgrozījuma par labu iegūstošajam kredīta devējam reģistrēšanas zemesgrāmatā ir reģistrēta kāda no Zemesgrāmatu likuma 45. pantā minētajām atzīmēm.

(10) Patērētāja un iepriekšējā kredīta devēja noslēgtā hipotekārās kreditēšanas līguma vai ķīlas tiesības vēlāka apstrīdēšana nav pamats apstrīdēt patērētāja un iegūstošā kredīta devēja noslēgto hipotekārās kreditēšanas līgumu vai ķīlas līgumu, kā arī nav pamats apstrīdēt un dzēst zemesgrāmatā nostiprināto iegūstošā kredīta devēja ķīlas tiesību.

(11) Iepriekšējais kredīta devējs nav tiesīgs par hipotekāro pārkreditēšanu piemērot maksu arī gadījumos, ja tāda ir noteikta hipotekārās kreditēšanas līgumā vai ķīlas līgumā, kā arī nav tiesīgs prasīt, lai patērētājs tam kompensē jebkādus izdevumus, kas tam radušies saistībā ar hipotekāro pārkreditēšanu, izņemot gadījumu, kad aizņēmumam ir fiksēta likme un iepriekšējais kredīta devējs ir tiesīgs saņemt godīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar kredīta pirmstermiņa atmaksu.

(12) Hipotekārās pārkreditēšanas procesā maksa par jaunā hipotekārās kreditēšanas līguma noformēšanu vai kredīta izsniegšanu nav lielāka par vienu procentu no jaunā hipotekārā kredīta summas. Šāda maksa nedrīkst būt lielāka par maksu, kādu iegūstošais kredīta devējs attiecīgajā brīdī piemēro jaunu ar pārkreditēšanu nesaistītu hipotekāro kredītu izsniegšanai. Patērētājam ir tiesības sadalīt šo maksu trijos maksājumos.

(13) Ja iepriekšējais kredīta devējs saņem nekustamā īpašuma apdrošināšanas atlīdzību pēc tam, kad hipotekārās pārkreditēšanas procesā ir saņēmis šā panta sestajā daļā minēto maksājumu, tam ir pienākums to nodot iegūstošajam kredīta devējam. Ja iegūstošais kredīta devējs saņem nekustamā īpašuma apdrošināšanas atlīdzību, pirms iepriekšējais kredīta devējs ir saņēmis šā panta septītajā daļā minēto maksājumu, un neizsniedz patērētājam hipotekāro kredītu, iegūstošais kredīta devējs saņemto apdrošināšanas atlīdzību nodod iepriekšējam kredīta devējam.
(15.02.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.02.2024.)

9.pants. Līgums, kas noslēgts ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas

(1) Līgums starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju ir noslēgts ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas, ja to noslēdz:

1) fiziski klātesot patērētājam un pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vietā, kas nav pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pastāvīgā saimnieciskās vai profesionālās darbības vieta;

2) pēc patērētāja izteikta aicinājuma pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vietā, kas nav pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pastāvīgā saimnieciskās vai profesionālās darbības vieta;

3) pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pastāvīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības vietā vai izmantojot distances saziņas līdzekļus nekavējoties pēc tam, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir personīgi un individuāli vērsies pie patērētāja vietā, kas nav pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pastāvīgā saimnieciskās vai profesionālās darbības vieta, fiziski klātesot patērētājam un pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam;

4) pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja organizēta izbraukuma laikā, lai veicinātu preču, pakalpojumu, digitālā satura vai digitālo pakalpojumu popularitāti vai pieprasījumu un pārdotu preces vai sniegtu pakalpojumus, digitālo saturu vai digitālos pakalpojumus patērētājam.

(2) Pirms līguma noslēgšanas sniedzamās un līgumā ietveramās informācijas saturu, tās sniegšanas kārtību, šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību īstenošanas termiņus un kārtību, patērētāja un pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja tiesības un pienākumus atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā, kā arī atteikuma veidlapas paraugu un izņēmumus attiecībā uz patērētāju informēšanu un atteikuma tiesību izmantošanu nosaka Ministru kabinets.

(3) *(Izslēgta no 13.06.2014. ar 24.04.2014. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 22.punktu)*

(4) Pārdevējs, kas realizē preces, izmantojot tirdzniecības automātus, uz tirdzniecības automāta norāda pārdevēja nosaukumu (firmu), reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā un juridisko adresi.

(5) Pastāvīga saimnieciskās vai profesionālās darbības vieta ir:

1) nepārvietojamas mazumtirdzniecības telpas, kurās pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pastāvīgi veic savu darbību;

2) pārvietojamas mazumtirdzniecības telpas, kurās pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs parasti veic savu darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005., 21.05.2009., 24.04.2014., 09.06.2016. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

10.pants. Distances līgums

(1) Distances līgums ir patērētāja un pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja vienošanās, kuru tie noslēguši, vienlaikus neatrodoties vienā un tajā pašā vietā, bet līdz līguma slēgšanas brīdim un līguma slēgšanas brīdī izmantojot vienu vai vairākus distances saziņas līdzekļus, kā arī organizētu preču, digitālā satura vai digitālo pakalpojumu pārdošanu vai pakalpojumu sniegšanas shēmu. Par distances saziņas līdzekļiem uzskatāms tālrunis, tīmeklis, elektroniskais pasts, televīzija, katalogs, presē publicētās reklāmas, kurām pievienots pasūtījuma kupons, un citi informācijas nosūtīšanas un pārraidīšanas distances līdzekļi.

(2) Pirms līguma noslēgšanas sniedzamās un līgumā ietveramās informācijas saturu, tās sniegšanas kārtību, informācijas sniegšanas prasības tiešsaistes tirdzniecības vietām šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību īstenošanas termiņus un kārtību, patērētāja un pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja tiesības un pienākumus atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā, kā arī atteikuma veidlapas paraugu un izņēmumus attiecībā uz atteikuma tiesību izmantošanu nosaka Ministru kabinets.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022. Pirmās daļas jaunā redakcija un otrās daļas papildināšana pēc vārdiem "tās sniegšanas kārtību" ar vārdiem "informācijas sniegšanas prasības tiešsaistes tirdzniecības vietām" stājas spēkā 28.05.2022. Sk. pārejas noteikumu 41. punktu)

11.pants. Brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgums, brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgums, brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgums un brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgums

(1) Brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgums (turpmāk šajā pantā — mītnes lietošanas tiesību līgums) ir līgums, kurš noslēgts uz laiku, ilgāku par vienu gadu, un saskaņā ar kuru patērētājs pret atlīdzību iegūst tiesības lietot vienu vai vairākas brīvdienu mītnes vairāk nekā vienu periodu līguma darbības laikā.

(2) Brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgums (turpmāk šajā pantā — brīvdienu pakalpojumu līgums) ir līgums, kurš noslēgts uz laiku, ilgāku par vienu gadu, un saskaņā ar kuru patērētājs pret atlīdzību iegūst tiesības saņemt atlaides vai citus labumus attiecībā uz izmitināšanas pakalpojumiem, izmitināšanas un ceļojuma vai citiem pakalpojumiem.

(3) Brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgums (turpmāk šajā pantā — tālākpārdošanas līgums) ir līgums, saskaņā ar kuru pārdevējs pret atlīdzību palīdz patērētājam pārdot vai iegādāties tiesības lietot uz laiku brīvdienu mītni vai tiesības saņemt citu brīvdienu pakalpojumu.

(4) Brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgums (turpmāk šajā pantā — apmaiņas līgums) ir līgums, saskaņā ar kuru patērētājs pret atlīdzību pievienojas maiņas sistēmai, kas viņam dod tiesības lietot brīvdienu mītni vai izmantot citu brīvdienu pakalpojumu apmaiņā pret šā patērētāja atļauju citām personām izmantot viņa mītnes lietošanas tiesību līgumā paredzētās tiesības.

(5) Papildu līgums ir līgums, saskaņā ar kuru patērētājs saņem ar mītnes lietošanas tiesību vai brīvdienu pakalpojumu līgumu saistītu pakalpojumu no pakalpojuma sniedzēja vai trešās personas, ar kuru pakalpojuma sniedzējs noslēdzis līgumu.

(6) Pirms mītnes lietošanas tiesību līguma, brīvdienu pakalpojumu līguma, tālākpārdošanas līguma un apmaiņas līguma noslēgšanas šā panta trīspadsmitajā daļā minētā informācija pēc patērētāja izvēles sniedzama tās Eiropas Savienības dalībvalsts valodā, kurā atrodas patērētāja dzīvesvieta vai kuras pilsonis ir patērētājs, ja šī valoda ir oficiālā Eiropas Savienības valoda.

(7) Mītnes lietošanas tiesību līgums, brīvdienu pakalpojumu līgums, tālākpārdošanas līgums un apmaiņas līgums slēdzams rakstveidā (papīra formātā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju), un patērētājam līguma noslēgšanas brīdī izsniedzams viens šā līguma eksemplārs.

(8) Mītnes lietošanas tiesību līgums, brīvdienu pakalpojumu līgums, tālākpārdošanas līgums un apmaiņas līgums pēc patērētāja izvēles slēdzams tās Eiropas Savienības dalībvalsts valodā, kurā atrodas patērētāja dzīvesvieta vai kuras pilsonis ir patērētājs, ja šī valoda ir oficiālā Eiropas Savienības valoda.

(9) Aprēķinot mītnes lietošanas tiesību līguma vai brīvdienu pakalpojumu līguma darbības termiņu, ņem vērā līguma noteikumus par tā darbības termiņa pagarināšanu, arī par līguma termiņa automātisku pagarināšanu.

(10) Slēdzot mītnes lietošanas tiesību līgumu, brīvdienu pakalpojumu līgumu vai apmaiņas līgumu, ir aizliegts prasīt no patērētāja avansa maksājumus, nodrošinājumus, parādsaistību vai jebkādas citas atlīdzības apliecinājumus pārdevējam vai trešajai personai, kā arī ir aizliegta naudas rezervēšana patērētāja kontā, pirms izbeidzies termiņš, kurā patērētājs var izmantot atteikuma tiesības.

(11) Slēdzot tālākpārdošanas līgumu, ir aizliegts prasīt no patērētāja avansa maksājumus, nodrošinājumus, parādsaistību vai jebkādas citas atlīdzības apliecinājumus pārdevējam vai trešajai personai, kā arī ir aizliegta naudas rezervēšana patērētāja kontā, pirms viņš savas tiesības uz laiku lietot brīvdienu mītni vai tiesības saņemt brīvdienu pakalpojumu ir pārdevis vai tālākpārdošanas līgums ir izbeigts.

(12) Patērētājs var izmantot atteikuma tiesības un vienpusēji atkāpties no mītnes lietošanas tiesību līguma, brīvdienu pakalpojumu līguma, tālākpārdošanas līguma vai apmaiņas līguma, nesniedzot nekādu pamatojumu.

(13) Pirms mītnes lietošanas tiesību līguma, brīvdienu pakalpojumu līguma, tālākpārdošanas līguma un apmaiņas līguma noslēgšanas patērētājam sniedzama precīza informācija par būtiskajiem līguma noteikumiem. Pirms līguma noslēgšanas sniedzamās un līgumā ietveramās informācijas saturu, sniegšanas kārtību, atteikuma tiesību realizēšanas termiņus un kārtību, atteikuma veidlapu un atteikuma tiesību izmantošanas sekas, kā arī īpašās prasības, kas ievērojamas, slēdzot attiecīgo līgumu, nosaka Ministru kabinets.

(28.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

12.pants. Atteikuma tiesības attiecībā uz distances līgumu un līgumu, kas noslēgts ārpus saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas

(1) Patērētājs var noteiktā termiņā izmantot atteikuma tiesības un, nesniedzot nekādu pamatojumu, atkāpties no distances līguma un līguma, kas noslēgts ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas.

(2) Patērētājs pirms atteikuma tiesību termiņa beigām par lēmumu atkāpties no līguma informē pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, iesniedzot tam atteikuma veidlapu vai paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu. Termiņš ir ievērots, ja patērētājs atteikuma veidlapu vai paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu nosūta pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam pirms atteikuma tiesību termiņa beigām. Patērētāja pienākums ir pierādīt atteikuma tiesību izmantošanu.

(3) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs nodrošināt patērētājam iespēju pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja mājaslapā internetā elektroniskā veidā aizpildīt un iesniegt atteikuma veidlapu vai paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu. Šādā gadījumā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju (tai skaitā elektronisko pastu), nekavējoties paziņo patērētājam par atteikuma saņemšanu.

(4) Atteikuma veidlapas vai paziņojuma par atteikuma tiesību izmantošanu nosūtīšana termiņā izbeidz līgumu un atbrīvo patērētāju no jebkurām līgumsaistībām, kas izriet no distances līguma vai līguma, kas noslēgts ārpus saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas, vai no saistībām noslēgt šādus līgumus, ja piedāvājumu izteicis patērētājs.

(5) Patērētājs nosūta preci atpakaļ pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vai nodod to pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vai viņa pilnvarotai personai bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc tam, kad nosūtījis pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam atteikuma veidlapu vai paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu. Termiņš ir ievērots, ja prece nosūtīta atpakaļ pirms 14 dienu termiņa beigām. Šī prasība neattiecas uz gadījumiem, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pats piedāvājis paņemt preci atpakaļ.

(6) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā no dienas, kad saskaņā ar šā panta otro daļu saņēmis informāciju par patērētāja lēmumu atkāpties no līguma, atmaksā patērētājam viņa samaksāto naudas summu, tajā skaitā patērētāja samaksātos piegādes izdevumus. Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs minēto naudas summu atmaksā, izmantojot tāda paša veida maksāšanas līdzekli, kādu izmantoja patērētājs, izņemot gadījumus, kad patērētājs skaidri piekritis citam maksāšanas līdzeklim un patērētājam par šāda maksāšanas līdzekļa izmantošanu nav jāmaksā.

(7) Ja patērētājs ir skaidri izteicis vēlēšanos izmantot piegādes veidu, kas nav pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātais vislētākais standarta piegādes veids, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam nav pienākuma atmaksāt patērētājam piegādes papildu izdevumus.

(8) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs aizturēt saskaņā ar pirkuma līgumu patērētāja samaksātās naudas summas atmaksu līdz brīdim, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saņēmis preci vai patērētājs iesniedzis pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam apliecinājumu par to, ka prece ir nosūtīta atpakaļ, atkarībā no tā, kura darbība ir veikta agrāk. Šīs tiesības neattiecas uz gadījumiem, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pats piedāvājis paņemt preci atpakaļ.

(9) Patērētājs sedz preces atpakaļatdošanas tiešās izmaksas, izņemot gadījumus, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir piekritis segt šīs izmaksas vai nav informējis patērētāju, ka izmaksas jāsedz patērētājam.

(10) Ja saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ārpus saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas, prece līguma noslēgšanas brīdī ir piegādāta patērētāja dzīvesvietā, patērētāja atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bez maksas paņem preci atpakaļ, ja preci tās īpašību dēļ parasti nevar nosūtīt atpakaļ pa pastu.

(11) Patērētājs ir atbildīgs par preces vērtības samazināšanos, ja prece izmantota citā nolūkā, nevis preces rakstura, īpašību un darbības noskaidrošanai. Patērētājs nav atbildīgs par preces vērtības samazināšanos, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav viņu informējis par atteikuma tiesībām patērētāju tiesību aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(11^1) Ja patērētājs ir izmantojis atteikuma tiesības, viņš nelieto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu un nedod šādu iespēju trešām personām.

(12) Ja patērētājs atteikuma tiesību izmantošanas laikā tās izmanto un saistībā ar distances līgumu vai līgumu, kas noslēgts ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas, ir noslēgts cits papildu līgums, saskaņā ar kuru patērētājs iegūst preces vai pakalpojumus saistībā ar distances līgumu vai līgumu, kas noslēgts ārpus uzņēmuma telpām, un minētās preces piegādā pārdevējs vai minētos pakalpojumus sniedz pakalpojuma sniedzējs vai trešā persona, pamatojoties uz attiecīgās trešās personas un pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja savstarpēju vienošanos, šis papildu līgums tiek izbeigts un patērētājam nav pienākuma segt jebkādas citas izmaksas, izņemot šā panta septītajā, devītajā un vienpadsmitajā daļā minētās izmaksas.

(13) Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs neizmanto jebkādu saturu, kas nav personas dati un ko patērētājs ir sniedzis vai radījis, izmantojot pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, izņemot saturu:

1) kuram nav lietojuma bez saistības ar pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu;

2) kurš attiecas tikai uz patērētāja darbību, lietojot pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu;

3) kuru pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir apkopojis ar citiem datiem un kurš nav atdalāms vai ir atdalāms tikai ar nesamērīgām pūlēm;

4) kuru patērētājs radījis kopīgi ar citām personām, un citi patērētāji var turpināt izmantot šo saturu.

(14) Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pēc patērētāja pieprasījuma dara patērētājam pieejamu jebkādu saturu, kas nav personas dati un ko patērētājs ir sniedzis vai radījis, izmantojot pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, izņemot šā panta trīspadsmitās daļas 1., 2. un 3. punktā minētos gadījumos. Patērētājs ir tiesīgs izgūt minēto digitālo saturu bez maksas, bez pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja radītiem šķēršļiem, samērīgā termiņā un plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā.

(15) Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs liegt patērētājam izmantot digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, tai skaitā liedzot patērētājam turpmāku piekļuvi digitālajam saturam vai digitālajam pakalpojumam vai atspējojot patērētāja lietotāja kontu, izņemot šā panta četrpadsmitajā daļā minētās patērētāja tiesības..

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.06.2015., 09.06.2016. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022. 13., 14., un 15. daļa stājas spēkā 28.05.2022. Sk. pārejas noteikumu 41. punktu)

12.[1] pants. Atteikuma tiesības attiecībā uz patērētāja kreditēšanas līgumu

(1) Patērētājs 14 dienu laikā drīkst izmantot atteikuma tiesības un atkāpties no patērētāja kreditēšanas līguma, nesniedzot nekādu pamatojumu. Atteikuma termiņu skaita no patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas dienas vai no dienas, kad patērētājs saņem normatīvajos aktos par patērētāja kreditēšanas līgumu noteikto informāciju, līguma noteikumus un nosacījumus, ja tie saņemti pēc kreditēšanas līguma noslēgšanas dienas.

(2) Par atteikuma tiesību izmantošanu patērētājs paziņo kredīta devējam rakstveidā saskaņā ar patērētāja kreditēšanas līgumu. Termiņš ir ievērots, ja patērētājs paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu (papīra formātā vai izmantojot citu kredīta devējam pieejamu pastāvīgu informācijas nesēju) nosūta kredīta devējam pirms šā panta pirmajā daļā noteiktā termiņa beigām.

(3) Patērētāja pienākums ir nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc tam, kad nosūtīts paziņojums par atteikuma tiesību izmantošanu, atmaksāt kredīta devējam saņemto kredīta summu un par kredīta izmantošanu no kredīta saņemšanas dienas līdz dienai, kad tas atmaksāts, uzkrātos procentus. Procentus aprēķina, pamatojoties uz kreditēšanas līgumā noteikto aizdevuma procentu likmi.

(4) Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu, kredīta devējam nav tiesību pieprasīt no patērētāja kompensāciju, izņemot kompensāciju par neatmaksājamām izmaksām, ko kredīta devējs veicis publiskai personai.

(5) Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu un saistībā ar patērētāja kreditēšanas līgumu ir noslēgts līgums par papildu pakalpojumu, kuru sniedz kredīta devējs vai trešā persona saskaņā ar trešās personas un kredīta devēja noslēgto līgumu, līgums par papildu pakalpojumu tiek izbeigts.

(6) Ja patērētājam ir atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu, attiecībā uz atteikuma tiesību īstenošanas termiņu, kārtību un sekām nepiemēro normatīvos aktus par distances līgumu par finanšu pakalpojumu sniegšanu un normatīvos aktus par ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojumu sniegšanas vietas noslēgtu līgumu.

(7) Atteikuma tiesību izmantošana saskaņā ar šo pantu neietekmē līguma par preces vai pakalpojuma iegādi spēkā esamību, ja patērētāja kreditēšanas līgums ir noslēgts preces vai pakalpojuma iegādei.

(8) Šā panta prasības nepiemēro:

1) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīta summa nedrīkst pārsniegt vai nepārsniedz 140 *euro*;

2) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīta devējs piešķir patērētājam pārsnieguma kredītu, kas jāatmaksā pēc pieprasījuma vai laikposmā, kurš nepārsniedz trīs mēnešus;

3) *(izslēgts ar 09.06.2016. likumu)*;

4) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu;

5) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;

6) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzis darba devējs un darbinieks, ja kredīts piešķirts bez procentiem vai ar gada procentu likmi, kas ir zemāka par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm un ko parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā, un ja kredītu izsniegšana nav darba devēja pamatdarbības veids;

7) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām vai ar kredītiestādēm, lai dotu ieguldītājam iespēju veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem instrumentiem, ko regulē atbilstoši normatīvajiem aktiem par finanšu instrumentu tirgu, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;

8) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri ir tiesā vai normatīvajos aktos noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;

9) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri attiecas uz parāda segšanu atliktu maksājumu veidā, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;

10) patērētāja kreditēšanas līgumiem par aizdevumiem, kurus vispārējo interešu labā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai piešķir ierobežotam personu lokam ar procentu likmēm, kas ir zemākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm, vai bez procentiem, vai saskaņā ar citiem noteikumiem, kuri būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi, un ar procentu likmēm, kas nav augstākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm;

11) tādiem nomas vai līzinga līgumiem, kuros nav paredzētas patērētāja saistības iegādāties līguma objektu, ja šādas saistības nav paredzētas arī citos noslēgtajos līgumos;

12) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;

13) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, un saskaņā ar kuriem par kredīta izmantošanu tiek prasīti nenozīmīgi papildu maksājumi salīdzinājumā ar kredīta kopējo summu un kreditēšanas līguma darbības termiņu;

14) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuros kredīta devējs un patērētājs vienojas par atmaksas kārtību, ja patērētājs nav izpildījis sākotnējā kreditēšanas līguma saistības un šāda kārtība novērstu iespējamos tiesas procesus par patērētāja kreditēšanas līgumā noteikto saistību neizpildi, un uz patērētāju tādēļ neattiektos mazāk izdevīgi noteikumi par tiem, kas noteikti sākotnējā patērētāja kreditēšanas līgumā.

(9) Ja noslēgts patērētāja kreditēšanas līgums nekustamā īpašuma iegādei vai līgums, kura atmaksa ir nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku, patērētāja kreditēšanas līgumā puses var vienoties, ka atteikuma tiesību izmantošanas periods izbeidzas ar brīdi, kad īpašuma tiesības vai hipotēka reģistrēta zemesgrāmatā vai kredīta summa pārskaitīta patērētāja kreditēšanas līgumā norādītajai trešajai personai.

(28.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.09.2013. un 09.06.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

III nodaļa
Preces un pakalpojuma atbilstība līguma noteikumiem

(Nodaļas nosaukums 24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Nodaļas nosaukuma jaunā redakcija stājas spēkā 13.06.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

13. pants. Pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums nodrošināt preces un pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem

(1) Pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt preces un pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem.

(2) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par jebkuru preces piegādes dienā esošu neatbilstību, kas atklājas divu gadu laikā no preces piegādes dienas. Ja precei ar digitāliem elementiem ir paredzēta digitālā satura vai

digitālā pakalpojuma pastāvīga piegāde noteiktā laikposmā, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs arī par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību, kas atklājas divu gadu laikā, sākot no šādas preces piegādes brīža.

(3) Ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas gada laikā pēc preces piegādes, uzskatāms, ka tā bija preces, tai skaitā preces ar digitāliem elementiem, piegādes brīdī, izņemot gadījumu, kad šāds pieņēmums ir pretrunā ar preces raksturu vai neatbilstības veidu. Ja precei ar digitālajiem elementiem ir paredzēta digitālā satura vai digitālā pakalpojuma pastāvīga piegāde noteiktā laikposmā, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pierādīt, ka digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir bijis atbilstošs visā šajā laikposmā.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

14. pants. Preces atbilstība līguma noteikumiem

(1) Prece uzskatāma par atbilstošu līguma noteikumiem, ja tā:

1) atbilst pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegtajam preces aprakstam, norādītajam preces veidam, daudzumam un kvalitātei, kā arī funkcionalitātei, saderībai, sadarbspējai un citām iezīmēm;

2) ir derīga mērķiem, kādiem patērētājs izvēlējies preci un kādus norādījis pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ne vēlāk kā līguma slēgšanas brīdī, un pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir apstiprinājis preces derīgumu šiem mērķiem;

3) ir piegādāta ar visiem norādītajiem piederumiem un lietošanas pamācībām, tai skaitā par uzstādīšanu;

4) tiek piegādāta kopā ar līgumā paredzētajiem atjauninājumiem;

5) ir derīga mērķiem, kādiem šāda veida preces parasti tiek izmantotas, attiecīgajā gadījumā ņemot vērā spēkā esošos normatīvos aktus, standartus vai, ja tādu nav, piemērojamos attiecīgo nozaru labās prakses kodeksus;

6) attiecīgajā gadījumā pirms līguma noslēgšanas atbilst pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegtajam preces parauga aprakstam un kvalitātei;

7) ir piegādāta ar tādiem piederumiem, iepakojumu un pamācībām, kādas patērētājs var pamatoti gaidīt;

8) ir norādītajā daudzumā un tai piemīt īpašības un izpildījums, tai skaitā attiecībā uz ilgizturību, funkcionalitāti, saderību un drošību, kāds parasti piemīt tāda paša veida precēm un kādu patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā preces raksturu un jebkurus, īpaši reklāmā vai preces marķējumā sniegtus, pārdevēja, pakalpojuma sniedzēja vai citu piegādes ķēdē iesaistīto saimnieciskās darbības veicēju publiskos paziņojumus.

(2) Šā panta pirmās daļas 8. punktā minētie publiskie paziņojumi nav saistoši pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, ja tas pierāda, ka:

1) nav zinājis un pamatoti nav varējis zināt par sniegtajiem paziņojumiem;

2) līdz līguma noslēgšanas brīdim paziņojums ticis labots ar tāda paša vai līdzvērtīga veida paziņojumu;

3) paziņojums nevarēja ietekmēt patērētāja lēmumu pirkt preci.

(3) Attiecībā uz precēm ar digitālajiem elementiem pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nodrošina, ka patērētājs tiek informēts un prece viņam tiek piegādāta ar tādiem atjauninājumiem, tai skaitā drošības atjauninājumiem, kādi nepieciešami, lai saglabātu preces atbilstību noteiktā laikposmā:

1) un kādus patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā preču un digitālo elementu veidu, mērķi, kādam tie paredzēti, kā arī apstākļus un līguma būtību, ja līgumā ir paredzēta digitālā satura vai digitālā pakalpojuma vienreizēja piegāde;

2) atbilstoši šā likuma 13. panta otrajai daļai, ja līgumā paredzēta digitālā satura vai digitālā pakalpojuma pastāvīga piegāde noteiktā laikposmā.

(4) Ja patērētājs saprātīgā termiņā neinstalē šā panta trešajā daļā minētos atjauninājumus, pārdevējs vai

pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par neatbilstību, kuru rada tikai attiecīgā atjauninājuma trūkums, ja vienlaikus ir izpildīti šādi nosacījumi:

1) pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bija informējis patērētāju par atjauninājuma pieejamību un par tā neinstalēšanas sekām;

2) iemesls tam, ka patērētājs atjauninājumu neinstalēja vai instalēja nepareizi, nebija trūkumi patērētājam sniegtajās instalēšanas instrukcijās.

(5) Prece nav uzskatāma par neatbilstošu šā panta pirmās daļas 5., 6., 7. un 8. punktam un trešajai daļai, ja līguma slēgšanas brīdī patērētājs tika informēts par noteiktu preces rakstura un īpašību novirzi un viņš skaidri un nepārprotami tai ir piekritis.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

14.[1] pants. Pakalpojuma atbilstība līguma noteikumiem

(1) Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir sniegt pakalpojumu atbilstoši līguma noteikumiem.

(2) Pakalpojums uzskatāms par atbilstošu līguma noteikumiem, ja:

1) pakalpojuma saturs, sniegšanas veids un rezultāts atbilst tam, par ko bijusi vienošanās;

2) pakalpojums sniegts ar profesionālu rūpību, ņemot vērā patērētāja intereses;

3) pakalpojums atbilst prasībām, kas tiek pamatoti izvirzītas šādiem pakalpojumiem.

(3) Pakalpojums nav uzskatāms par neatbilstošu līguma noteikumiem, ja līguma slēgšanas brīdī patērētājs zināja vai nevarēja nezināt par pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem vai neatbilstības iemesls ir patērētāja piegādātie materiāli.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Pants stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 23.punktu)

15.pants. Izņēmums attiecībā uz nepienācīgas kvalitātes preces piedāvāšanu un pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu

(Izslēgts ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2001.)

16. pants. Komercgarantija

(1) Komercgarantija ir ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja apsolījums atmaksāt patērētājam par preci samaksāto naudas summu, apmainīt preci pret atbilstošu preci, bez atlīdzības novērst preces neatbilstību, veikt ar tās funkciju uzturēšanu saistītas darbības jebkādā veidā, ja prece neatbilst specifikācijām, vai veikt citas darbības, ja prece neatbilst komercgarantijā vai reklāmā sniegtajam aprakstam, kas ir pieejams līguma slēgšanas brīdī vai pirms līguma slēgšanas.

(2) Komercgarantiju patērētājam nodrošina pastāvīgajā informācijas nesējā ne vēlāk kā preču piegādes brīdī vienkāršā un saprotamā valodā, un tajā skaidri norādāmi nosacījumi prasījuma pieteikšanai attiecībā uz komercgarantiju, komercgarantijas termiņš — laikposms, uz kuru tā attiecināta, komercgarantijas devēja nosaukums (firma) vai vārds, uzvārds un adrese, kā arī to preču nosaukumi, uz kurām komercgarantija attiecas. Komercgarantijā norāda, ka patērētājam ir noteiktas tiesības saskaņā ar normatīvajiem aktiem un ka komercgarantija šīs tiesības neietekmē. Ja komercgarantija neatbilst šiem noteikumiem, tas neietekmē komercgarantijas derīgumu un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai komercgarantija tiktu izpildīta.

(3) Komercgarantija ir saistoša tās devējam atbilstoši komercgarantijas dokumenta nosacījumiem un attiecīgajā reklāmā sniegtajai informācijai, kas ir pieejama līguma slēgšanas brīdī vai pirms līguma slēgšanas.

(4) Ja ražotājs devis precei komercgarantiju attiecībā uz ilgizturību noteiktā laikposmā, ražotājam ir pienākums nodrošināt patērētājam preces neatbilstības novēršanu vai preces apmaiņu atbilstoši šā likuma 28. pantam visā šajā laikposmā. Ražotājs var patērētājam piedāvāt labvēlīgākus nosacījumus.

(5) Ja komercgarantijas nosacījumi patērētājam ir mazāk izdevīgi nekā tie, kas norādīti saistītajā reklāmā, komercgarantija ir saistoša saskaņā ar reklāmā norādītajiem nosacījumiem, izņemot gadījumu, kad pirms līguma noslēgšanas saistītā reklāma labota ar tāda paša veida vai līdzvērtīga veida reklāmu.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

III[1] nodaļa
Digitālā satura un digitālā pakalpojuma atbilstība līguma noteikumiem

(Nodaļa 17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

16.[1] pants. Pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums nodrošināt digitālā satura un digitālā pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem

(1) Pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt digitālā satura vai digitālā pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem.

(2) Pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir pierādīt, ka digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir piegādāts. Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saskaņā ar šā likuma 16.[3] pantu ir atbildīgs par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma nepiegādāšanu.

(3) Ja līgumā par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegādi paredzēta vienreizēja piegāde vai vairākas atsevišķas piegādes, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegādes dienā esošu neatbilstību, kas atklājas divu gadu laikā no digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegādes dienas. Ja digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstība atklājas gada laikā pēc piegādes dienas, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pierādīt, ka piegādes laikā digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir bijis atbilstošs.

(4) Ja līgumā ir paredzēta digitālā satura vai digitālā pakalpojuma pastāvīga piegāde noteiktā laikposmā, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību, kas atklājas šajā laikposmā. Ja digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstība atklājas šajā laikposmā, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pierādīt, ka minētajā laikposmā digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir bijis atbilstošs līguma noteikumiem.

(5) Šā panta trešajā un ceturtajā daļā paredzētais pierādīšanas pienākums nav saistošs pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, ja tas pierāda, ka patērētāja digitālā vide nav saderīga ar digitālā satura vai digitālā pakalpojuma tehniskajām prasībām, un ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pirms līguma noslēgšanas bija skaidri un saprotami informējis patērētāju par šādām prasībām.

(6) Patērētāja pienākums ir sadarboties ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, cik tas ir iespējams un nepieciešams, lai noskaidrotu, vai cēlonis digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstībai šā panta trešajā un ceturtajā daļā minētajos termiņos bija saistīts ar patērētāja digitālo vidi. Sadarbības pienākums ir ierobežots līdz tādiem tehniskajiem līdzekļiem, kas ir pieejami patērētājam. Ja patērētājs nesadarbojas un pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pirms līguma noslēgšanas bija skaidri un saprotami informējis patērētāju par šādām prasībām, pienākums pierādīt, vai neatbilstība pastāvēja, ir patērētājam.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

16.[2] pants. Digitālā satura vai digitālā pakalpojuma atbilstība

(1) Digitālais saturs vai digitālais pakalpojums uzskatāms par atbilstošu līguma noteikumiem, ja tas:

1) atbilst pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegtajam digitālā satura vai digitālā pakalpojuma aprakstam, norādītajam daudzumam un kvalitātei, kā arī funkcionalitātei, saderībai, sadarbspējai un citām iezīmēm;

2) ir derīgs mērķiem, kādiem patērētājs to izvēlējās un kādus norādījis pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ne vēlāk kā līguma slēgšanas brīdī, un pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir apstiprinājis digitālā satura vai digitālā pakalpojuma derīgumu šiem mērķiem;

3) ir piegādāts ar visiem norādītajiem piederumiem un lietošanas pamācībām, tai skaitā par instalēšanu;

4) ir atjaunināts, kā noteikts līgumā;

5) ir derīgs mērķiem, kādiem šāda veida digitālais saturs vai digitālais pakalpojums parasti tiek izmantots, attiecīgajā gadījumā ņemot vērā spēkā esošos normatīvos aktus, standartus vai, ja tādu nav, piemērojamos attiecīgo nozaru labās prakses kodeksus;

6) ir norādītajā daudzumā un tam piemīt īpašības un izpildījums, tai skaitā attiecībā uz funkcionalitāti, saderību, pieejamību, nepārtrauktību un drošību, kāds parasti piemīt tāda paša veida digitālajam saturam vai digitālajam pakalpojumam un kādu patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā digitālā satura vai digitālā pakalpojuma raksturu un jebkurus, īpaši reklāmā vai marķējumā sniegtus, pārdevēja, pakalpojuma sniedzēja vai citu piegādes ķēdē iesaistīto saimnieciskās darbības veicēju publiskos paziņojumus, izņemot šā panta otrajā daļā minētos gadījumus;

7) ir piegādāts ar tādiem piederumiem un pamācībām, kādas patērētājs var pamatoti gaidīt;

8) atbilst digitālā satura vai digitālā pakalpojuma izmēģinājuma versijai vai priekšskatījumam, kuru pārdevējs darījis pieejamu pirms līguma noslēgšanas.

(2) Šā panta pirmās daļas 6. punktā minētie publiskie paziņojumi nav saistoši pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, ja tas pierāda, ka:

1) nav zinājis un pamatoti nav varējis zināt par sniegtajiem paziņojumiem;

2) līdz līguma noslēgšanas brīdim paziņojums ticis mainīts;

3) paziņojums nevarēja ietekmēt patērētāja lēmumu iegādāties digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu.

(3) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nodrošina, ka patērētājs tiek informēts un viņam tiek piegādāti tādi digitālā satura vai digitālā pakalpojuma atjauninājumi, tai skaitā drošības atjauninājumi, kādi nepieciešami, lai uzturētu digitālā satura vai digitālā pakalpojuma atbilstību noteiktā laikposmā:

1) kurā saskaņā ar līgumu ir piegādājams digitālais saturs vai digitālais pakalpojums, ja līgumā ir paredzēta pastāvīga piegāde noteiktā laikposmā;

2) un kādus patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā digitālā satura vai digitālā pakalpojuma veidu, mērķi, kādam tie paredzēti, un apstākļus un līguma būtību, ja līgumā paredzēta vienreizēja piegāde vai vairākas atsevišķas piegādes.

(4) Ja patērētājs saprātīgā termiņā neinstalē šā panta trešajā daļā minētos atjauninājumus, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par neatbilstību, kuru rada tikai attiecīgā atjauninājuma trūkums, ja vienlaikus ir izpildīti šādi nosacījumi:

1) pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bija informējis patērētāju par atjauninājuma pieejamību un par tā neinstalēšanas sekām;

2) iemesls tam, ka patērētājs atjauninājumu neinstalēja vai instalēja nepareizi, nebija trūkumi patērētājam sniegtajās instalēšanas instrukcijās.

(5) Ja līgums paredz digitālā satura vai digitālā pakalpojuma pastāvīgu piegādi noteiktā laikposmā, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt digitālā satura vai digitālā pakalpojuma atbilstību visā šajā laikposmā.

(6) Digitālais saturs vai digitālais pakalpojums nav uzskatāms par neatbilstošu šā panta pirmās daļas 5., 6., 7. un 8. punktam un trešajai daļai, ja līguma slēgšanas brīdī patērētājs tika informēts par noteiktu digitālā satura vai digitālā pakalpojuma rakstura un īpašību novirzi un viņš skaidri un nepārprotami tai ir piekritis.

(7) Ja vien puses nav vienojušās citādi, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu piegādā jaunākajā versijā, kas pieejama līguma noslēgšanas brīdī.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

16.[3] pants. Digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegāde

(1) Ja vien puses nav vienojušās citādi, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu piegādā patērētājam pēc līguma noslēgšanas bez nepamatotas kavēšanās.

(2) Uzskatāms, ka pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir piegādājis digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, ja:

1) patērētājam vai viņa izvēlētajam fiziskajam vai virtuālajam aprīkojumam ir darīts pieejams digitālais saturs vai līdzekļi, lai digitālajam saturam piekļūtu vai to lejupielādētu;

2) patērētājam vai viņa izvēlētajam fiziskajam vai virtuālajam aprīkojumam ir darīts pieejams digitālais pakalpojums.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

16.[4] pants. Digitālā satura vai digitālā pakalpojuma nepareiza integrēšana

Ja digitālā satura vai digitālā pakalpojuma nepareiza integrēšana patērētāja digitālajā vidē kļuvusi par iemeslu neatbilstībai līguma noteikumiem, digitālais saturs vai digitālais pakalpojums uzskatāms par neatbilstošu līguma noteikumiem gadījumā, kad:

1) digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu integrējis pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs;

2) tika paredzēts, ka digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu integrēs patērētājs, un integrēšana tika veikta nepareizi pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegto integrēšanas instrukciju nepilnību dēļ.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

16.[5] pants. Digitālā satura vai digitālā pakalpojuma modificēšana

(1) Ja līgumā paredzēts, ka digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir piegādājams vai darāms pieejams patērētājam noteiktā laikposmā, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs var modificēt digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu tādā apmērā, kas pārsniedz to, kurš nepieciešams, lai digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu uzturētu atbilstošu, ja vienlaikus ir izpildīti šādi nosacījumi:

1) līgums ļauj veikt modifikāciju un sniedz pamatotu iemeslu šādas modifikācijas veikšanai;

2) šāda modifikācija tiek nodrošināta bez papildu izmaksām patērētājam;

3) patērētāju skaidri un saprotami informē par modifikāciju;

4) šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos patērētājs pastāvīgajā informācijas nesējā laikus tiek informēts par modifikācijas iezīmēm un laiku, kā arī par tiesībām vienpusēji atkāpties no līguma saskaņā ar šā panta otro daļu vai par iespēju saglabāt digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu bez šādas modifikācijas saskaņā ar šā panta trešo daļu.

(2) Patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma gadījumā, kad modifikācija negatīvi ietekmē patērētāja piekļuvi digitālajam saturam vai digitālajam pakalpojumam vai tā izmantošanu, izņemot tad, ja šāda negatīva ietekme ir maznozīmīga. Šādā gadījumā patērētājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma bez maksas 30 dienu laikā no informācijas saņemšanas brīža vai no brīža, kad pārdevējs ir modificējis digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, atkarībā no tā, kas ir vēlākais datums.

(3) Noteikumus par tiesībām vienpusēji atkāpties no līguma saskaņā ar šā panta otro daļu nepiemēro, ja patērētājam ir nodrošināta iespēja bez papildu maksas saglabāt nemodificētu digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu un digitālais saturs un digitālais pakalpojums saglabā atbilstību.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

IV nodaļa
Informācija par precēm, pakalpojumiem, digitālo saturu un digitālajiem pakalpojumiem

(Nodaļas nosaukums 17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

17.pants. Informācijas nodrošināšana

(1) Pirms patērētājam kļūst saistošs līgums vai attiecīgs piedāvājums, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs skaidrā un labi saprotamā veidā sniedz patērētājam šādu informāciju, ja tā jau nepārprotami neizriet no konteksta:

1) attiecīgās preces vai pakalpojuma galvenās īpašības informācijas sniegšanas veidam un precēm vai pakalpojumiem atbilstošā apjomā;

2) ziņas par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, tajā skaitā nosaukums, adrese un tālruņa numurs;

3) preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma galīgā cena, ieskaitot nodokļus un nodevas. Ar digitālā satura vai digitālā pakalpojuma cenu saprot naudas summu vai digitālu vērtības ekvivalentu, kas samaksājams par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegādi. Ja preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma īpašību dēļ cenu pamatoti nevar aprēķināt iepriekš, norāda cenas aprēķināšanas veidu;

4) piegādes vai pasta izdevumi, ja tie ir attiecināmi. Ja šādus izdevumus nevar aprēķināt iepriekš, informē par to, ka šādi maksājumi var tikt piemēroti;

5) maksāšanas, preces piegādes vai pakalpojuma izpildes noteikumi, preces piegādes vai pakalpojuma sniegšanas termiņš un sūdzību izskatīšanas kārtība, ja tie ir attiecināmi;

6) informācija par patērētāja likumīgajām tiesībām, ja prece, pakalpojums, digitālais saturs vai digitālais pakalpojums neatbilst līguma noteikumiem, kā arī informācija par komercgarantiju, tās nosacījumiem un pēcpārdošanas pakalpojumiem, ja tie ir attiecināmi;

7) attiecīgā gadījumā līguma termiņš vai līguma izbeigšanas nosacījumi, ja līgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku vai automātiski pagarināts;

8) preču ar digitāliem elementiem, digitālā satura un digitālā pakalpojuma funkcionalitāte, tai skaitā piemērojamie tehniskās aizsardzības pasākumi, ja tie ir attiecināmi;

9) informācija par preču ar digitāliem elementiem, digitālā satura un digitālo pakalpojumu saderību un sadarbspēju ar aparatūru un programmatūru (standarta aparatūra un programmatūras vide, ar kuru digitālais saturs ir savietojams, piemēram, aparatūras galvenās iezīmes, operētājsistēma un tās versijas), ja šī informācija pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir zināma vai pamatoti vajadzēja to zināt un ja tā ir attiecināma.

(2) Patērētājam ir tiesības pieprasīt, lai papildu informācija tiek sniegta arī mutvārdos.

(3) Kārtību, kādā norādāma pārdošanas cena un mērvienības cena precēm, kas tiek piedāvātas patērētājam, kā arī kārtību, kādā norādāmas cenas pakalpojumiem, reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(4) Šā panta pirmā daļa neattiecas uz:

1) līgumiem, kas saistīti ar ikdienas darījumiem un tiek izpildīti nekavējoties to noslēgšanas brīdī;

2) līgumiem, kas noslēgti ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas;

3) distances līgumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.04.2004., 24.04.2014., 18.06.2015., 09.06.2016. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

18.pants. Informācija par ražotāju

(Izslēgts no 13.06.2014. ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

19.pants. Informācija par sevišķām preču īpašībām

Tehniski sarežģītas preces, kā arī preces, kuras satur bīstamas vielas vai kuru lietošanai nepieciešamas īpašas iemaņas, ražotājam jāapgādā ar lietošanas noteikumiem, brīdinājuma zīmēm vai simboliem. Ja lietošanas noteikumos

ietvertā informācija ir svešvalodā, jāpievieno informācijas tulkojums valsts valodā.

19.[1] pants. Informācija par ārpustiesas strīdu risināšanu

(1) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs informē patērētāju par vienu vai vairākiem Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā internetā publicētajā ārpustiesas strīdu risinātāju sarakstā iekļautiem strīdu risinātājiem, kuri risina strīdus attiecīgajā jomā, norādot arī ārpustiesas strīdu risinātāja mājaslapas adresi.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto informāciju pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs sniedz skaidrā, saprotamā un viegli pieejamā veidā savā mājaslapā internetā (ja tāda ir) vai ietver līguma noteikumos (ja tādi ir).

(3) Ja strīda izskatīšanas laikā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atsakās izpildīt patērētāja prasījumu, tas sniedz patērētājam šā panta pirmajā daļā minēto informāciju rakstveidā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju.

(4) Šajā pantā noteiktais neskar citos normatīvajos aktos patērētāju informēšanai noteiktās prasības.
(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

19.[2] pants. Preču cenu dinamikas izsekojamība un monitorings

(1) Nolūkā nodrošināt precīzu cenu dinamikas izsekojamību un monitoringu Centrālā statistikas pārvalde no pārtikas preču mazumtirgotāja ievāc un apstrādā:

1) datus par Ministru kabineta noteiktajā pamata pārtikas preču sarakstā iekļautajām precēm — pārtikas preču cenu monitoringam;

2) elektroniskos darījumu (transakciju) datus — patēriņa cenu salīdzināšanai.

(2) Pārtikas preču mazumtirgotājiem, kuriem pēdējā finanšu gada neto apgrozījums pārsniedz 400 000 000 *euro*, ir pienākums pēc Centrālās statistikas pārvaldes pieprasījuma Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iesniegt šā panta pirmajā daļā minētos datus Centrālajai statistikas pārvaldei. Pārējiem pārtikas preču mazumtirgotājiem ir tiesības šos datus iesniegt Centrālajai statistikas pārvaldei.

(3) Lai nodrošinātu patērētāju kolektīvās intereses, veicinot pārtikas preču cenu pārskatāmību un atklātību mazumtirdzniecībā, un lai atvieglotu patērētājiem iespējas izvēlēties un iegādāties preces atbilstoši pirktspējai, šā panta pirmās daļas 1. punktā minētie dati, kurus pārtikas preču mazumtirgotāji ir iesnieguši Centrālajai statistikas pārvaldei, ir vispārpieejama informācija.

(4) Šā panta pirmās daļas 2. punktā minētos datus ir tiesības izmantot:

1) Centrālajai statistikas pārvaldei — Statistikas likumā noteikto funkciju izpildei;

2) Ekonomikas ministrijai — patēriņa preču cenu dinamikas analīzei;

3) Patērētāju tiesību aizsardzības centram — negodīgas komercprakses un cenu norādīšanas uzraudzībai;

4) Konkurences padomei — mazumtirdzniecības tirgus monitoringam un Negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma likuma prasību uzraudzībai.

(5) Ministru kabinets nosaka:

1) iesniedzamo informāciju Centrālajai statistikas pārvaldei patēriņa cenu salīdzināšanai un pārtikas preču cenu monitoringam, kā arī informācijas aprites, pieprasīšanas, nodošanas un uzglabāšanas kārtību;

2) pamata pārtikas preču sarakstā iekļaujamās preču grupas un preces, ietverot šajā sarakstā tirgū pieejamos un bieži patērētos produktus, kas nepieciešami ikdienas uzturvielu uzņemšanai.
(19.06.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2025.)

20.pants. Preču marķējumam izvirzāmās vispārīgās prasības

(1) Marķējumā sniegtajai informācijai jābūt labi redzamai un saprotamai, tai objektīvi jāatspoguļo preces drošums vai nekaitīgums un kvalitāte. Marķējumā sniegtā informācija nedrīkst piedēvēt precei īpašības, kādas tai nepiemīt, kā arī maldināt pircēju, ka precei piemīt kādas specifiskas īpašības, ja tādas īpašības piemīt visām attiecīgā veida precēm.

(2) Marķējumam jābūt neizdzēšamam. Marķējumā sniegtajai informācijai jābūt skaidrai, to nedrīkst aizsegt ar citu rakstveida informāciju, attēlu vai uzlīmi.

(3) Ražotājam vai pārdevējam jānodrošina, lai preču marķējumā ietvertā informācija tiktu sniegta patērētājam, ievērojot normatīvos aktus, kas reglamentē valsts valodas lietošanu.

(4) Pārdevējam aizliegts piedāvāt un pārdot preces, kuru marķējumā sniegtā informācija vai marķējuma izpildījums neatbilst šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām.

(5) Preču marķējuma vispārīgās prasības neattiecas uz lietotu preču pārdošanu.

21.pants. Sevišķais preču marķējums

(1) Preces un preču grupas, kurām nepieciešams sevišķs marķējums, kā arī minēto preču un preču grupu marķēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) *(Izslēgta ar 22.03.2007. likumu.)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. un 22.03.2007. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2007.)

21.[1] pants. Izpārdošana un cenu pazemināšana
(Izslēgts ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

IV[1] nodaļa
Kārtība, kādā organizē tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu

(Nodaļa 21.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.06.2009.)

21.[2] pants. Labas komercprakses principu ievērošana

Organizējot preču pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu, jāievēro profesionālā rūpība un godīgums attiecībā pret patērētāju.

21.[3] pants. Informācija par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju

Pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietā ir jābūt informācijai par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju [nosaukums (firma)] un darba laiku.

21.[4] pants. Pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības vietas iekārtošana

(1) Pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības vietu iekārto un noformē tā, lai varētu identificēt pakalpojuma sniedzēju vai pārdevēju un tam piederošās preces.

(2) Ja tirdzniecības teritorijā, ēkā vai telpā ar tirdzniecību nodarbojas vairāki pārdevēji, valdītājs apstiprina plānu, kurā norāda:

1) iznomājamo ēku, telpu vai tirdzniecības vietu izvietojumu un numuru;

2) pārdevēja nosaukumu un reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā.

21.[5] pants. Tirdzniecības organizēšana ar pašvaldību saskaņojamās tirdzniecības vietās

Ministru kabinets izdod noteikumus, kuros paredz tirdzniecības veidus, kas saskaņojami ar pašvaldību, un reglamentē tirdzniecības organizēšanas kārtību. Ministru kabinets ir tiesīgs šajos noteikumos pilnvarot pašvaldības domi izdot pašvaldības saistošos noteikumus, kas detalizētāk regulētu atsevišķus tirdzniecības organizēšanas kārtības jautājumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

V nodaļa
Patērētāju tiesību aizsardzības biedrības

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 25.11.2005.)

22.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību izveidošana

Patērētāji ir tiesīgi brīvprātīgi apvienoties biedrībās, kuru darbības mērķis ir aizsargāt patērētāju tiesības un kuras darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un attiecīgās patērētāju tiesību aizsardzības biedrības statūtiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 25.11.2005.)

23.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību tiesības

Patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām ir tiesības:

1) kopā ar patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības un kontroles iestādēm piedalīties pārbaudēs, kas saistītas ar ražojamo un realizējamo preču un sniedzamo pakalpojumu kvalitātes prasību ievērošanu;

2) izskatīt patērētāju sūdzības un priekšlikumus, sniegt nepieciešamo palīdzību patērētājiem gadījumos, kad pārkāptas viņu tiesības;

2[1]) saņemt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja informāciju un dokumentus, kas nepieciešami patērētāju sūdzību izskatīšanai vai iespējamo pārkāpumu konstatēšanai;

3) iesniegt tiesā prasības pieteikumus patērētāju tiesību un interešu aizsardzībai un pārstāvēt patērētāju intereses tiesā;

4) iegādāties preces un pasūtīt pakalpojumus, lai veiktu preču, pakalpojumu un izgatavoto lietu salīdzinošo pārbaudi;

5) *(izslēgts ar 14.09.2023. likumu)*.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001., 27.10.2005., 20.05.2021. un 14.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

V[1] nodaļa
Kvalificētā institūcija un vienotais kontaktpunkts

(Nodaļa 14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

23.[1] pants. Kvalificētās institūcijas statusa piešķiršana un atņemšana

(1) Šā likuma 22. pantā minētā biedrība vai cita biedrība, ja viens no tās darbības mērķiem ir aizsargāt patērētāju intereses, tajā skaitā tāda biedrība, kuras sastāvā ir biedri arī no citas Eiropas Savienības dalībvalsts, ja tā vēlas iegūt kvalificētās institūcijas statusu, iesniedz Patērētāju tiesību aizsardzības centram iesniegumu ar lūgumu piešķirt kvalificētās institūcijas statusu pastāvīgi vai konkrētas patērētāju kolektīvās prasības celšanai, apliecinot savu atbilstību šādiem kritērijiem:

1) tā ir juridiskā persona, kas var pierādīt 12 mēnešus ilgu faktisko sabiedrisko darbību patērētāju interešu aizsardzības jomā pirms tam, kad tā iesniegusi iesniegumu kvalificētās institūcijas statusa piešķiršanai;

2) tās statūtos noteiktais mērķis ietver patērētāju interešu aizsardzību;

3) tās darbībai nav peļņas gūšanas rakstura;

4) tai nav ierosināts maksātnespējas process, un tā nav pasludināta par maksātnespējīgu;

5) tā ir neatkarīga un to neietekmē ražotāji, pārdevēji vai pakalpojuma sniedzēji un citas personas, kurām ir ekonomiska interese celt pārstāvības prasību;

6) gadījumā, ja tai finansējumu nodrošina trešās personas, tā ir izstrādājusi procedūras, kas novērš trešo personu ietekmi un interešu konfliktus starp biedrību un tās finansētājiem;

7) tā publisko (savā tīmekļvietnē, ja tāda ir, vai citur) informāciju, kas apliecina, ka tā atbilst šīs daļas 1. un 5. punktā minētajiem kritērijiem, un informāciju par tās finansējuma avotiem, par tās organizatorisko, vadības un biedru struktūru, par tās statūtos noteikto mērķi un tās darbībām.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ne retāk kā reizi piecos gados novērtē, vai kvalificētās institūcijas atbilst šā panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem, kā arī izskata ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju iebildumus par kvalificētās institūcijas atbilstību šā panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem.

(3) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centrs konstatē vai Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Komisija sniedz informāciju par Latvijas kvalificēto institūciju sarakstā iekļautās kvalificētās institūcijas iespējamo neatbilstību šā panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs par to informē kvalificēto institūciju un lūdz to nekavējoties novērst neatbilstības.

(4) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centra noteiktajā termiņā kvalificētā institūcija nav novērsusi konstatētās neatbilstības, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņem lēmumu par kvalificētās institūcijas statusa atņemšanu.

(5) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs lēmumu par kvalificētās institūcijas statusa piešķiršanu vai atņemšanu pieņem Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

23.[2] pants. Latvijas kvalificēto institūciju saraksts

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs informāciju par Latvijas kvalificētajām institūcijām publicē savā tīmekļvietnē.

(2) Kvalificēto institūciju sarakstā iekļauj šādu informāciju:

1) kvalificētās institūcijas nosaukums, kontaktinformācija un tīmekļvietnes adrese;

2) kvalificētās institūcijas statūtos noteiktais mērķis.

(3) Kvalificētā institūcija nekavējoties informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par izmaiņām šā panta otrajā daļā minētajā informācijā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

23.[3] pants. Eiropas Komisijas apkopotais pastāvīgo kvalificēto institūciju saraksts

Eiropas Komisijas publicētais apkopotais pastāvīgo kvalificēto institūciju saraksts ir uzskatāms par pierādījumu attiecīgas kvalificētās institūcijas tiesībām celt pārrobežu patērētāju kolektīvo prasību, kuru kvalificētā institūcija, kas apstiprināta vienā valstī, ceļ citas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesā, vai vērsties ar iesniegumu uzraudzības un kontroles iestādē par pārrobežu pārkāpumu novēršanu. Tas neskar tās tiesas vai uzraudzības vai kontroles iestādes tiesības, kurā celta šāda prasība, pārbaudīt, vai kvalificētās institūcijas statūtos noteiktais mērķis attaisno to, ka tā ceļ prasību vai iesniedz iesniegumu uzraudzības vai kontroles iestādē konkrētajā lietā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

23.[4] pants. Vienotais kontaktpunkts

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir vienotais kontaktpunkts saziņai ar Eiropas Komisiju.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs paziņo Eiropas Komisijai Latvijas kvalificēto institūciju sarakstu, kurā iekļauta šā likuma 23.[2] panta otrajā daļā minētā informācija, kā arī nekavējoties paziņo par izmaiņām kvalificēto institūciju sarakstā vai šā likuma 23.[2] panta otrajā daļā minētajā informācijā, ja par izmaiņām to informējusi kvalificētā institūcija.

(3) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs savā tīmekļvietnē norāda Eiropas Komisijas tīmekļvietnes adresi, kurā pieejams Eiropas Komisijas apkopotais pastāvīgo kvalificēto institūciju saraksts.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

23.[5] pants. Kvalificētās institūcijas tiesības un pienākumi

(1) Kvalificētajai institūcijai ir tiesības:

1) iesniegt Patērētāju tiesību aizsardzības centram vai uzraudzības un kontroles iestādei, kuras kompetencē ir uzraudzība un kontrole attiecīgajā jomā, iesniegumu par patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanu atbilstoši šā likuma 26.[15] pantam;

2) celt tiesā patērētāju kolektīvās prasības;

3) izskatīt patērētāju sūdzības un priekšlikumus, sniegt patērētājiem nepieciešamo palīdzību gadījumos, kad pārkāptas viņu tiesības;

4) noslēgt ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju izlīgumu to patērētāju labā, kuru dalība patērētāju kolektīvajā prasībā ir apstiprināta šā likuma 26.[23] pantā noteiktajā kārtībā un kuri devuši nepārprotamu piekrišanu izlīguma slēgšanai.

(2) Kvalificētā institūcija iesniegumā par patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanu pamato iespējamā patērētāju tiesību pārkāpuma esību, kā arī tam pievieno dokumentus par konstatētajiem faktiem un citus pieejamos pierādījumus.

(3) Uzraudzības un kontroles iestāde, kuras kompetencē ir uzraudzība un kontrole attiecīgajā jomā, kvalificētās institūcijas iesniegumu par patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanu izskata prioritārā kārtībā 90 dienu laikā un informē kvalificēto institūciju par to, vai paredz veikt pārkāpuma novēršanas darbības saskaņā ar šā likuma 26.[15] pantu vai citiem normatīvajiem aktiem, un sniedz attiecīgā lēmuma pamatojumu.

(4) Kvalificētajai institūcijai nav jāsaņem patērētāju piekrišana šā panta pirmās daļas 1. punktā minēto darbību veikšanai un nav jāpierāda kaitējums individuāliem patērētājiem, kurus skāris pārkāpums, kas var radīt kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, kā arī nav jāpierāda ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja ļauns nolūks vai rupja neuzmanība.

(5) Kvalificētā institūcija, kurai piešķirts pastāvīgas kvalificētās institūcijas statuss, var celt prasību arī citas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesā vai vērsties attiecīgajā uzraudzības un kontroles iestādē.

(6) Kvalificētā institūcija, kurai citā Eiropas Savienības dalībvalstī piešķirts pastāvīgas kvalificētās institūcijas statuss pārrobežu patērētāju kolektīvo prasību celšanai, var celt minēto prasību arī Latvijas Republikas tiesā vai iesniegt iesniegumu par pārkāpuma novēršanu attiecīgajai uzraudzības un kontroles iestādei.

(7) Ja Eiropas Savienības tiesību pārkāpums skar vai var skart patērētājus vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs, patērētāju kolektīvo prasību attiecīgajā tiesā vai iesniegumu par patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanu uzraudzības un kontroles iestādei var iesniegt kopīgi vairākas pastāvīgas kvalificētās institūcijas no dažādām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

23.[6] pants. Patērētāju informēšana par kvalificētās institūcijas darbībām

Kvalificētā institūcija, jo īpaši savā tīmekļvietnē, sniedz informāciju par:

1) patērētāju kolektīvajām prasībām, kuras tā nolēmusi celt tiesā, un iesniegumiem par pārkāpumu novēršanu, kurus tā nolēmusi iesniegt uzraudzības un kontroles iestādei;

2) patērētāju kolektīvajām prasībām, kuras tā jau ir cēlusi tiesā, un iesniegumiem par pārkāpuma novēršanu, kurus tā jau ir iesniegusi uzraudzības un kontroles iestādei, to statusu un procesa rezultātu.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

VI nodaļa
Patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzība un kontrole

24.pants. Uzraudzības un kontroles iestādes

(1) Šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikto patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzību un kontroli īsteno Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, citas kompetentas un pilnvarotas valsts iestādes sadarbībā ar pašvaldībām un patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām.

(2) Šā likuma 8.[1] panta sestajā un septītajā daļā minēto prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli attiecībā uz kredītu devējiem, kas ir Latvijas Bankas uzraudzīti finanšu tirgus dalībnieki, veic Latvijas Banka.

(09.06.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022. Otrās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2023. Sk. pārejas noteikumu 39. punktu)

25.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir Ekonomikas ministrijas padotībā, kas tiek īstenota pārraudzības formā.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktoru pēc ekonomikas ministra ieteikuma ieceļ amatā un atbrīvo no amata Ministru kabinets.

(3) Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbības mērķis ir efektīvas patērētāju tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšana.

(4) Patērētāju tiesību aizsardzības centra galvenās funkcijas ir šādas:

1) tirgus uzraudzība un kontrole nepārtikas preču tirdzniecībā un pakalpojumu sniegšanas jomā, izņemot jomas, kurās saskaņā ar normatīvajiem aktiem tirgus uzraudzība un kontrole ir citu iestāžu kompetencē;

2) pārtikas un nepārtikas preču svara un mēra pareizas noteikšanas, kā arī pirkuma samaksas pareizas aprēķināšanas uzraudzība;

3) patērētāju tiesību aizsardzības valsts politikas īstenošanā iesaistīto uzraudzības un kontroles iestāžu un patērētāju tiesību aizsardzības nevalstisko organizāciju sadarbības organizēšana un koordinēšana;

4) palīdzības sniegšana patērētājiem strīdu risināšanā ar pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem;

4[1]) par patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem saņemto iesniegumu un sūdzību izvērtēšana, ņemot vērā iespējamā pārkāpuma būtiskumu un potenciālo kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm;

4[2]) Patērētāju strīdu risināšanas komisijas darbības organizēšana (komisijas sekretariāta funkciju izpilde);

5) juridiskas palīdzības sniegšana patērētājiem viņu tiesību jautājumos;

6) patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi;

6^1) negodīgas komercprakses un reklāmas uzraudzība, izņemot zāļu un veterināro zāļu jomu, lai nodrošinātu patērētāju tiesību un ekonomisko interešu ievērošanu;

6^2) izsniegt speciālo atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai;

7) citas likumos un normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

(5) *(Izslēgta ar 27.10.2005. likumu)*

(6) Aizstāvot patērētāju tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir tiesības iesniegt tiesā prasības pieteikumu vai pieteikumu vai dot atzinumu lietā.

(6^1) Patērētāju tiesību aizsardzības centra amatpersonas, veicot tirgus uzraudzību un patērētāju tiesību uzraudzību, ir tiesīgas jebkurā laikā (arī bez iepriekšējā brīdinājuma) ierasties pie ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja.

(7) Patērētāju tiesību aizsardzības centra amatpersonu izvirzītās prasības un dotie norādījumi likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros katrā konkrētajā gadījumā ir saistoši ražotājam, pārdevējam un pakalpojuma sniedzējam.

(8) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(8^1) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(8^2) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(8^3) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(8^4) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(8^5) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(8^6) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs apkopo un analizē datus par saņemtajām sūdzībām un iesniegumiem un šo informāciju izmanto nākamo periodu uzraudzības un kontroles programmu izstrādē. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs par aktuālajām sūdzībām un to tendencēm regulāri informē par attiecīgo jomu atbildīgo augstāko iestādi.

(9) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(10) *(Izslēgta ar 20.05.2021. likumu)*

(10^1) Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumus var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(11) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, piedzenot izdevumus par patērētāju iegādāto preču vai izmantoto pakalpojumu laboratorisko vai cita veida ekspertīzi, ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas.

(12) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs veidot konsultatīvo padomi, iekļaujot tajā valsts iestāžu, patērētāju tiesību aizsardzības biedrību, ražotāju, pārdevēju un pakalpojumu sniedzēju organizāciju pārstāvjus, kā arī izdot rekomendācijas patērētāju tiesību aizsardzības jautājumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001., 29.04.2004., 27.10.2005., 19.06.2008., 21.05.2009., 28.10.2010., 18.06.2015. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

25.[1] pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmums par pagaidu noregulējumu

(Izslēgts ar 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

25.[2] pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lietu pārvaldības un bīstamo iekārtu reģistrācijas sistēma

Ministru kabinets nosaka Patērētāju tiesību aizsardzības centra lietu pārvaldības un bīstamo iekārtu reģistrācijas sistēmas izveides, uzturēšanas un aktualizēšanas kārtību, informācijas iesniegšanas kārtību, sistēmas saturu un tajā iekļautās informācijas aprites kārtību.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.pants. Patērētāju sūdzību un iesniegumu izskatīšana un patērētāju konsultēšana

(1) Sūdzības, iesniegumus un informāciju par iespējamiem patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem iesniedz tai iestādei, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole. Saņemot personas iesniegumu par patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumu, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, sniedz patērētājam nepieciešamo palīdzību strīda risināšanā, informāciju vai konsultāciju, kā arī šo informāciju ņem vērā uzraudzības darba plānošanā un veikšanā.

(2) Personas sūdzība vai iesniegums par iespējamu administratīvo pārkāpumu patērētāju tiesību aizsardzības jomā nav uzskatāms par pieteikumu vai materiāliem administratīvā pārkāpuma lietā.

(3) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centram vai citai iestādei, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, izskatot saņemto personas sūdzību par tās individuālo tiesību pārkāpumu, rodas pamatotas šaubas par to, ka sūdzības iesniedzējs ir patērētājs šā likuma izpratnē, jo konkrētajā situācijā darbojies savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros, attiecīgā iestāde ir tiesīga pieprasīt, lai viņš noteiktā termiņā sniedz nepieciešamo informāciju (kredītu reģistrā esošās ziņas par sūdzības iesniedzēja saistībām, informāciju par veiktajiem darījumiem u.tml.), kas apliecina, ka konkrētajā situācijā viņš darbojies kā patērētājs. Ja sūdzības iesniedzējs pieprasīto informāciju nesniedz, iestāde ir tiesīga izbeigt sūdzības izskatīšanu.

(4) *(Izslēgta no 01.01.2016. ar 18.06.2015. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 27.punktu)*

(5) Saņemot patērētāja iesniegumu, kurā lūgta informācija vai konsultācija par patērētāja tiesībām, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, sagatavo atbildi, sniedzot nepieciešamo informāciju. Ja iesniegumā norādīts telefona numurs, pa kuru iespējams sazināties ar patērētāju, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, ir tiesīgi sniegt informāciju vai konsultāciju telefoniski vai piedāvāt saņemt to klātienē, ja patērētājs tam piekrīt. Ja iesniegumā norādīta elektroniskā pasta adrese, pa kuru iespējams sazināties ar patērētāju, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, ir tiesīgi atbildi nosūtīt tikai uz minēto elektroniskā pasta adresi, izņemot gadījumu, kad patērētājs norādījis, ka vēlas saņemt atbildi papīra formā, vai patērētājam ir aktivizēts oficiālās elektroniskās adreses konts. Šajā daļā minētās darbības veicamas viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas.

(6) *(Izslēgta no 01.01.2016. ar 18.06.2015. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 27.punktu)*

(7) *(Izslēgta no 01.01.2016. ar 18.06.2015. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 27.punktu)*

(8) Ja patērētājs iesniegumā lūdzis palīdzību strīda risināšanā, informāciju vai konsultāciju, kuras sniegšanai nepieciešams veikt papildu darbības, iestāde šīs darbības veic četru mēnešu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas iesniedzēju informējot par iesnieguma saņemšanu un veiktajām darbībām. Ja objektīvu iemeslu dēļ četru mēnešu termiņu nav iespējams ievērot, iestādes vadītājs to var pagarināt līdz gadam, par to paziņojot iesniedzējam.

(9) *(Izslēgta no 01.01.2016. ar 18.06.2015. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 27.punktu)*

(28.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014., 18.06.2015. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

VI[1] nodaļa
Patērētāja un pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja strīdu risināšanas kārtība

(Nodaļa 18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015. Nodaļa stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 27.punktu)

26.[1] pants. Strīda risināšana ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju

(1) Jebkurš strīds, kas rodas starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, risināms pārrunu ceļā, strīda pusēm cenšoties panākt vienošanos.

(2) Ja strīdu starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju nav iespējams atrisināt pārrunu ceļā, patērētājs iesniedz pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam rakstveida iesniegumu, kurā norāda:

1) savu vārdu, uzvārdu, dzīvesvietas adresi un kontaktinformāciju;

2) iesnieguma iesniegšanas datumu;

3) strīda būtību, savu prasījumu un tā pamatojumu.

(3) Elektroniski iesniegtam iesniegumam nav nepieciešams paraksts.

(4) Iesniegumam pievieno darījumu apliecinošu dokumentu kopijas, kā arī citus iesniegumu pamatojošus dokumentus (ja iespējams).

(4[1]) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, saņemot patērētāja rakstveida iesniegumu, ir tiesīgs pieprasīt, lai patērētājs uzrāda vai nodod strīda preci.

(5) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 15 darbdienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas sniedz patērētājam rakstveida atbildi uz iesniegumu un informē par iespējamo prasījuma izpildes veidu vai strīda risinājumu, ja minētajā laikposmā nav panākta vienošanās par patērētāja prasījuma izpildi vai alternatīvu prasījuma izpildes veidu.

(6) Ja objektīvu iemeslu dēļ šā panta piektajā daļā minētajā termiņā nav iespējams sniegt atbildi uz patērētāja iesniegumu, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nekavējoties rakstveidā informē par to patērētāju, norādot saprātīgu termiņu, kurā atbilde tiks sniegta, kā arī pamato šāda pagarinājuma nepieciešamību.

(7) Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs uzskata, ka patērētāja prasījums nav pamatots, vai ir gatavs piedāvāt patērētājam citu strīda risinājumu, tas rakstveidā par to informē patērētāju šā panta piektajā daļā minētajā termiņā. Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pamatot patērētāja prasījuma atteikumu.

(8) Ja patērētāju apmierina pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātais risinājums, strīds uzskatāms par atrisinātu.

(9) Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nesniedz atbildi uz patērētāja iesniegumu šā panta piektajā vai sestajā daļā noteiktajā termiņā, uzskatāms, ka pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atsakās izpildīt patērētāja prasījumu.

(10) Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atsakās izpildīt patērētāja prasījumu vai patērētāju neapmierina pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātais risinājums, patērētājs ir tiesīgs vērsties:

1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, lai saņemtu palīdzību strīda risināšanā, tai skaitā to risinot Patērētāju strīdu risināšanas komisijā;

2) pie patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāja, ja attiecīgajā jomā tāds ir izveidots;

3) *(izslēgts ar 20.05.2021. likumu);*

4) tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[2] pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centra palīdzība strīda risināšanā

(1) Saņēmis patērētāja iesniegumu par strīdu ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, Patērētāju tiesību

aizsardzības centrs atkarībā no iesniegumā minētajiem apstākļiem sniedz patērētājam palīdzību strīda risināšanā, ja nepieciešams, veicot pārrunas ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs patērētāja iesniegumu par strīdu ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju izskata, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

1) patērētājs vispirms ir vērsies ar sūdzību vai iesniegumu pie pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un mēģinājis strīdu atrisināt izlīguma veidā;

2) patērētāja iesniegums par strīdu ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju ir iesniegts ne vēlāk kā gada laikā no dienas, kad patērētāja sūdzība vai iesniegums iesniegts pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam;

3) patērētāja iesniegumam pievienoti rakstveida materiāli un citi pierādījumi, kas pamato strīda esību un strīda priekšmetu.

VI^2 nodaļa
Patērētāju strīdu risināšanas komisija

(Nodaļa 18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015. Nodaļa stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 27.punktu)

26.^{3} pants. Patērētāju strīdu risināšanas komisija un tās kompetence

(1) Patērētāju strīdu risināšanas komisija (turpmāk — Komisija) ir neatkarīga koleģiāla lēmējinstitūcija, kas, pamatojoties uz patērētāja iesniegumu, risina strīdu starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju. Komisijas darbību nodrošina Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(2) Komisija ir ārpustiesas strīdu risinātāja saskaņā ar Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likumu.

(3) Komisijas priekšsēdētājs un locekļi ir neatkarīgi un objektīvi strīda izskatīšanā un lēmumu pieņemšanā un nav pakļauti rīkojumiem vai citādai ietekmei.

(4) Komisija, risinot strīdus, piemēro šajā likumā noteikto kārtību.

(4^1) Komisija izskata strīdu, ja Patērētāju tiesību aizsardzības centra sniegtā palīdzība strīda risināšanā nav nodrošinājusi rezultātu un attiecīgajā jomā ir iespējams sasaukt Komisiju strīda risināšanai.

(5) Komisija neizskata strīdu, ja:

1) patērētājs nav vērsies pie pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja, lai strīdu atrisinātu pārrunu ceļā;

2) strīds ir nenozīmīgs vai sīkumains;

3) strīdu izskata vai ir izskatījis ārpustiesas strīdu risinātājs vai tiesa;

4) strīds ir par preci vai pakalpojumu, kura cena nepārsniedz 20 *euro*, vai par preci vai pakalpojumu, kura cena pārsniedz 14 000 *euro*;

5) strīda risināšana radītu nopietnus traucējumus Komisijas efektīvai darbībai;

6) strīds ir par veselības aprūpes pakalpojumiem;

7) strīds ir par juridiskajiem pakalpojumiem;

8) strīds ir par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamo telpu lietošanu;

9) strīds ir par zaudējumiem, morālo kaitējumu, maksājuma dokumentiem vai parāda piedziņu;

10) pasludināta pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja maksātnespēja;

11) strīds ir par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas pakalpojumu;

12) kopš dienas, kad sūdzība vai iesniegums iesniegts pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, ir pagājis vairāk nekā gads.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2016. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[4] pants. Komisijas sastāvs

(1) Komisijas sastāvā ir Komisijas priekšsēdētājs un locekļi. Komisijas locekļi ir šā likuma 22.pantā minēto patērētāju tiesību aizsardzības biedrību un komersantu biedrību pārstāvji un speciālisti jomā, kurā tiek izskatīts strīds, vai arī tiem ir atbilstoša pieredze šādu strīdu risināšanā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajām biedrībām ir tiesības deleģēt pārstāvi dalībai Komisijā, informējot par to Patērētāju tiesību aizsardzības centru, kas sastāda un aktualizē Komisijas locekļu sarakstu.

(3) Pēc Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktora priekšlikuma Komisijas priekšsēdētāju sarakstu sastāda un aktualizē ekonomikas ministrs.

(4) Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbinieks var pildīt Komisijas locekļa pienākumus, ja ir iekļauts šā panta otrajā daļā minētajā sarakstā un ja jomā, kurā tiek izskatīts strīds, nav iespējams Komisijas sastāvā pieaicināt patērētāju tiesību aizsardzības biedrības pārstāvi.

26.[5] pants. Komisijas priekšsēdētāju un locekļu kandidātiem izvirzāmās prasības

(1) Par Komisijas priekšsēdētāju var būt persona:

1) kurai ir nepieciešamās zināšanas un prasmes patērētāju ārpustiesas strīdu risināšanā vai strīdu risināšanā tiesā, kā arī vispārējas zināšanas par tiesībām un augstākā izglītība sociālajās zinātnēs;

2) kura pārvalda latviešu valodu;

3) kurai ir laba reputācija;

4) kura nav sodīta par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem vai ir reabilitēta vai kurai ir noņemta vai dzēsta sodāmība;

5) kura nav šā likuma 22.pantā minēto patērētāju tiesību aizsardzības biedrību vai komersantu biedrību biedrs.

(2) Par Komisijas locekli var būt persona:

1) kurai ir vidējā profesionālā izglītība vai augstākā izglītība un pieredze pārstāvētajā nozarē vai patērētāju tiesību aizsardzības jomā;

2) kura pārvalda latviešu valodu;

3) kura nav sodīta par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem vai ir reabilitēta vai kurai ir noņemta vai dzēsta sodāmība.

26.[6] pants. Izdevumi, kas saistīti ar strīdu izskatīšanu un Komisijas darbību

(1) Strīda risināšana Komisijā strīda pusēm ir bez maksas.

(2) Komisijas priekšsēdētājs saņem atlīdzību par dalību Komisijā. Atlīdzības par Komisijas priekšsēdētāja dalību Komisijas sēdē apmēru un šīs atlīdzības izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Par līdzdalību patērētāju strīdu risināšanā un patērētāju ārpustiesas strīdu risināšanas mehānismu izmantošanas veicināšanu šā likuma 22.pantā minētās patērētāju tiesību aizsardzības biedrības var tikt finansētas no

Patērētāju tiesību aizsardzības centram kārtējā gadā šim mērķim piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nosacījumus finansējuma piešķiršanai par līdzdalību patērētāju strīdu risināšanā un patērētāju ārpustiesas strīdu risināšanas mehānismu izmantošanas veicināšanu, kā arī šā finansējuma izlietošanas uzraudzības kārtību nosaka Ministru kabinets.

(4) Izdevumi, kas saistīti ar Komisijas darbību, tiek segti no Patērētāju tiesību aizsardzības centra budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

VI^3 nodaļa
Strīda izskatīšanas kārtība Patērētāju strīdu risināšanas komisijā

(Nodaļa 18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015. Nodaļa stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 27.punktu)

26.^{7} pants. Iesniegums par strīda izskatīšanu

(1) Iesniegumu par strīda izskatīšanu patērētājs iesniedz Patērētāju tiesību aizsardzības centram rakstveidā.

(2) Iesniegumā par strīda izskatīšanu patērētājs ietver šādu informāciju:

1) savu vārdu, uzvārdu, dzīvesvietas adresi un kontaktinformāciju;

2) pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja kontaktinformāciju (fiziskajai personai — vārdu, uzvārdu un adresi; juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi);

3) strīda būtību, savu prasījumu un tā pamatojumu;

4) informāciju, kas apliecina, ka ir veikti pasākumi strīda atrisināšanai, vienojoties ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju;

5) apliecinājumu, ka strīds par iesniegumā minēto jautājumu netiek un nav ticis izskatīts pie cita ārpustiesas strīdu risinātāja, ja attiecīgajā jomā tāds ir izveidots, vai tiesā.

(3) Patērētājs iesniegumam pievieno dokumentus, kas pamato prasījumu, tai skaitā darījumu apliecinoša dokumenta (čeka vai cita maksājuma apliecinājuma) kopiju, kā arī pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam iesniegtās sūdzības vai iesnieguma un saņemtās atbildes kopiju (ja iespējams).

(4) Elektroniskam iesniegumam nav nepieciešams paraksts.

(5) Ja patērētāja iesniegums neatbilst šā panta otrās un trešās daļas prasībām vai tam nav pievienoti visi nepieciešamie dokumenti, patērētāju informē par trūkumiem un nosaka termiņu to novēršanai. Ja noteiktajā termiņā trūkumi netiek novērsti, patērētāju rakstveidā informē par to, ka strīds netiks izskatīts. Ja šā panta otrajā daļā minētā informācija un trešajā daļā minētie dokumenti jau iepriekš iesniegti Patērētāju tiesību aizsardzības centram, tos nav nepieciešams iesniegt atkārtoti.

(6) Ja strīda izskatīšana nav Komisijas kompetencē saskaņā ar šā likuma 26.^{3} panta piekto daļu, patērētājs par to tiek informēts ne vēlāk kā triju darbdienu laikā no dienas, kad saņemts patērētāja iesniegums par strīda izskatīšanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2016. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.^{8} pants. Sagatavošanās strīda izskatīšanai

(1) Saņemot iesniegumu par strīda izskatīšanu, iesnieguma kopija nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā nosūtāma pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam.

(2) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 15 dienu laikā no šā panta pirmajā daļā minētā iesnieguma kopijas saņemšanas dienas sniedz atbildi par patērētāja iesniegumā minēto informāciju un informē par iespējamo strīda risinājumu (ja tāds ir) vai sniedz pamatojumu prasījuma izpildes atteikumam.

(3) Nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā no pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbildes saņemšanas dienas atbildes kopija nosūtāma patērētājam, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs tajā ir piedāvājis strīda risinājumu

(4) Ja patērētāju apmierina pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātais strīda risinājums, strīds ir uzskatāms par atrisinātu.

(5) Ja patērētāju neapmierina pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātais strīda risinājums vai ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs noteiktajā termiņā nav sniedzis atbildi, strīda puses tiek informētas par strīda izskatīšanas nodošanu Komisijai.

(6) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir saņēmis patērētāja iesniegumu, kurā lūgts strīdu izskatīt Komisijā, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sākotnēji sniedz palīdzību strīda risināšanā. Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centra sniegtā palīdzība nav nodrošinājusi rezultātu, strīda puses tiek informētas par strīda izskatīšanas nodošanu Komisijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2016. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[9] pants. Komisijas sastāva uzaicināšana konkrēta strīda izskatīšanai

(1) Konkrēta strīda (arī vairāku tādu pašu vai līdzīgu strīdu) izskatīšanai izveido Komisiju, kuras sastāvā iekļauj personas no šā likuma 26.[4] panta otrajā daļā minētā saraksta.

(2) Komisijas sastāvā konkrēta strīda izskatīšanai ir ne mazāk kā trīs personas, no kurām viena ir Komisijas priekšsēdētājs, un vienādā skaitā patērētāju tiesību aizsardzības biedrību un komersantu biedrību pārstāvji.

(3) Komisijas priekšsēdētājs vai loceklis nekavējoties informē par apstākļiem, kuri ietekmē vai var ietekmēt viņa neatkarību vai objektivitāti.

(4) Šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā attiecīgais Komisijas priekšsēdētājs vai loceklis netiek iekļauts Komisijas sastāvā.

26.[10] pants. Strīda izskatīšanas termiņš

(1) Komisija izskata strīdu un pieņem lēmumu ne vēlāk kā 90 dienu laikā no dienas, kad ir saņemti visi lēmuma pieņemšanai nepieciešamie dokumenti.

(2) Sarežģīta strīda gadījumā Komisijas priekšsēdētājs ir tiesīgs pagarināt minēto termiņu līdz vienam gadam, informējot strīda puses par pagarinājuma iemesliem un paredzamo laiku, kas būs vajadzīgs, lai pabeigtu izskatīt strīdu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

26.[11] pants. Strīda izskatīšana

(1) Komisija izskata strīdu savā sēdē bez strīda pušu klātbūtnes un lemj par strīdu, pamatojoties uz informāciju, kuru iesniegušas strīda puses (rakstveida process).

(2) Ja strīdu nav iespējams atrisināt bez strīda pušu mutvārdu paskaidrojumiem vai ir iespējams efektīvāk un ātrāk to izskatīt strīda pušu klātbūtnē, Komisija var lemt par strīda pušu uzaicināšanu uz savu sēdi (mutvārdu process). Par Komisijas sēdi strīda puses tiek informētas ne vēlāk kā divas nedēļas iepriekš.

(3) Abām strīda pusēm ir vienādas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, izklāstīt savu viedokli un aizstāvēt savas tiesības.

(4) Puses ir tiesīgas pēc saviem ieskatiem un uz sava rēķina strīda izskatīšanas laikā piesaistīt speciālistus vai izmantot trešās personas pārstāvību vai palīdzību.

(5) Strīda izskatīšanas laikā jebkura strīda puse var pieaicināt ekspertu atzinuma sniegšanai vai ierosināt, lai tiek veiktas citas darbības, kuru mērķis ir pierādījumu iegūšana. Ja kāda no strīda pusēm vēlas uzaicināt ekspertu vai veikt citas darbības, kuru mērķis ir pierādījumu iegūšana, tad šī puse arī sedz attiecīgos izdevumus.

(6) Ja līdz Komisijas lēmuma pieņemšanas brīdim strīda puses vienojas par strīda risinājumu, strīda izskatīšana ir uzskatāma par izbeigtu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[12] pants. Komisijas lēmums

(1) Komisija pēc strīda izskatīšanas savā sēdē pieņem lēmumu ar vienkāršu balsu vairākumu. Komisijas loceklis, kas piedalījies strīda izskatīšanā, nav tiesīgs atturēties no balsošanas.

(1[1]) Komisija var lemt, ka ekspertīzes izdevumus patērētājam atlīdzina pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, ja Komisija lēmumā apmierina patērētāja prasību vai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir piekritis izpildīt patērētāja prasību, vai patērētāju apmierina pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātais risinājums.

(1[2]) Komisija var lemt par alternatīvu strīda risinājumu, ja patērētāja izvirzītā prasība neatbilst normatīvajiem aktiem vai ir nesamērīga.

(2) Komisija pieņem lēmumu par strīda izbeigšanu, ja objektīvu apstākļu dēļ nav iespējams atrisināt strīdu vai lietā trūkst pierādījumu.

(3) Komisijas lēmumā norāda informāciju par patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, strīda būtību, pieņemto lēmumu, tā pamatojumu un piemērotajām tiesību normām.

(4) Komisijas lēmumu piecu darbdienu laikā pēc tā pieņemšanas nosūta strīda pusēm.

(5) Komisijas lēmumam ir ieteikuma raksturs, un tas nav apstrīdams vai pārsūdzams.

(6) Komisijas lēmums stājas spēkā tā paziņošanas brīdī. Lēmums uzskatāms par paziņotu:

1) astotajā dienā, termiņu skaitot no dienas, kad tas reģistrēts kā nosūtāmais dokuments, ja lēmums nosūtīts vienkārša pasta sūtījuma veidā;

2) septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā, ja lēmums nosūtīts ierakstīta pasta sūtījuma veidā;

3) otrajā darbdienā pēc tā nosūtīšanas, ja lēmums nosūtīts pa elektronisko pastu vai uz oficiālo elektronisko adresi.

(7) Komisijas lēmums ir labprātīgi izpildāms 30 dienu laikā no tā spēkā stāšanās dienas, izņemot gadījumu, kad Komisijas lēmumā noteikts garāks tā izpildes termiņš. Ja Komisijas lēmumā pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam uzdots veikt patērētāja prasījuma izpildei nepieciešamas darbības, patērētājs informē par to veikšanu.

(8) Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā internetā drīkst ievietot aktuālo informāciju par Komisijas lēmumu neizpildi. Pēc pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja lūguma mājaslapā ievietotajai informācijai pievieno ziņas par strīda izskatīšanas turpināšanu tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2016. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

VI[4] nodaļa
Patērētāju kolektīvo interešu uzraudzība

(Nodaļa 20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[13] pants. Patērētāju kolektīvo interešu uzraudzības iestāde

(1) Patērētāju kolektīvo interešu uzraudzību atbilstoši kompetencei veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs patērētāju kolektīvo interešu uzraudzību veic atbilstoši noteiktajām uzraudzības prioritātēm, izvērtējot esoša vai iespējama pārkāpuma ietekmi uz patērētāju kolektīvajām interesēm. Uzraudzību veic:

1) pēc savas iniciatīvas;

2) pamatojoties uz tādas iestādes sniegtu informāciju, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole;

3) pamatojoties uz kvalificētās institūcijas iesniegumu par patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanu;

4) pamatojoties uz kompetentās iestādes savstarpējās palīdzības lūgumu atbilstoši regulas Nr. 2017/2394 III nodaļai.

(3) Izvērtējot ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja darbības atbilstību patērētāju kolektīvajām interesēm, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs:

1) pieprasīt un saņemt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un citām fiziskajām un juridiskajām personām visus lietas būtības noskaidrošanai nepieciešamos dokumentus, informāciju un citus pierādījumus neatkarīgi no veida vai formāta un neatkarīgi no datu nesēja vai vietas, kurā tie tiek glabāti, kā arī mutvārdu paskaidrojumus;

2) ierasties pie jebkura ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja, tai skaitā bez iepriekšēja brīdinājuma, pārbaudes veikšanai un bez speciālas atļaujas, maksas vai citiem ierobežojumiem netraucēti apmeklēt jebkuras tā ēkas, telpas un teritorijas, kā arī iekļūt transportlīdzekļos un citos kustamos un nekustamos objektos, kas tiek izmantoti saimnieciskajai vai profesionālajai darbībai. Apmeklējuma laikā Patērētāju tiesību aizsardzības centra amatpersonām ir tiesības:

a) piekļūt visiem dokumentiem, datiem vai informācijai, kas attiecas uz pārkāpumu, tai skaitā komercnoslēpumu saturošai informācijai, neatkarīgi no veida vai formāta un neatkarīgi no datu nesēja vai vietas, kurā tie tiek glabāti,

b) izņemt jebkurus dokumentus, datus vai informāciju, tai skaitā komercnoslēpumu saturošu informāciju, neatkarīgi no veida vai formāta un neatkarīgi no datu nesēja vai vietas, kurā tie tiek glabāti,

c) pieprasīt un saņemt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja, tai skaitā to valdes locekļiem, dalībniekiem, prokūristiem, pārstāvjiem un darbiniekiem, rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par dokumentiem, datiem, informāciju vai faktiem, kā arī fiksēt atbildes;

3) pieprasīt un saņemt no elektronisko sakaru komersanta šādus noslodzes datus:

a) nosaukumu (firma) un reģistrācijas numuru, ja galalietotājs ir juridiskā persona,

b) vārdu, uzvārdu un personas kodu, ja galalietotājs ir fiziskā persona,

c) galalietotājam saskaņā ar elektronisko sakaru pakalpojumu līgumu piešķirtos tālruņa numurus, interneta protokola (IP) adreses un kontaktinformāciju;

4) pieprasīt un saņemt augstākā līmeņa domēna reģistra vai domēna vārda reģistratūras rīcībā esošo informāciju par domēna vārda lietotāju un domēna vārda reģistrācijas līgumu;

5) pieprasīt un saņemt informāciju no kontu reģistra;

6) veikt nepieciešamos pārbaudes pirkumus vai pasūtījumus, tai skaitā neatklājot pārbaudes faktu un pārbaudes veicēja identitāti vai izmantojot citu pārbaudes veicēja identitāti;

7) pieprasīt un saņemt no personām informāciju, tai skaitā maksājumu pakalpojumu sniedzēju rīcībā esošās neizpaužamās ziņas, kas nepieciešama, lai izsekotu finanšu plūsmas, finanšu plūsmās iesaistīto personu identitāti vai noskaidrotu maksājumu kontu informāciju;

8) pamatojoties uz tiesneša lēmumu, pieprasīt un saņemt no elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem un citām personām informāciju, kas nepieciešama, lai izsekotu datu plūsmas un noskaidrotu datu plūsmās iesaistīto personu identitāti, tostarp saglabājamos datus Elektronisko sakaru likumā noteiktajā kārtībā, ja šāda informācija ir elektronisko sakaru komersanta rīcībā.

(4) Izdot regulas Nr. 2017/2394 27. pantā minētos ārējos brīdinājumus ir tiesīgs Eiropas Patērētāju centru tīkla centrs Latvijā un Latvijā reģistrētas patērētāju tiesību aizsardzības biedrības, kuras, pamatojoties uz to iesniegumu, norīko Patērētāju tiesību aizsardzības centrs. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību var norīkot, ja tai ir pieredze sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru vai citu iestādi, kura ir atbildīga par kādu no regulas Nr. 2017/2394 pielikumā uzskaitīto Eiropas Savienības tiesību aktu izpildi.

(5) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs informē Eiropas Komisiju par šā panta ceturtajā daļā minēto norīkoto tiesību subjektu sarakstu vai par tā izmaiņām.

(20.05.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2022. un 14.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[14] pants. Atļauja informācijas iegūšanai par datu plūsmām

(1) Par atļauju veikt šā likuma 26.[13] panta trešās daļas 8. punktā minētās darbības lemj rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis pēc Patērētāju tiesību aizsardzības centra juridiskās adreses.

(2) Iesniegumā par atļauju veikt šā likuma 26.[13] panta trešās daļas 8. punktā minētās darbības Patērētāju tiesību aizsardzības centrs norāda ražotāju, pārdevēju, pakalpojuma sniedzēju vai citu personu, par kuru tiek pieprasīta informācija, šo darbību mērķi un nepieciešamības pamatojumu, kā arī norāda, kādā administratīvajā lietā, kāda informācija un kādā apjomā tiks pieprasīta un no kura elektronisko sakaru komersanta vai personas pieprasīs informāciju.

(3) Tiesnesis 72 stundu laikā izskata Patērētāju tiesību aizsardzības centra iesniegumu un citus dokumentus, kuros pamatota nepieciešamība veikt šā likuma 26.[13] panta trešās daļas 8. punktā minētās darbības, un pieņem lēmumu par darbību atļaušanu vai par atteikumu veikt šīs darbības. Tiesneša lēmumu nosūta Patērētāju tiesību aizsardzības centram 24 stundu laikā no lēmuma pieņemšanas brīža.

(4) Lēmumā par šā likuma 26.[13] panta trešās daļas 8. punktā minēto darbību atļaušanu tiesnesis norāda ražotāju, pārdevēju, pakalpojuma sniedzēju vai citu personu, par kuru tiek pieprasīta informācija, šo darbību mērķi un nepieciešamības pamatojumu, kā arī norāda, kādā administratīvajā lietā, kāda informācija un kādā apjomā tiks pieprasīta, no kura elektronisko sakaru komersanta vai personas pieprasīs informāciju un procesuālo darbību izpildes termiņu.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[15] pants. Pārkāpumu novēršana un izbeigšana

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, izvērtējot konstatēto pārkāpumu, kas var radīt kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, tā raksturu un ietekmi, kā arī citus būtiskus apstākļus, ir tiesīgs:

1) ierosināt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs Patērētāju tiesību aizsardzības centra noteiktajā termiņā nodrošina darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām;

2) ierosināt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs Patērētāju tiesību aizsardzības centra noteiktajā termiņā rakstveidā apņemas novērst konstatēto pārkāpumu saskaņā ar šā likuma 26.[16] pantu;

3) pieņemt lēmumu par administratīvās lietas izbeigšanu, izsakot aicinājumu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam turpmāk savā darbībā nodrošināt atbilstību normatīvo aktu prasībām.

(2) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajā ierosinājumā noteiktā termiņa beigām informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par ierosinājuma izpildi, pievienojot to apliecinošus pierādījumus. Ja noteiktajā termiņā ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbilstība normatīvo aktu prasībām nav nodrošināta, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus šā panta ceturtajā daļā minētos lēmumus.

(3) Lai novērstu pārkāpuma negatīvās sekas, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs informāciju par rakstveida apņemšanos ievietot savā tīmekļvietnē, bet savu lēmumu daļēji vai pilnībā publicēt, tai skaitā ievietot savā tīmekļvietnē un publicēt oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Ar publicēšanu saistītos izdevumus sedz ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs.

(4) Ja konstatēts patērētāju kolektīvo interešu pārkāpums, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs

pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem:

1) nosaka ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam pienākumu nekavējoties vai noteiktā termiņā izbeigt pārkāpumu;

2) aizliedz darbību, kas var radīt pārkāpumu, ja tas vēl nav izdarīts, bet ir paredzams;

3) nosaka ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam pienākumu publicēt atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā atsauc informāciju, preci vai pakalpojumu, par kuru ir konstatēts pārkāpums, kas skar patērētāju kolektīvās intereses.

(4^1) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centrs secina, ka tas ir lietderīgi un nepieciešami patērētāju sasniedzamībai, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieprasa, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs uz sava rēķina par gala lēmumu informē patērētājus, izmantojot lietas apstākļiem piemērotus līdzekļus, tostarp attiecīgā gadījumā informējot visus attiecīgos patērētājus atsevišķi. Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs informāciju sniedz Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumā noteiktajā termiņā. Par gala lēmumu šā likuma izpratnē uzskatāms lēmums, kurš nav ticis pārsūdzēts, vairs nevar tikt pārsūdzēts vai kura pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(5) Ja pārkāpuma izdarīšanā ir izmantota tiešsaistes saskarne un nav pieejami citi efektīvi līdzekļi, ar kuriem panākt, ka pārkāpums tiek izbeigts vai aizliegts, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai Veselības inspekcija zāļu jomā, lai novērstu nopietna kaitējuma risku patērētāju kolektīvajām interesēm, ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem uzdod:

1) elektronisko sakaru komersantam ierobežot piekļuvi tiešsaistes saskarnei elektronisko sakaru tīklā;

2) elektronisko sakaru komersantam pārvirzīt lietotāju, kad tas piekļūst tiešsaistes saskarnei, uz tādu tīmekļvietni vai citu tiešsaistes līdzekli, kurš tiek izmantots patērētāju brīdināšanai;

3) augstākā līmeņa domēna reģistram vai domēna vārda reģistratūrai nodrošināt domēna vārda atslēgšanu;

4) augstākā līmeņa domēna reģistram vai domēna vārda reģistratūrai aizliegt domēna vārda lietošanas tiesību nodošanu citām personām;

5) augstākā līmeņa domēna reģistram vai domēna vārda reģistratūrai nodot domēna vārda lietošanas tiesības iestādei, kas pieņem šo lēmumu;

6) informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējam (tai skaitā mitināšanas pakalpojumu sniedzējam) izņemt, bloķēt vai ierobežot piekļuvi tiešsaistes saskarnei tiešsaistes vidē;

7) informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējam izņemt saturu no tiešsaistes saskarnes.

(6) Šā panta ceturtajā vai piektajā daļā minētos lēmumus atbilstoši izdarītā pārkāpuma raksturam un ietekmei Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs pieņemt arī tad, ja tam nav pierādījumu par patērētājiem radītajiem zaudējumiem.

(7) Šā panta piektajā daļā minētos lēmumus atbilstoši izdarītā pārkāpuma raksturam un ietekmei Veselības inspekcija ir tiesīga pieņemt arī tad, ja tai nav pierādījumu par patērētājiem radītajiem zaudējumiem.

(8) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs lēmumā ir tiesīgs noteikt šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu izpildes termiņu un šā panta ceturtās daļas 3. punktā minētā atsaukuma saturu, apjomu, kā arī veidu, kādā atsaukums izplatāms. Lēmuma adresāts nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc lēmumā noteiktā termiņa beigām informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par lēmuma izpildi, pievienojot to apliecinošus pierādījumus.

(9) Šā panta piektās daļas lēmuma adresāts nav atbildīgs par zaudējumiem, kas trešām personām radīti šā panta piektajā daļā minētā lēmuma izpildes dēļ.

(10) Kārtību, kādā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un Veselības inspekcija sagatavo un nosūta elektronisko sakaru komersantam, augstākā līmeņa domēna reģistram vai domēna vārda reģistratūrai, vai informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējam šā panta piektajā daļā minēto lēmumu, kā arī lēmumā ietveramā pieprasījuma formu, lēmuma nosūtīšanas veidu, lēmuma izpildes un darbības termiņu nosaka Ministru kabinets.

(20.05.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[16] pants. Rakstveida apņemšanās

(1) Rakstveida apņemšanās ir dokuments, kuru pēc Patērētāju tiesību aizsardzības centra ierosinājuma sastāda un paraksta ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, apņemoties noteiktā termiņā novērst konstatēto pārkāpumu. Rakstveida apņemšanās var ietvert ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja apņemšanos:

1) neveikt noteiktas darbības;

2) veikt noteiktas darbības, tai skaitā atlīdzināt patērētājiem nodarītos zaudējumus, sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu patērētāju kolektīvo interešu ievērošanu, publicēt atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā tiek atsaukta informācija, prece vai pakalpojums, par kuru ir konstatēts pārkāpums, kas skar patērētāju kolektīvās intereses.

(2) Parakstot rakstveida apņemšanos, kurā norādīts pārkāpums, kā arī tā novēršanas veids un termiņš, ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atzīst, ka ir izdarījis konstatēto pārkāpumu. Rakstveida apņemšanās uzskatāma par saņemtu (stājas spēkā) ar brīdi, kad Patērētāju tiesību aizsardzības centrs apstiprina tās pieņemšanu, ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam rakstveidā apliecinot, ka attiecīgie pasākumi ir pietiekami pārkāpuma un tā ietekmes novēršanai. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs apliecinājumu, ka rakstveida apņemšanās pieņemta, paziņo Paziņošanas likumā noteiktajā kārtībā. Pārkāpuma novēršanas termiņš nepārsniedz laiku, kas nepieciešams, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs varētu veikt paredzētos pasākumus un nodrošinātu patērētāju kolektīvo interešu ievērošanu, bet ne ilgāk par trim mēnešiem, izņemot gadījumus, kad ilgāku termiņu pamato paredzēto pasākumu raksturs.

(3) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saskaņā ar šā likuma 26.[15] panta pirmās daļas 2. punktu rakstveidā apņemas novērst konstatēto pārkāpumu un rakstveida apņemšanās stājusies spēkā, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nepieņem šā likuma 26.[15] panta ceturtajā vai piektajā daļā minētos lēmumus un izbeidz administratīvo lietu daļā par pārkāpumu, kuru ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apņemas novērst. Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centrs konstatē, ka rakstveida apņemšanās netiek pildīta, tas ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus šā likuma 26.[15] panta ceturtajā vai piektajā daļā minētos lēmumus.

(4) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc šā likuma 26.[15] panta pirmās daļas 2. punktā noteiktā termiņa beigām informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par apņemšanās izpildi, pievienojot to apliecinošus pierādījumus.
(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[17] pants. Lēmums par pagaidu noregulējumu

(1) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir pamats uzskatīt, ka pārkāpums var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, tas ir tiesīgs pieņemt šā likuma 26.[15] panta ceturtajā vai piektajā daļā minēto lēmumu kā pagaidu noregulējumu.

(2) Ja Veselības inspekcijai ir pamats uzskatīt, ka pārkāpums var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, tā ir tiesīga pieņemt šā likuma 26.[15] panta piektajā daļā minēto lēmumu kā pagaidu noregulējumu.

(3) Lēmums par pagaidu noregulējumu ir spēkā no tā paziņošanas brīža līdz brīdim, kad šis lēmums ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra vai Veselības inspekcijas lēmumu tiek atcelts vai grozīts vai kad stājas spēkā Patērētāju tiesību aizsardzības centra vai Veselības inspekcijas galīgais lēmums.
(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

26.[18] pants. Lēmuma pārsūdzēšana

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centra vai Veselības inspekcijas lēmumu persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses tiek ierobežotas, var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centra vai Veselības inspekcijas lēmumu par pagaidu noregulējumu persona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses tiek ierobežotas, var pārsūdzēt 10 dienu laikā no tā paziņošanas dienas. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(3) Pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra vai Veselības inspekcijas lēmumu par pagaidu noregulējumu tiesa izskata rakstveida procesā 14 dienu laikā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

VI^{5} nodaļa
Patērētāju kolektīvā prasība

(Nodaļa 14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.^{19} pants. Patērētāju kolektīvā prasība un patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma konstatēšana

(1) Patērētāju kolektīvo prasību kvalificētā institūcija ceļ tiesā kā prasītājs patērētāju labā par viņiem nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu vai viņu tiesību pārkāpuma konstatēšanu un pārtraukšanu kopā ar patērētājiem nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu.

(2) Patērētāju kolektīvo interešu pārkāpumu konstatē tiesa, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita attiecīgā uzraudzības un kontroles iestāde.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.^{20} pants. Kaitējuma atlīdzināšana

(1) Kvalificētā institūcija ir tiesīga to patērētāju labā, kuriem konkrētā patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma dēļ radīts kaitējums, prasīt un saņemt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja kaitējuma atlīdzinājumu, tajā skaitā kompensāciju, remontu, apmaiņu, cenas samazināšanu, līguma izbeigšanu vai samaksātās naudas summas atmaksu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētais kaitējuma atlīdzinājums neskar citus patērētāja prasījumus, ko neaptver konkrētā patērētāju kolektīvā prasība.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.^{21} pants. Paziņošana par sagatavošanos patērētāju kolektīvās prasības celšanai

(1) Kvalificētā institūcija publicē informāciju, aicinot patērētājus pieteikties dalībai patērētāju kolektīvajā prasībā. Kvalificētā institūcija informāciju par publicēto aicinājumu paziņo Patērētāju tiesību aizsardzības centram, un Patērētāju tiesību aizsardzības centrs to publicē savā tīmekļvietnē un sociālajos tīklos.

(2) Kvalificētā institūcija aicinājumā norāda vismaz šādu informāciju:

1) konstatētā pārkāpuma būtību;

2) patērētāju grupu, kuru varētu skart attiecīgais pārkāpums;

3) kārtību, kādā patērētāji var pieteikties;

4) reģistrācijas maksu, ja dalība patērētāju kolektīvajā prasībā tiks apstiprināta un šāda maksa tiks paredzēta;

5) norādi uz kvalificētās institūcijas tīmekļvietnes sadaļu, kurā sniegta informācija par šādas prasības procesu un sekām, kas izriet no patērētāja dalības patērētāju kolektīvajā prasībā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.^{22} pants. Pieteikums par dalību patērētāju kolektīvajā prasībā

(1) Parakstītu pieteikumu par dalību patērētāju kolektīvajā prasībā patērētājs iesniedz kvalificētajai institūcijai. Pieteikumā norāda vismaz šādu informāciju:

1) patērētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietas adresi, kontaktinformāciju un norēķinu konta numuru;

2) pamatojumu patērētāja tiesībām uz kaitējuma atlīdzinājumu un prasījumu;

3) apliecinājumu tam, ka par strīdu pieteikumā minētajā jautājumā patērētājs nav vērsies pie citas kvalificētās institūcijas, gūstot labumu no šā likuma 26.[20] panta pirmajā daļā minētā kaitējuma atlīdzinājuma, vai ka minētais strīds netiek un nav ticis izskatīts tiesā;

4) piekrišanu tam, ka kvalificētā institūcija pārstāv patērētāju, tajā skaitā noslēdz izlīgumu.

(2) Patērētājs pieteikumam pievieno dokumentus, kas pamato prasījumu, tajā skaitā darījumu un maksājumu apliecinoša dokumenta (čeka vai cita maksājuma apliecinājuma) kopiju un citus pierādījumus, kas pamato tā tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu konkrētajā patērētāju kolektīvajā prasībā.

(3) Patērētāja pieteikums par dalību patērētāju kolektīvajā prasībā apliecina kvalificētās institūcijas pilnvarojumu veikt visas šajā likumā un Civilprocesa likumā paredzētās darbības saistībā ar attiecīgo patērētāju kolektīvo prasību.
(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[23] pants. Patērētāju pieteikumu izvērtēšana

(1) Kvalificētā institūcija izvērtē saņemtos patērētāju pieteikumus samērīgā termiņā. Šā likuma 26.[27] pantā minētajā gadījumā kvalificētā institūcija patērētāju pieteikumus izvērtē, ievērojot termiņu, kas izriet no tiesneša lēmuma, kurā paredzēts iesniegt precizētu prasības pieteikumu tiesā. Patērētāju pieteikumi, kuri iesniegti pēc kvalificētās institūcijas noteiktā termiņa beigām, netiek iekļauti patērētāju kolektīvajā prasībā.

(2) Patērētāji, kuri devuši piekrišanu tikt pārstāvētiem patērētāju kolektīvajā prasībā, nevar tikt pārstāvēti citā patērētāju kolektīvajā prasībā ar to pašu prasības pamatu un pret to pašu ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, kā arī nevar individuāli celt prasību ar to pašu prasības pamatu un pret to pašu ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju. Tas neattiecas uz tiem patērētājiem, kuri izstājušies no patērētāju kolektīvās prasības atbilstoši šā likuma 26.[29] pantam. Patērētāji nesaņem kaitējuma atlīdzinājumu vairāk kā vienu reizi par vienu un to pašu prasības pamatu no tā paša ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja.

(3) Ja patērētāja pieteikums neatbilst šā likuma 26.[22] panta prasībām vai tam nav pievienoti visi nepieciešamie dokumenti, patērētāju informē par pieteikuma trūkumiem un nosaka termiņu to novēršanai. Ja noteiktajā termiņā trūkumi netiek novērsti, patērētāju informē par to, ka dalība patērētāju kolektīvajā prasībā tiek atteikta.

(4) Ja patērētāja dalība patērētāju kolektīvajā prasībā tiek apstiprināta, kvalificētā institūcija informē patērētāju par reģistrācijas maksas samaksāšanas kārtību, ja tāda maksa konkrētajā patērētāju kolektīvajā prasībā paredzēta.

(5) Ja patērētājs noteiktā termiņā nav samaksājis reģistrācijas maksu dalībai patērētāju kolektīvajā prasībā, kvalificētā institūcija patērētāju informē par to, ka dalība minētajā prasībā tiek atteikta.
(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[24] pants. Brīdināšana par kvalificētās institūcijas vēršanos tiesā un izlīgums

(1) Pēc patērētāju pieteikumu apkopošanas kvalificētā institūcija vēršas pie ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja ar prasību par pārkāpuma pārtraukšanu un patērētājiem nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu vai ar prasību par patērētājiem nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu un brīdina par vēršanos tiesā ar patērētāju kolektīvo prasību, ja attiecīgās prasības netiks izpildītas.

(2) Kvalificētā institūcija un ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs var vienoties par izlīguma noslēgšanu un tā noteikumiem. Šādi izlīgumi ir saistoši ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam un attiecīgajiem individuālajiem patērētājiem, kuri noslēgs izlīgumu. Izlīgumā iekļauj vismaz šādu informāciju:

1) patērētāju grupas aprakstu;

2) patērētāju vārdu, uzvārdu un personas kodu, ja iespējams;

3) pušu pienākumus;

4) termiņu, kādā pēc informācijas publicēšanas patērētājiem būs iespēja pievienoties izlīgumam un saņemt kaitējuma atlīdzinājumu atbilstoši izlīguma noteikumiem. Lai pievienotos piedāvātajam izlīguma projektam, patērētājam atbilstoši šā likuma 26.[22] pantā noteiktajai kārtībai jāiesniedz pieteikums par dalību patērētāju kolektīvajā prasībā, kura pamatotība tiks izvērtēta;

5) publikācijas par izlīguma saturu, tā izplatīšanas kārtību un termiņu;

6) izlīguma pārskatīšanas kārtību, ja pārkāpuma dēļ patērētājiem rodas iepriekš neparedzami zaudējumi;

7) konfidencialitātes noteikumus attiecībā uz sagatavotajiem dokumentiem, saziņu un paziņojumiem, kas saņemti izlīguma sagatavošanas un izpildes nolūkā un procesā.

(3) Izdevumus par izlīguma satura publicēšanu sedz ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs.

(4) Kvalificētā institūcija tos patērētājus, kuri apstiprināti patērētāju kolektīvajā prasībā, laikus un ar piemērotiem līdzekļiem informē par vēršanos pie ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja, kā arī par šādas prasības virzību, piedāvātajiem izlīgumiem un to noslēgšanas kārtību.

(5) Ja kvalificētās institūcijas norādītajā termiņā, kas nedrīkst būt īsāks par 14 dienām, ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs šā panta pirmajā daļā minēto prasību neizpilda pilnā apmērā vai nav panākta cita vienošanās, kvalificētā institūcija ir tiesīga celt patērētāju kolektīvo prasību tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[25] pants. Kvalificētās institūcijas tiesības vērsties tiesā

(1) Atbilstoši šā likuma 26.[24] panta piektajai daļai kvalificētā institūcija var vērsties tiesā, ja:

1) patērētāju kolektīvajā prasībā ir apstiprināti vismaz pieci patērētāji;

2) patērētāju prasījumi ir vērsti pret vienu un to pašu atbildētāju vai atbildētājiem;

3) patērētāju prasījumu pamatā ir vienādi vai līdzīgi faktiskie un tiesiskie apstākļi.

(2) Kvalificētā institūcija, vēršoties tiesā ar patērētāju kolektīvo prasību, papildus kaitējuma atlīdzinājumam var lūgt tiesu spriedumā noteikt vienu vai vairākus šādus pienākumus ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam:

1) nekavējoties vai noteiktā termiņā izbeigt pārkāpumu;

2) informēt citus no attiecīgā pārkāpuma cietušos patērētājus par galīgo tiesas nolēmumu un par jebkādiem apstiprinātajiem izlīgumiem un patērētāju tiesībām prasīt kaitējuma atlīdzināšanu, tajā skaitā, ja nepieciešams, publicējot informāciju lietas apstākļiem atbilstošā saziņas līdzeklī. Lūgumā norāda konkrētu termiņu un veidu, kādā informācija izplatāma.

(3) Patērētājiem nav pienākuma segt tiesvedības izmaksas saistībā ar patērētāju kolektīvo prasību, pamatojoties uz to, ka kvalificētā institūcija ir prasītājs patērētāju kolektīvajā prasībā.

(4) Ja konkrētu patērētāju tīšas rīcības vai nolaidības dēļ ir radušās konkrētas tiesvedības izmaksas saistībā ar patērētāju kolektīvo prasību, kvalificētā institūcija regresa kārtībā var prasīt zaudējumu atlīdzību no šiem patērētājiem.

(5) Ja tiesvedības laikā vai līdz sprieduma izpildes brīdim kvalificētā institūcija, kas cēlusi patērētāju kolektīvo prasību, zaudē savu statusu, tās tiesību pārņēmēja var būt cita kvalificētā institūcija.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[26] pants. Principi patērētāju grupas prasījumu sadalīšanai apakšgrupās

Lai atvieglotu patērētāju kolektīvās prasības izskatīšanu tiesā, kvalificētā institūcija prasības pieteikumā var sadalīt patērētāju grupas prasījumus apakšgrupās pēc apakšgrupu vienojošām pazīmēm. Apakšgrupu aprakstu norāda prasības pieteikumā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[27] pants. Paziņošana par patērētāju pieteikšanos patērētāju kolektīvās prasības lietā

(1) Kvalificētā institūcija, saņemot tiesneša lēmumu par atkārtotas patērētāju pieteikšanās izsludināšanu, publicē informāciju, ar kuru aicina patērētājus noteiktā termiņā pieteikties dalībai patērētāju kolektīvajā prasībā. Kvalificētā institūcija minēto informāciju paziņo Patērētāju tiesību aizsardzības centram, un Patērētāju tiesību aizsardzības centrs to ievieto savā tīmekļvietnē un sociālajos tīklos.

(2) Kvalificētā institūcija šā panta pirmajā daļā minētajā aicinājumā norāda šā likuma 26.[21] panta otrajā daļā minēto informāciju, kā arī citu informāciju saistībā ar konkrēto civillietu un tās ierosināšanu tiesā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[28] pants. Informēšana par patērētāju kolektīvo prasību un izlīgumiem

(1) Kvalificētā institūcija tiem patērētājiem, uz kuriem attiecas uzsāktā patērētāju kolektīvā prasība, laikus un ar piemērotiem līdzekļiem sniedz informāciju par minētās prasības virzību un piedāvātajiem izlīgumiem.

(2) Kvalificētā institūcija informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par izlīgumiem un galīgo tiesas nolēmumu.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[29] pants. Izstāšanās no patērētāju kolektīvās prasības

(1) Ja patērētājs nepiekrīt kvalificētās institūcijas un ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvātajam izlīgumam, patērētājs ir tiesīgs izstāties no patērētāju kolektīvās prasības, iesniedzot attiecīgu parakstītu iesniegumu kvalificētajai institūcijai. Šādā gadījumā patērētājs netiek iekļauts izlīgumā.

(2) Ja patērētājs izstājas no patērētāju kolektīvās prasības, reģistrācijas maksa netiek atmaksāta.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[30] pants. Noilgums par patērētāju kolektīvo interešu pārkāpumiem

Brīdī, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs no kvalificētās institūcijas saņem brīdinājumu par vēršanos tiesā ar patērētāju kolektīvo prasību tādā gadījumā, ja konkrētās prasības netiks izpildītas, vai brīdī, kad uzraudzības un kontroles iestādē tiek saņemts kvalificētās institūcijas iesniegums par patērētāju tiesību pārkāpuma novēršanu, tiek pārtraukts noilgums attiecībā uz tiem patērētājiem, kurus skar vai varētu skart konkrētais pārkāpums.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[31] pants. Patērētāju kolektīvo prasību finansēšana

(1) Kvalificētajai institūcijai ir pienākums nodrošināt, ka:

1) kvalificēto institūciju lēmumus saistībā ar patērētāju kolektīvo prasību, tajā skaitā lēmumus par izlīgumiem, trešā persona nepamatoti neietekmē tādā veidā, kas kaitētu to patērētāju kolektīvajām interesēm, uz kuriem attiecas minētā prasība;

2) patērētāju kolektīvā prasība netiek celta pret atbildētāju, kas ir finansētāja konkurents, vai pret atbildētāju, no kura finansētājs ir atkarīgs.

(2) Kvalificētajai institūcijai ir pienākums atklāt tiesai un Patērētāju tiesību aizsardzības centram finanšu pārskatu, kurā norādīti patērētāju kolektīvās prasības atbalstam izmantoto līdzekļu avoti, ja tiesai vai Patērētāju tiesību aizsardzības centram rodas pamatotas šaubas par šā panta pirmajā daļā minēto nosacījumu ievērošanu.

(3) Atbilstoši šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem nosacījumiem tiesai un Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir tiesības pieprasīt, lai kvalificētā institūcija atsaka konkrētu finansējumu vai attiecībā uz to veic izmaiņas un, ja nepieciešams, noraidīt kvalificētās institūcijas statusu konkrētā patērētāju kolektīvajā prasībā. Ja konkrētajā patērētāju kolektīvajā prasībā kvalificētās institūcijas statuss tiek noraidīts, šis noraidījums neietekmē to patērētāju tiesības, uz kuriem attiecas minētā prasība.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[32] pants. Ar patērētāju kolektīvo prasību saistītie izdevumi

Izdevumi par darbību patērētāju kolektīvās prasības ietvaros Latvijas kvalificētajām institūcijām var tikt segti no Patērētāju tiesību aizsardzības centram kārtējā gadā šim mērķim piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nosacījumus finansējuma piešķiršanai saistībā ar patērētāju kolektīvo prasību sagatavošanu, virzīšanu ārpustiesas procesā, iesniegšanu tiesā, tiesvedību un piespriesto summu sadali, kā arī šā finansējuma izlietošanas uzraudzības kārtību nosaka Ministru kabinets.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[33] pants. Ar patērētāju kolektīvo prasību saistīto izdevumu atlīdzināšana

(1) Kvalificētajai institūcijai tiesvedības laikā, kamēr nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības, ir tiesības lūgt tiesu ar galīgo nolēmumu uzlikt ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam pienākumu atlīdzināt izdevumus, kas kvalificētajai institūcijai radušies saistībā ar kolektīvo prasību, — izdevumus par patērētāju informēšanu konkrētās kolektīvās prasības celšanas un lietas vešanas procesā.

(2) Ar patērētāju kolektīvo prasību saistītie izdevumi ir samērīgi un objektīvi pamatoti. Par samērīgiem uzskatāmi ar patērētāju kolektīvo prasību saistītie izdevumi, kas atbilst Ministru kabineta noteiktam pieļaujamam ar patērētāju kolektīvo prasību saistīto izdevumu apmēram (izņemot tos izdevumus, kurus Ministru kabinets atzinis par neatlīdzināmiem).

(3) Ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam tiesvedības laikā, līdz tiesa pabeidz lietas izskatīšanu pēc būtības, ir tiesības lūgt tiesu ar galīgo nolēmumu uzlikt kvalificētajai institūcijai pienākumu atlīdzināt izdevumus, kas ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam radušies saistībā ar patērētāju informēšanu, kas tam uzlikta par pienākumu ar tiesas lēmumu.

(4) Ar patērētāju kolektīvo prasību saistīto izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumus, kuri nav atlīdzināmi, nosaka Ministru kabinets.

(5) Ja kvalificētā institūcija finansējumu kolektīvās prasības celšanai ir saņēmusi no Patērētāju tiesību aizsardzības centra, tā līdzekļus, ko ir atguvusi tiesvedības laikā atbilstoši šā panta pirmajai daļai, atmaksā finansējuma piešķīrējam — Patērētāju tiesību aizsardzības centram.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

26.[34] pants. Piedzīto summu izmaksa

(1) Kvalificētā institūcija izmaksā patērētājiem patērētāju kolektīvajā prasībā piedzītās naudas summas. Ja ar piedzīto summu nepietiek, lai apmierinātu visus patērētāju prasījumus, šī summa izmaksājama starp patērētājiem proporcionāli.

(2) Ja patērētājs nav iesniedzis sava norēķinu konta informāciju un kvalificētajai institūcijai nav iespēju piedzīto naudu patērētājam izmaksāt, attiecīgā piedzītā summa paliek kvalificētās institūcijas budžetā.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

VII nodaļa
Patērētāja prasījumi

(Nodaļas nosaukums 24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Nodaļas nosaukuma jaunā redakcija stājas spēkā 13.06.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

27. pants. Patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu

(1) Patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem divu gadu laikā no preces, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegādes vai pakalpojuma saņemšanas dienas. Patērētājs iesniedz prasījuma pieteikumu pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vismaz divu mēnešu laikā no dienas, kad atklājis preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem. Par preces piegādes dienu uzskatāma diena, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nodevis un patērētājs pieņēmis attiecīgo preci.

(2) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs precei ir devis komercgarantiju, pēc šā panta pirmajā daļā minētā termiņa beigām patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu visā atlikušajā komercgarantijas termiņa laikā saskaņā ar komercgarantijas dokumentā norādītajiem nosacījumiem. Patērētāja pieteikto prasījumu izskata atbilstoši komercgarantijas dokumentā norādītajiem nosacījumiem.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

28.pants. Patērētāja tiesības, ja viņam pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece

(1) Patērētājs, kuram pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece, ir tiesīgs pieprasīt, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs veic vienu no šādām darbībām:

1) novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem;

2) apmaina preci pret tādu, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem;

3) attiecīgi samazina preces cenu;

4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu.

(2) Vispirms patērētājs ir tiesīgs izvēlēties, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bez atlīdzības novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai bez atlīdzības apmaina preci pret tādu, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem, izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams vai ir nesamērīgi.

(3) Preces neatbilstības novēršana vai apmaiņa uzskatāma par nesamērīgu, ja tā rada pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izmaksas, kas nav samērīgas ar citu šā panta otrajā daļā minēto alternatīvo līdzekli, ņemot vērā:

1) preces vērtību bez neatbilstības;

2) neatbilstības nozīmību;

3) to, vai alternatīvā līdzekļa izmantošana nerada patērētājam būtiskas neērtības.

(3^1) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs var atteikties novērst preces neatbilstību līguma noteikumiem vai veikt preces apmaiņu, ja tas nav iespējams vai radītu pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izmaksas, kas nav samērīgas, ņemot vērā preces vērtību bez neatbilstības un neatbilstības nozīmību.

(4) Prece apmaināma vai tās neatbilstība līguma noteikumiem novēršama bez atlīdzības (tajā skaitā bez preces nosūtīšanas, darba, materiālu un citu izmaksu atlīdzināšanas) un saprātīgā termiņā, neradot neērtības patērētājam un ņemot vērā preces raksturu, kā arī paredzamo tās lietošanas nolūku. Patērētāja pienākums ir nodot preci pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam neatbilstību novēršanai vai apmaiņai.

(5) Patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs samērīgi samazina preces cenu vai atceļ līgumu un atmaksā par preci samaksāto naudas summu, ja:

1) pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saprātīgā termiņā nav novērsis preces neatbilstību līguma noteikumiem vai nav preci apmainījis pret līguma noteikumiem atbilstošu, nav ievērojis šā panta devīto un vienpadsmito daļu vai atteicies to darīt;

2) neraugoties uz pārdevēja centieniem, preču atbilstība joprojām nav nodrošināta;

3) neatbilstība ir tik nozīmīga, ka tā attaisno tūlītēju cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu;

4) pārdevējs ir paziņojis vai no apstākļiem ir skaidri redzams, ka pārdevējs nenovērsīs preču neatbilstību vai nenodrošinās to apmaiņu saprātīgā termiņā vai neradot būtiskas neērtības patērētājam.

(5^1) Cenas samazinājums ir proporcionāls preču vērtības samazinājumam salīdzinājumā ar vērtību, kāda precēm būtu atbilstības gadījumā. Samazinot cenu vai atceļot līgumu un atmaksājot patērētājam par preci samaksāto naudas summu, var tikt ņemts vērā preces nolietojums vai labums, kādu patērētājs guvis, lietojot preci, un par kādu līgumslēdzējas puses ir vienojušās.

(6) Ja preces neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas preci izmantot, patērētājs nevar prasīt, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atceļ līgumu un atmaksā par preci samaksāto naudas summu. Preces neatbilstība līguma noteikumiem uzskatāma par maznozīmīgu, ja tā būtiski nepazemina preces pamatfunkciju izpildes kvalitāti vai lietošanas īpašības un to var novērst, neradot vizuāli konstatējamas izmaiņas preces ārējā izskatā. Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pierādīt, ka preces neatbilstība ir maznozīmīga.

(6^1) Patērētājs ir tiesīgs prasīt līguma atcelšanu, par to paziņojot pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam.

(6^2) Ja konstatēta neatbilstība tikai attiecībā uz kādu no precēm, kas piegādātas saskaņā ar līgumu, un ir pamats prasīt līguma atcelšanu atbilstoši šim pantam, patērētājs ir tiesīgs prasīt līguma atcelšanu vai nu tikai attiecībā uz neatbilstošajām precēm, vai arī attiecībā uz jebkurām citām precēm, kuras viņš ir iegādājies kopā ar neatbilstošajām precēm, ja nevar pamatoti gaidīt, ka patērētājs paturēs tikai atbilstošās preces.

(6^3) Ja patērētājs ir pieprasījis, lai līgums tiktu atcelts, patērētājs uz pārdevēja rēķina atdod pārdevējam preces un pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atmaksā patērētājam par precēm samaksāto naudas summu brīdī, kad tiek saņemtas preces vai kad patērētājs ir iesniedzis pierādījumu tam, ka preces ir nosūtītas atpakaļ.

(7) Ja preces nepareiza vai nekvalitatīva uzstādīšana ir kļuvusi par iemeslu preces neatbilstībai līguma noteikumiem, bet preci uzstādījis pārdevējs vai trešā persona saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar pārdevēju, kā arī tad, ja preci uzstādījis patērētājs saskaņā ar nepareizu (neprecīzu) vai valsts valodā netulkotu lietošanas pamācību, prece uzskatāma par neatbilstošu līguma noteikumiem un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt no pārdevēja šajā pantā paredzēto prasību izpildi.

(8) Šā panta pirmajā daļā minēto tiesību izmantošana neizslēdz patērētāja tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību vai līgumsoda samaksu.

(9) Preces, kas neatbilst līguma noteikumiem, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs uz sava rēķina nogādā trūkumu novēršanai vai apmaiņai. Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atsakās nogādāt preci, patērētājs ir tiesīgs nogādāt preci pats vai ar trešās personas palīdzību, bet uz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja rēķina.

(10) Ja preci nogādā patērētājs, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam triju darbdienu laikā pēc izdevumus apliecinoša dokumenta saņemšanas jāatlīdzina izdevumi, kas patērētājam radušies sakarā ar preces nogādāšanu.

(11) Ja preču neatbilstības novēršanai vai apmaiņai nepieciešama tādu preču noņemšana, kuras, pirms atklājās neatbilstība, tika uzstādītas atbilstoši to veidam un mērķim, kādam tās paredzētas, pienākums novērst preces neatbilstību vai veikt preces apmaiņu ietver arī neatbilstošo preču noņemšanu un atbilstošu preču uzstādīšanu vai ar preču noņemšanu un uzstādīšanu saistīto izmaksu segšanu.

(12) Patērētājam ir tiesības aizturēt jebkādu vēl nesamaksāto maksājumu līdz brīdim, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir izpildījis savus pienākumus saskaņā ar šo pantu. Ja patērētājs izvēlas aizturēt maksājumu, viņš par to paziņo pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam rakstveidā bez nepamatotas kavēšanās. Pārdevēja pienākumu izpilde tiek uzskatīta par pabeigtu ar brīdi, kad pārdevējs ir paziņojis patērētājam par preču atbilstības panākšanu un patērētājs ir pieņēmis preces kā atbilstošas.

(13) Patērētājam nav jāmaksā par nomainīto preču normālu lietošanu laikposmā pirms to nomaiņas.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

29.pants. Patērētāja tiesības, ja sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums

(1) Patērētājs, kuram sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums, vispirms ir tiesīgs pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs bez atlīdzības novērš sniegtā pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem. Ja tas nav iespējams, patērētājs ir tiesīgs prasīt, lai pakalpojuma sniedzējs attiecīgi samazina pakalpojuma cenu vai atmaksā par pakalpojumu samaksāto naudas summu. Samazinot cenu vai atceļot līgumu un atmaksājot patērētājam par pakalpojumu samaksāto naudas summu, var tikt ņemts vērā labums, ko patērētājs guvis, izmantojot pakalpojumu, un par ko līgumslēdzējas puses ir vienojušās.

(2) Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir izpildīt tādu šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu, kas ir atbilstošs un samērīgs, ņemot vērā pakalpojuma un tā neatbilstības raksturu, kā arī neradot neērtības patērētājam.

(3) Šā panta pirmajā daļā minēto tiesību izmantošana neizslēdz patērētāja tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību vai līgumsoda samaksu.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 23.punktu)

29.[1] pants. Patērētāja tiesības neatbilstoša digitālā satura vai digitālā pakalpojuma gadījumā

(1) Patērētājs, kuram piegādāts līguma noteikumiem neatbilstošs digitālais saturs vai digitālais pakalpojums, ir tiesīgs pieprasīt, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs veic vienu no šādām darbībām:

1) novērš digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību;

2) samērīgi samazina cenu;

3) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu samaksāto naudas summu.

(2) Patērētājs ir tiesīgs pieprasīt digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstības novēršanu, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams vai pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam tas radītu izmaksas, kas būtu nesamērīgas, ņemot vērā visus apstākļus konkrētajā gadījumā, tai skaitā digitālā satura vai digitālā pakalpojuma vērtību, kāda tā būtu, ja nepastāvētu neatbilstība, un neatbilstības nozīmību.

(3) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bez atlīdzības un neradot būtiskas neērtības patērētājam novērš digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību saprātīgā termiņā, sākot no brīža, kad patērētājs ir informējis pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju par neatbilstību, ņemot vērā digitālā satura vai digitālā pakalpojuma raksturu un mērķi, kādam patērētājs digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu ir iegādājies.

(4) Patērētājam ir tiesības vai nu uz cenas proporcionālu samazinājumu saskaņā ar šā panta piekto daļu, ja digitālais saturs vai digitālais pakalpojums tika iegādāts par maksu, vai uz līguma atcelšanu saskaņā ar šā panta sesto daļu šādos gadījumos:

1) digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstības novēršana ir neiespējama vai nesamērīga saskaņā ar šā panta otro daļu;

2) pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav nodrošinājis digitālā satura vai digitālā pakalpojuma atbilstību saskaņā ar šā panta trešo daļu;

3) kaut arī pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir mēģinājis novērst digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību, tā pastāv;

4) neatbilstība ir tik nozīmīga, ka tā attaisno tūlītēju cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu;

5) pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir paziņojis vai no apstākļiem skaidri izriet, ka pārdevējs saprātīgā termiņā vai neradot būtiskas neērtības patērētājam nenovērsīs digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstību.

(5) Cenas samazinājums ir proporcionāls patērētājam piegādātā digitālā satura vai digitālā pakalpojuma vērtības samazinājumam salīdzinājumā ar vērtību, kāda digitālajam saturam vai digitālajam pakalpojumam būtu, ja tas atbilstu līguma noteikumiem. Ja līgumā ir paredzēts, ka digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu piegādā noteiktā laikposmā par maksu, cenas samazinājumu piemēro laikposmam, kurā digitālais saturs vai digitālais pakalpojums nav bijis atbilstošs.

(6) Ja digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu piegādā par maksu, patērētājs ir tiesīgs prasīt līguma atcelšanu tikai tad, ja neatbilstība ir nozīmīga. Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums pierādīt, ka neatbilstība ir maznozīmīga.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

30.pants. Patērētāja tiesības, ja preci nepiegādā vai pakalpojumu nesniedz noteiktā termiņā

(1) Ja līgumslēdzējas puses nav vienojušās citādi, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs piegādā preci, nododot to patērētāja valdījumā bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc līguma noslēgšanas.

(2) Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav izpildījis pienākumu piegādāt preci noteiktajā termiņā, par kuru ir bijusi vienošanās ar patērētāju, vai šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā, patērētājs pieprasa, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs piegādā preci apstākļiem atbilstošā papildu termiņā. Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs papildu termiņā preci nepiegādā, patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma.

(3) Šā panta otro daļu nepiemēro, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atteicies piegādāt preci vai preces piegāde termiņā, par kuru ir bijusi līgumslēdzēju pušu vienošanās, ir būtiska, ņemot vērā līguma noslēgšanas apstākļus, vai ja patērētājs pirms līguma noslēgšanas ir informējis pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, ka preces piegāde līdz konkrētam datumam vai konkrētā datumā ir būtiska. Šādā gadījumā, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav piegādājis preci termiņā, par kuru ir bijusi vienošanās ar patērētāju, vai termiņā, kas noteikts šā panta pirmajā daļā, patērētājs ir tiesīgs nekavējoties vienpusēji atkāpties no līguma.

(4) Ja līgumslēdzējas puses nav vienojušās citādi, pakalpojuma sniedzējs sniedz pakalpojumu saprātīgā termiņā, ņemot vērā pakalpojuma raksturu un apjomu.

(5) Ja pakalpojuma sniedzējs nav izpildījis pienākumu sniegt pakalpojumu noteiktajā termiņā, par kuru ir bijusi vienošanās ar patērētāju, vai šā panta ceturtajā daļā noteiktajā termiņā vai sniedz pakalpojumu tikai daļēji, patērētājs pieprasa, lai pakalpojuma sniedzējs sniedz pakalpojumu apstākļiem atbilstošā papildu termiņā. Ja pakalpojuma sniedzējs papildu termiņā pakalpojumu nesniedz, patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma.

(6) Šā panta piekto daļu nepiemēro, ja pakalpojuma sniedzējs ir atteicies sniegt pakalpojumu vai pakalpojuma sniegšana termiņā, par kuru bijusi līgumslēdzēju pušu vienošanās, ir būtiska, ņemot vērā līguma noslēgšanas apstākļus, vai ja patērētājs pirms līguma noslēgšanas ir informējis pakalpojuma sniedzēju, ka pakalpojuma sniegšana līdz konkrētam datumam vai konkrētā datumā ir būtiska. Šādā gadījumā, ja pakalpojuma sniedzējs nav sniedzis pakalpojumu termiņā, par kuru ir bijusi vienošanās ar patērētāju, vai termiņā, kas noteikts šā panta ceturtajā daļā, patērētājs ir tiesīgs nekavējoties vienpusēji atkāpties no līguma.

(7) Ja patērētājs vienpusēji atkāpjas no līguma saskaņā ar šajā pantā noteikto, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā atmaksā patērētājam visas saskaņā ar līgumu patērētāja samaksātās naudas summas.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

30.[1] pants. Preces piegādes riska pāreja

(1) Piegādājot preci patērētājam, preces zuduma vai bojājuma risks pāriet patērētājam ar brīdi, kad patērētājs vai viņa pārstāvis ir ieguvis preci valdījumā.

(2) Ja patērētājs izvēlējies preces piegādi uzdot pārvadātājam un šo iespēju nav piedāvājis pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, preces zuduma vai bojājuma risks pāriet patērētājam ar brīdi, kad prece ir nodota pārvadātājam. Šādā gadījumā patērētājs ir tiesīgs Civillikumā noteiktajā kārtībā vērsties ar prasību pret pārvadātāju.

(3) Šo pantu nepiemēro līgumiem par ūdens, gāzes vai elektrības piegādi, izņemot gadījumus, kad ūdeni, gāzi vai elektrību pārdod ierobežotā tilpumā vai noteiktā daudzumā, kā arī līgumiem par centralizētu siltumapgādi un līgumiem par tāda digitālā satura piegādi, kas netiek sniegts materiālajā datu nesējā.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Pants stājas spēkā 13.06.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

30.[2] pants. Patērētāja tiesības digitālā satura vai digitālā pakalpojuma nepiegādāšanas gadījumā

(1) Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav piegādājis digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu saskaņā ar šo

likumu, patērētājam ir tiesības prasīt pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam piegādāt digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu. Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pēc patērētāja pieprasījuma nepiegādā digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu bez nepamatotas kavēšanās vai papildu laikposmā, par ko puses ir skaidri vienojušās, patērētājs ir tiesīgs prasīt līguma atcelšanu.

(2) Šā panta pirmo daļu nepiemēro un patērētājam ir tiesības bez nepamatotas kavēšanās vienpusēji atkāpties no līguma, ja:

1) pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir paziņojis vai no apstākļiem skaidri izriet, ka pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu nepiegādās;

2) patērētājs un pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir vienojušies vai no apstākļiem līguma slēgšanas brīdī skaidri izriet, ka patērētājam ir būtisks konkrēts piegādes brīdis un pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu šajā brīdī vai līdz tam nepiegādā.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

30.[3] pants. Patērētāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākumi digitālā satura vai digitālā pakalpojuma cenas samazināšanas un līguma atcelšanas gadījumā

(1) Patērētājs ir tiesīgs prasīt līguma atcelšanu, par to paziņojot pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam.

(2) Pēc līguma atcelšanas patērētājs neizmanto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu un nedod šādu iespēju trešām personām.

(3) Ja digitālais saturs tika piegādāts materiālajā informācijas nesējā, patērētājs pēc pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pieprasījuma uz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja rēķina bez nepamatotas kavēšanās atdod materiālo informācijas nesēju pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam. Ja pārdevējs nolemj prasīt atdot materiālo informācijas nesēju, pārdevējs par to informē patērētāju 14 dienu laikā no dienas, kad patērētājs informēja par lēmumu atcelt līgumu.

(4) Patērētājam nav pienākuma maksāt par digitālā satura vai digitālā pakalpojuma lietošanu par laikposmu pirms līguma atcelšanas, kad digitālais saturs vai digitālais pakalpojums nav bijis atbilstošs.

(5) Atceļot līgumu, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atmaksā patērētājam visas summas, kas ir samaksātas saskaņā ar līgumu. Ja līgumā ir paredzēts, ka digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu piegādā par maksu un kādā laikposmā pirms līguma atcelšanas digitālais saturs vai digitālais pakalpojums ir bijis atbilstošs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atmaksā patērētājam tikai to samaksātās cenas proporcionālo daļu, kas atbilst laikposmam, kurā digitālais saturs vai digitālais pakalpojums nav bijis atbilstošs, un summu, kuru patērētājs samaksājis avansā par jebkuru līguma laikposmu, kas būtu atlicis, ja līgums netiktu atcelts.

(6) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs neizmanto jebkādu saturu, kas nav personas dati un ko patērētājs ir sniedzis vai radījis, izmantojot pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, izņemot saturu:

1) kuram nav lietojuma bez saistības ar pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu;

2) kurš attiecas tikai uz patērētāja darbību, lietojot pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu;

3) kuru pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir apkopojis ar citiem datiem un kurš nav atdalāms vai ir atdalāms tikai ar nesamērīgām pūlēm;

4) kuru kopīgi radījis patērētājs un citi patērētāji, ja citi patērētāji var turpināt izmantot šo saturu.

(7) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pēc patērētāja pieprasījuma dara patērētājam pieejamu jebkādu saturu, kas nav personas dati un ko patērētājs ir sniedzis vai radījis, izmantojot pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piegādāto digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, izņemot šā panta sestās daļas 1., 2. un 3. punktā minētos gadījumus. Patērētājs ir tiesīgs izgūt minēto digitālo saturu bez maksas, bez pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja radītiem šķēršļiem, saprātīgā termiņā un plaši izmantotā mašīnlasāmā formātā.

(8) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs liegt patērētājam izmantot digitālo saturu vai digitālo

pakalpojumu, tai skaitā liedzot patērētājam piekļuvi digitālajam saturam vai digitālajam pakalpojumam vai atspējojot patērētāja lietotāja kontu, izņemot šā panta septītajā daļā minēto.

(9) Cenas samazinājuma vai līguma atcelšanas gadījumā pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atmaksā naudas summas, kas pienākas patērētājam, bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā no dienas, kad patērētājs informēja pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju par lēmumu izmantot savas tiesības samazināt cenu vai atcelt līgumu.

(10) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs naudas summas atmaksā, izmantojot tāda paša veida maksāšanas līdzekli, kādu izmantoja patērētājs, maksājot par digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu, izņemot gadījumu, kad patērētājs skaidri piekritis citam maksāšanas līdzeklim un patērētājam par šāda atmaksas līdzekļa izmantošanu nekas nav jāmaksā.

(11) Pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav tiesīgs piemērot nekāda veida maksu par naudas atmaksu patērētājam.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

31.pants. Patērētāja prasījumi saistībā ar patērētāja kreditēšanu preču vai pakalpojumu iegādei

(1) Patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no patērētāja kreditēšanas līguma, ja viņš izmanto šā likuma 12.pantā paredzētās atteikuma tiesības un samaksa par preci vai pakalpojumu daļēji vai pilnībā veicama, izmantojot patērētāja kreditēšanas līgumu. Šādā gadījumā kredīta devējs nevar prasīt, lai patērētājs maksā līgumsodu vai atlīdzina zaudējumus sakarā ar patērētāja kreditēšanas līguma atcelšanu.

(2) Lai atkāptos no patērētāja kreditēšanas līguma saskaņā ar šā panta pirmās daļas noteikumiem, patērētājs rakstveidā paziņo kredīta devējam par to, ka viņš izmanto tiesības atteikties no līguma par preces vai pakalpojuma iegādi, un par attiecīgās preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, izpildot šā likuma 12.panta piektajā daļā noteikto pienākumu, un pievieno paziņojumam pierādījumus par preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu. Patērētāja kreditēšanas līgums tiek izbeigts dienā, kad kredīta devējs saņēmis iepriekš minēto patērētāja paziņojumu un pierādījumus par preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu.

(3) Izbeidzot patērētāja kreditēšanas līgumu, attiecīgi pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, kredīta devējs un patērētājs nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no patērētāja kreditēšanas līguma izbeigšanas dienas, atmaksā saskaņā ar līgumu saņemtās naudas summas. Patērētāja pienākums ir maksāt procentus un citus maksājumus tikai par laikposmu līdz patērētāja kreditēšanas līguma izbeigšanas dienai.

(4) Ja patērētājam ir tiesības izmantot šā likuma 28.panta pirmās daļas 4.punktā, 29.panta pirmajā daļā un 30.panta otrajā un piektajā daļā minētās tiesības atprasīt par preci vai pakalpojumu samaksāto naudas summu, bet viņš, veicot normatīvajos aktos noteiktās darbības, nevar panākt, lai pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs izpilda tā likumīgās prasības, patērētājam ir tiesības vērst prasījumu pret kredīta devēju sešu mēnešu laikā no preces vai pakalpojuma saņemšanas dienas vai dienas, kad patērētājam saskaņā ar līgumu bija jāsaņem prece vai pakalpojums. Kredīta devēja pienākums ir izskatīt patērētāja prasījumu 30 dienu laikā.

(5) Šā panta noteikumi piemērojami tādiem patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri paredzēti tikai tam, lai pilnībā vai daļēji finansētu līgumu par konkrētas preces piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu, ja abi minētie līgumi faktiski veido komerciālu vienību. Patērētāja kreditēšanas līgums un līgums par konkrētas preces piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu veido komerciālu vienību šādos gadījumos:

1) patērētājam kredītu piešķir preces pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs;

2) patērētājam kredītu piešķir trešā persona, un kredīta devējs izmanto pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus saistībā ar kreditēšanas līguma noslēgšanu vai sagatavošanu;

3) patērētājam kredītu piešķir trešā persona, un konkrētā prece vai konkrētais pakalpojums ir skaidri norādīts kreditēšanas līgumā.

(6) Šā panta noteikumi nav piemērojami šā likuma $12.^{1}$ panta astotās daļas 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. un 14.punktā minētajiem patērētāja kreditēšanas līgumiem.

(7) Ja ar patērētāju noslēgts tāds nomas vai līzinga līgums, kurā nav paredzētas patērētāja saistības iegādāties līguma objektu un šādas saistības nav paredzētas arī citos noslēgtajos līgumos, patērētājs šā likuma 30.panta otrajā daļā minētajā gadījumā attiecībā uz līzinga objektu ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no nomas vai līzinga līguma.

Izbeidzot patērētāja nomas vai līzinga līgumu, attiecīgi pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs un kredīta devējs nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no patērētāja nomas vai līzinga līguma izbeigšanas dienas, atmaksā saskaņā ar līgumu saņemtās naudas summas.

(28.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014. un 21.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

31.[1] pants. Patērētāja tiesības, ja prettiesiski izmantota viņa maksājumu karte

(Izslēgts ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

31.[2] pants. Papildu maksājumi

(1) Ja saistībā ar noslēgto līgumu pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs kā iespējamo līdzekli saziņai ar to nodrošina patērētājam tālruņa līniju, patērētājam nav pienākuma par saziņu ar pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju maksāt vairāk par noteikto tālruņa sakaru izmantošanas pamata tarifu.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktais neliedz elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem prasīt maksu par tālruņa sakaru izmantošanu.

(3) Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir aizliegts norēķinos par piedāvāto preci vai pakalpojumu prasīt no patērētāja par maksājumu līdzekļa izmantošanu tādu maksu, kuras apmērs pārsniedz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja izdevumus saistībā ar attiecīgā maksājumu līdzekļa izmantošanu, izņemot gadījumus, kad maksājuma saņēmējam ir aizliegts pieprasīt no maksātāja maksu par konkrētā maksājuma instrumenta izmantošanu.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.06.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

32.pants. Zaudējuma atlīdzības noteikšana

Patērētāju prasības par zaudējuma atlīdzību un līgumsoda piedziņu risināmas tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, ņemot vērā, ka patērētājam nav speciālu zināšanu par iegādātās preces vai saņemtā pakalpojuma īpašībām un raksturojumu.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 13.06.2014. Sk. pārejas noteikumu 22.punktu)

33.pants. Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja atbildība

(1) Par šajā likumā un citos patērētāju tiesību aizsardzības normatīvajos aktos noteikto patērētāju tiesību pārkāpumiem iestājas civiltiesiskā, administratīvā vai krimināla atbildība.

(2) Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, kas atlīdzinājis patērētājam nodarīto zaudējumu vai atmaksājis par preci, pakalpojumu, digitālo saturu vai digitālo pakalpojumu samaksāto naudas summu, ir regresa prasījuma tiesības pret personu, no kuras iegādāta prece vai materiāli.

(3) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs vienojas ar trešo personu par preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma trūkumu novēršanu, tad šāda vienošanās neatbrīvo ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju no tiešās atbildības pret patērētāju.

(4) Ja preces, pakalpojuma, digitālā satura vai digitālā pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem radusies ražotāja, pārdevēja, izplatītāja vai citas personas darbības vai bezdarbības dēļ, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs vērsties ar regresa prasību pret attiecīgajām personām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. un 17.02.2022. likumu, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

34.pants. Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbrīvošana no garantijas saistību izpildes un zaudējumu atlīdzināšanas

(Izslēgts ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2001.)

35.pants. Atbildība par preces vai pakalpojuma trūkumu nenovēršanu termiņā

Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

VIII nodaļa
Uzraudzības un kontroles iestāžu atbildība

(Nodaļa izslēgta ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

36.pants. Zaudējumu atlīdzināšana sakarā ar nepamatotu uzraudzības un kontroles iestāžu rīcību

(Izslēgts ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

IX nodaļa
Administratīvie pārkāpumi patērētāju tiesību aizsardzības, tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(Nodaļa 21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Nodaļa stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 35. punktu)

37. pants. Administratīvā atbildība patērētāju tiesību aizsardzības, tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas jomā

(1) Par samaksas par pirkumu vai pakalpojumu vai svara vai mēra nepareizu noteikšanu piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no trim līdz četrdesmit divām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām.

(2) Par to normatīvajos aktos noteikto prasību neievērošanu, kuras piemērojamas patērētāja kreditēšanai pret kustamas lietas ķīlu, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu juridiskajai personai no četrdesmit divām līdz astoņsimt sešdesmit naudas soda vienībām.

(3) Par noteikto darba laika prasību neievērošanu patērētāju kreditēšanā piemēro brīdinājumu vai naudas sodu juridiskajai personai no četrdesmit divām līdz astoņsimt sešdesmit naudas soda vienībām.

(4) Par tirdzniecību neatļautās vietās piemēro naudas sodu līdz četrdesmit divām naudas soda vienībām.

(5) Par normatīvajos aktos noteiktās rakstveida informācijas par preci, pakalpojumu, ražotāju, pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju nenodrošināšanu vai par preču laišanu tirgū, piedāvāšanu vai pārdošanu bez normatīvajos aktos noteiktā marķējuma vai ar marķējumu, kurā sniegtā informācija vai kura izpildījums neatbilst normatīvo aktu prasībām, piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām.

(6) Par tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas noteikumu pārkāpšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no trim līdz divsimt astoņdesmit naudas soda vienībām.

(7) Par preces vai pakalpojuma cenas nenorādīšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piemēro naudas sodu fiziskajai personai no trim līdz četrdesmit divām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām.

(8) Par kredīta starpnieka un kredīta starpnieka pārstāvja, kas piedāvā patērētājam kredītu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku vai kura mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu, darbību bez reģistrēšanās Kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju reģistrā piemēro naudas sodu fiziskajai personai, valdes loceklim vai pilnsabiedrības biedram no piecdesmit sešām līdz simt sešdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt divdesmit līdz sešsimt naudas soda vienībām.

(9) Par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanu bez speciālās atļaujas (licences), kuras nepieciešamību nosaka šis likums, vai par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanas turpināšanu pēc speciālās atļaujas (licences) atņemšanas vai anulēšanas piemēro naudas sodu fiziskajai personai vai valdes loceklim no piecdesmit sešām līdz četrsimt naudas soda vienībām, aizliedzot valdes loceklim ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās vai bez tā, bet juridiskajai personai — no piecsimt līdz piecpadsmit tūkstoš naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 35. punktu)

38. pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 37. panta pirmajā, otrajā, trešajā, piektajā, septītajā, astotajā un devītajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(2) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 37. panta piektajā un sestajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Veselības inspekcija.

(3) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 37. panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Valsts policija.

(4) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 37. panta pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā un sestajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic pašvaldības policija.

(5) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 37. panta sestajā daļā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic pašvaldības policija, bet administratīvā pārkāpuma lietu izskata pašvaldības administratīvā komisija vai apakškomisija.

(6) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 37. panta devītajā daļā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic arī Valsts policija vai pašvaldības policija, bet administratīvā pārkāpuma lietu izskata Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 35. punktu)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par patērētāju tiesību aizsardzību" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992, 46./47./48.nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 5.nr.).

2. Ministru kabinets triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās apstiprina Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikumu.

3. Ministru kabinets triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās izdod noteikumus, kas reglamentē:

1) šā likuma 8.pantā minētā patērētāja kreditēšanas līguma nosacījumus;

2) šā likuma 9.pantā minētā līguma, kas noslēgts ārpus uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, nosacījumus;

3) šā likuma 10.pantā minētā distances līguma nosacījumus;

4) šā likuma 11.pantā minētā līguma par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku nosacījumus.

4. Tiesības, kuras regulē šā likuma 31.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu.

5. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 9.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par līgumu, kas noslēgts ārpus uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas.

6. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 10.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par distances līgumu.

7. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 11.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par līgumu, kas reglamentē dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku.

8. Grozījumi šā likuma 27.panta pirmajā daļā, 28.panta trešajā daļā, 29.panta trešajā daļā un 31.panta otrajā daļā stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī. Līdz 2003.gada 1.janvārim patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem gada laikā pēc preces iegādes vai pakalpojuma saņemšanas.

(22.11.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2001.)

9. Ministru kabinets līdz 2002.gada 1.jūnijam izdod šā likuma 10.panta ceturtajā daļā un 27.panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(22.11.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2001.)

10. Līdz šo pārejas noteikumu 9.punktā minēto Ministru kabineta noteikumu izdošanai, bet ne ilgāk kā līdz 2002.gada 1.jūnijam ir spēkā šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) 1999.gada 24.augusta noteikumi nr.299 "Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par nepienācīgas kvalitātes preci vai pakalpojumu un veicama preces vai izgatavotās lietas ekspertīze";

2) 1999.gada 7.septembra noteikumi nr.316 "Noteikumi par distances līgumu";

3) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.29 "Mājsaimniecības veļas mazgāšanas mašīnu, veļas žāvēšanas mašīnu un kombinēto veļas mazgāšanas un žāvēšanas mašīnu marķēšanas noteikumi";

4) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.30 "Mājsaimniecības ledusskapju un saldētavu marķēšanas noteikumi";

5) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.31 "Mājsaimniecības krāšņu marķēšanas noteikumi";

6) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.32 "Mājsaimniecības trauku mazgāšanas mašīnu marķēšanas noteikumi";

7) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.33 "Mājsaimniecības spuldžu marķēšanas noteikumi".

(22.11.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2001.)

11. Šā likuma 8.panta piektā daļa stājas spēkā 2007.gada 10.jūlijā.

(17.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.06.2007.)

12. Ministru kabinets līdz 2007.gada 3.jūlijam izdod šā likuma 8.panta astotajā daļā minētos noteikumus.

(17.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.06.2007.)

13. Ministru kabinets līdz 2008.gada 1.septembrim izdod šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus, kuros paredz patērētāju kreditēšanas līgumā ietveramo informāciju, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi, kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, kā arī nosacījumus, kad patērētāja kreditēšanas līguma prasības var nepiemērot. Līdz šo noteikumu izdošanai piemērojami Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumi Nr.257 “Noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu”.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

14. Līdz 2009.gada 1.jūlijam ir spēkā Ministru kabineta 1999.gada 31.augusta noteikumi Nr.312 "Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības organizēšanas kārtība", kas izdoti saskaņā ar Saeimas 1993.gada 15.jūlijā pieņemtā Ministru kabineta iekārtas likuma 14.panta pirmās daļas 3.punktu.

(21.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.06.2009.)

15. Šā likuma 25.panta $8.^3$, $8.^4$ un $8.^5$ daļa stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā, un šīs normas piemērojamas, izskatot sūdzības, kuras saņemtas pēc 2009.gada 30.jūnija.

(21.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.06.2009.)

16. Šā likuma 25.panta $10.^1$ daļa stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumi, kuri līdz 2009.gada 30.jūnijam apstrīdēti, iesniedzot iesniegumu Ekonomikas ministrijai, izskatāmi saskaņā ar tiem normatīvajiem aktiem, kuri bija spēkā dienā, kad Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņēma attiecīgo lēmumu.

(21.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.06.2009.)

17. Šā likuma 8.panta $1.^2$ un $1.^3$ daļa stājas spēkā 2011.gada 1.martā, bet $1.^1$ daļa — 2011.gada 1.novembrī.

(20.12.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

18. Ministru kabinets izdod:

1) līdz 2010.gada 31.decembrim — šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus, kas paredz patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanai sniedzamās informācijas saturu un sniegšanas kārtību, patērētāja kreditēšanas līgumam izvirzāmās prasības un tajā ietveramo informāciju, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi, patērētāja informēšanu kreditēšanas līguma darbības laikā, kredīta pirmstermiņa atmaksu un kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, atsevišķiem kreditēšanas līgumu veidiem piemērojamās prasības un kreditēšanas starpnieku pienākumus, kā arī tiesisko regulējumu patērētāja kreditēšanai pret kustamas lietas ķīlu;

2) līdz 2011.gada 28.februārim — šā likuma 8.panta $1.^3$ daļā minētos noteikumus, kas paredz patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanas speciālās atļaujas (licences) izsniegšanas, pārreģistrācijas, anulēšanas, darbības apturēšanas kārtību, prasības, kādām jāatbilst kapitālsabiedrībai, lai tā varētu saņemt speciālo atļauju (licenci), kā arī valsts nodevas apmēru un maksāšanas kārtību.

(20.12.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

19. Šā likuma 11.panta jaunā redakcija un 12.panta otrās daļas 3.punkta izslēgšana stājas spēkā 2011.gada 23.februārī.

(28.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

20. Ministru kabinets līdz 2011.gada 1.februārim izdod šā likuma 11.panta trīspadsmitajā daļā minētos noteikumus, kas paredz atteikuma tiesību realizēšanas termiņus un kārtību, atteikuma veidlapu un atteikuma tiesību izmantošanas sekas, kā arī īpašās prasības, kas ievērojamas, slēdzot brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgumu, brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgumu, brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgumu un brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgumu.

(28.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

21. Grozījumi šā likuma 8.panta $1.^3$ daļā, $4.^3$ daļas ievaddaļas jaunā redakcija, $4.^3$ daļas 1.punkta izslēgšana un 10.punkta jaunā redakcija, kā arī $1.^4$, $4.^4$, $4.^5$, $4.^6$, $10.^1$, divpadsmitā, trīspadsmitā un četrpadsmitā daļa stājas spēkā 2014.gada 1.jūlijā, un šie grozījumi piemērojami līgumiem, kas noslēgti, sākot ar 2014.gada 1.jūliju.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.09.2014. likumu, kas stājas spēkā 25.09.2014.)

22. Grozījumi šā likuma 1.panta 2.punktā, 4., 5. un 6.punkta jaunā redakcija, 8.punkts, 2.panta jaunā redakcija, 4.panta ceturtā, piektā un sestā daļa, $4.^1$ panta trešā, piektā, sestā un septītā daļa, grozījumi 5.pantā par otrās daļas 4.punkta izslēgšanu, grozījumi 6.panta pirmajā daļā, $1.^1$ daļa, $2.^2$ daļa, grozījumi trešās daļas 3.punktā, trešās daļas 5., 7., 8., $8.^1$, 9., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. un 18.punkts, 6.panta $3.^1$, $3.^2$, $3.^3$, $3.^4$ daļa, piektās daļas jaunā

redakcija, 9.panta nosaukums, pirmās un otrās daļas jaunā redakcija, trešās daļas izslēgšana, piektā daļa, 10. un 12.panta jaunā redakcija, III nodaļas nosaukuma jaunā redakcija, 17.panta pirmās daļas jaunā redakcija un ceturtā daļa, 18.panta izslēgšana, VII nodaļas nosaukuma jaunā redakcija, 27.panta pirmās daļas jaunā redakcija, grozījums otrajā daļā, 30.panta jaunā redakcija, $30.^1$ pants, grozījums 31.panta ceturtajā daļā, $31.^2$ pants, 32.panta jaunā redakcija stājas spēkā 2014.gada 13.jūnijā, un šie grozījumi piemērojami līgumiem, kas noslēgti, sākot ar 2014.gada 13.jūniju.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

23. Šā likuma $4.^1$ panta ceturtā daļa, 13. un 14.panta jaunā redakcija, $14.^1$ pants, kā arī 28., 29.pants un 31.panta ceturtās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.09.2014. un 18.06.2015. likumu, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

24. Šā likuma $4.^1$ panta piektajā daļā ietvertā atsauce uz 13., 14. un 28.pantu piemērojama, sākot ar 2015.gada 1.janvāri.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2014.)

25. Lai nodrošinātu šā likuma 8.panta $1.^3$ daļas piemērošanu, Ministru kabinets ne vēlāk kā līdz 2015.gada 1.oktobrim iesniedz Saeimai grozījumus likumā "Par nodokļiem un nodevām" un ne vēlāk kā līdz 2015.gada 1.novembrim izdara attiecīgus grozījumus Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumos Nr.245 "Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz, pārreģistrē, aptur un anulē speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai un maksā valsts nodevu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī prasībām kapitālsabiedrībai speciālās atļaujas (licences) saņemšanai.

(28.05.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2016.)

$25.^1$ Šā likuma 8.panta $1.^2$ daļas jaunā redakcija (par valsts nodevu, kas maksājama, lai saņemtu speciālo atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, kā arī par kreditēšanas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzību) stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

26. Līdz 2015.gada 31.decembrim komersantam izsniegtā speciālā atļauja (licence) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai ir spēkā līdz tās derīguma termiņa beigām.

(28.05.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2016.)

27. Šā likuma 25.panta ceturtās daļas 4.punkta jaunā redakcija un šīs daļas papildinājums ar $4.^2$ punktu, grozījumi 26.pantā (par panta nosaukuma izteikšanu jaunā redakcijā, par ceturtās, sestās, septītās un devītās daļas izslēgšanu, par astotās daļas vārdu "lūdzis palīdzību strīda ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju risināšanā vai informāciju, vai konsultāciju" aizstāšanu ar vārdiem "lūdzis informāciju vai konsultāciju"), kā arī VI^1, VI^2 un VI^3 nodaļa stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

28. Šā likuma $26.^3$ pantā minēto Patērētāju strīdu risināšanas komisiju Patērētāju tiesību aizsardzības centrs izveido līdz 2016.gada 1.martam.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

29. Ministru kabinets līdz 2016.gada 1.februārim izdod šā likuma $26.^6$ panta otrajā un trešajā daļā minētos noteikumus.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

30. Šā likuma 27.panta trešās daļas izslēgšana stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.07.2015.)

31. Ministru kabinets līdz 2016.gada 31.oktobrim izdod šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus. Līdz šo noteikumu izdošanai piemērojami Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1219 "Noteikumi par patērētāja kreditēšanu".

(09.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

32. Šā likuma 8.^{2} panta pirmā daļa stājas spēkā 2017.gada 1.martā.

(09.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

33. Šā likuma 8.^{2} panta otrā un trešā daļa stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām", bet ne vēlāk kā 2017.gada 1.janvārī.

(09.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2016.)

34. Šā likuma 8. panta 2.^{3} daļas jaunā redakcija un 8.^{3} pants stājas spēkā 2019. gada 1. jūlijā.

(04.10.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

35. Šā likuma IX nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

36. Ministru kabinets līdz 2021. gada 31. decembrim izdod šā likuma 8. panta 8.^{1} daļā paredzētos noteikumus.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

37. Šā likuma 8. panta piektās daļas 2. punktā minētās informācijas saņemšana no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras tikai ar kredītinformācijas biroju starpniecību piemērojama, sākot ar 2023. gada 1. janvāri. Līdz 2022. gada 31. decembrim informāciju no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pieprasa un saņem pats kredīta devējs tādā apjomā un kārtībā, kādā to saņēma līdz attiecīgo grozījumu izdarīšanai šā likuma 8. panta piektajā daļā.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

38. Ministru kabinets līdz 2021. gada 1. septembrim izdod šā likuma 26.^{15} panta desmitajā daļā minētos noteikumus.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

39. Šā likuma 24. panta otrās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

40. Šā likuma noteikumi ir piemērojami digitālā satura vai digitālā pakalpojuma piegādēm, kas tiek veiktas, sākot ar 2022. gada 15. martu, izņemot šā likuma 16.^{5} un 33. pantu, kas ir piemērojami līgumiem, kuri noslēgti, sākot ar 2022. gada 15. martu.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

41. Grozījumi šā likuma 10. pantā par pirmās daļas izteikšanu jaunā redakcijā un otrās daļas papildināšanu pēc vārdiem "tās sniegšanas kārtību" ar vārdiem "informācijas sniegšanas prasības tiešsaistes tirdzniecības vietām", kā arī 12. panta trīspadsmitā, četrpadsmitā un piecpadsmitā daļa stājas spēkā 2022. gada 28. maijā.

(17.02.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.03.2022.)

42. Ministru kabinets līdz 2023. gada 31. decembrim izdod šā likuma 26.^{32} pantā un 26.^{33} panta ceturtajā daļā minētos noteikumus.

(14.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

43. Šā likuma 8.[4] pantā noteiktā hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodeva un kredītu procentu kompensācija ir piemērojama par 2024. gadu.

(06.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

44. Ministru kabinets līdz 2024. gada 1. aprīlim izdod šā likuma 8. panta ceturtās daļas 12. punktā minētos noteikumus.

(15.02.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.02.2024.)

45. Šā likuma 8.[4] panta trešajā daļā minētie nodevas maksātāji, kuriem ir uzsākts maksātnespējas process vai likvidācija (arī pašlikvidācija) un kuri līdz grozījumu šā likuma 8.[4] panta trešajā daļā spēkā stāšanās dienai Valsts ieņēmumu dienestam nav iesnieguši deklarāciju un iemaksājuši nodevas summu valsts pamatbudžeta speciāli šim nolūkam izveidotajā ieņēmumu kontā:

1) ne vēlāk kā līdz 2024. gada 1. jūlijam iesniedz Valsts ieņēmuma dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā šā likuma 8.[4] panta piektajā daļā norādīto nodevas deklarāciju par 2024. gada otro ceturksni, kurā iekļauj informāciju arī par pirmo ceturksni, ievērojot minētā panta piektajā daļā ietvertos nosacījumus, bet par turpmākajiem ceturkšņiem — saskaņā ar minētā panta piektajā daļā noteikto;

2) ne vēlāk kā līdz 2024. gada 23. jūlijam veic šā likuma 8.[4] panta sestajā daļā norādīto maksājumu par 2024. gada pirmo un otro ceturksni, bet par turpmākajiem ceturkšņiem — saskaņā ar minētā panta sestajā daļā noteikto;

3) ne vēlāk kā līdz 2024. gada 10. jūlijam iesniedz šā likuma 8.[4] panta divpadsmitajā un piecpadsmitajā daļā noteikto informāciju par 2024. gada otro ceturksni, iekļaujot informāciju arī par pirmo ceturksni, bet par turpmākajiem ceturkšņiem — saskaņā ar minētā panta divpadsmitajā un piecpadsmitajā daļā noteikto.

(30.05.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.06.2024.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(27.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008., 28.10.2010., 24.04.2014., 18.06.2015., 09.06.2016., 17.02.2022. un 14.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 15.10.2023.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) *(izslēgts ar 24.04.2014. likumu)*;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 23.aprīļa direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ direktīvu 87/102/EEK;

3) Padomes 1993.gada 5.aprīļa direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos;

4) *(izslēgts ar 18.06.2015. likumu)*;

5) *(izslēgts ar 24.04.2014. likumu)*;

6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/22/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību;

7) Eiropas Parlamenta un Padomes 1999.gada 25.maija direktīvas 99/44/EK par dažiem patēriņa preču tirdzniecības aspektiem un saistītajām garantijām;

8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 23.septembra direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un ar kuru groza Padomes direktīvu 90/619/EEK un direktīvas 97/7/EK un 98/27/EK;

9) Padomes 2000.gada 29.jūnija direktīvas 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības;

10) Padomes 2004.gada 13.decembra direktīvas 2004/113/EK, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu

attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu;

11) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 14.janvāra direktīvas 2008/122/EK par patērētāju aizsardzību attiecībā uz dažiem aspektiem, kas saistīti ar daļlaika lietojuma tiesībām, ilgtermiņa brīvdienu produktiem, tālākpārdošanas un apmaiņas līgumiem;

12) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 25.oktobra direktīvas 2011/83/ES par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 97/7/22/EK;

13) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 21.maija direktīvas 2013/11/ES par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza regulu (EK) Nr. 2006/2004 un direktīvu 2009/22/EK;

14) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 4.februāra direktīvas 2014/17/ES par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un regulu (ES) Nr. 1093/2010;

15) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija direktīvas (ES) 2019/770 par dažiem digitālā satura un digitālo pakalpojumu piegādes līgumu aspektiem;

16) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija direktīvas (ES) 2019/771 par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem, ar kuru groza regulu (ES) 2017/2394 un direktīvu 2009/22/EK un atceļ direktīvu 1999/44/EK;

17) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra direktīvas (ES) 2019/2161, ar ko groza Padomes direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 98/6/EK, 2005/29/EK un 2011/83/ES attiecībā uz Savienības patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu labāku izpildi un modernizēšanu;

18) Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 25. novembra direktīvas (ES) 2020/1828 par pārstāvības prasībām patērētāju kolektīvo interešu aizsardzībai un ar ko atceļ direktīvu 2009/22/EK.

Likums Saeimā pieņemts 1999.gada 18.martā.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1999.gada 1.aprīlī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"